אוצר החסידות

101 ניגוני ריקוד חסידיים

אנדרה היידו · יעקב מזור



האנתולוגיה "101 ניגוני ריקוד חסידיים" (מהדורה ראשונה תשל"ד), היא לקט של ניגונים חסידיים מקוריים, ערבים לאוזן וקלי קליטה. הלקט מיועד לציבור הרחב והוא מכיל ניגונים עם מלים וללא מלים; ניגונים לאירועים מיוחדים — כגון שמחת תורה, ל"ג בעומר, וחתונה — וניגונים לכל עת. חלק מהניגונים מושר גם בתפילה, בשבתות ובחגים, ומלווה את הריקודים שאחר התפילה.

הלקט נבחר מתוך עשרות הקלטות הכוללות מאות רבות של ניגונים, פרי עמל של שבע־עשרה שנים של איסוף ומחקר. המלקטים והעורכים, פרופ' אנדרה היידו, מלחין ומרצה באוניברסיטת בר־אילן, ומר יעקב מזור, מרצה בבר־אילן וחוקר במרכז לחקר המוסיקה היהודית באוניברסיטה העברית בירושלים, הקליטו את הניגונים גם באירועים עצמם וגם מחוץ לאירועים מפי חסידים 'יודעי נגן'.

בבחירת הלקט השתדלו העורכים לייצג את החשובות שבקהילות החסידים בארץ: בובוב, בויאן, גור, ויז'ניץ, לובביץ', מודז'יץ, סלונים, קרלין, ואת הקהילות החדשות מיסודו של ר' אהרון (אהרל'ה) ראטה — "שומרי אמונים" ו"תולדות אהרון".

לכל מדור יש מבוא עם מידע חשוב על האירועים ועל הריקודים, ורוב הניגונים מלווים בהערות והסברים. זמרים ונגנים ימצאו הצעות לביצוע הניגונים באופן שיהיה תואם את האסתטיקה המיוחדת של החסידים.

מהדורה מתוקנת ומורחבת זאת, נכתבה עברית ואנגלית והיא פרי עמלו של יעקב מזור. החידושים והמידע המעודכן שנוספו כאן הם פרי מחקריו החדשים במוסיקה החסידית.

עיצוב העטיפה: אסף ברג

אוצר החסידות

101 ניגוני ריקוד חסידיים

אוצר החסידות

101 ניגוני ריקוד חסידיים

ליקטו וערכו

אנדרה היידו ויעקב מזור

רננות

המכון למוסיקה יהודית

ירושלים, תשמ״ח

הוצא לאור בסיוע

משרד החינוך והתרבות **המשרד לענייני דתות**

האגף לתרבות תורנית

המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח

מהדורה ראשונה — 1974

מהדורה שנייה מתוקנת ומורחבת ע"י **י. מזור** — 1988

©

כל הזכויות שמורות

נדפס בישראל, תשמ"ח

הוצאת המכון למוסיקה יהודית

ר נ נ ו ת

ת.ד. 7167 ירושלים

שירטוט תווים: **ב. ריינהרט**

עיצוב ועריכה גרפית: **יוסף מרטון**

סדר־צלם ממוחשב: **קרית נוער ירושלים**

לוחות והדפסה: **אדמון ירושלים**

הספר אוצר החסידות — 101 ניגוני ריקוד חסידיים הופיע לראשונה בשנת ה'תשל"ד ונתקבל בהתלהבות ובאהדה על ידי מוסיקאים וצבור שוחרי המוסיקה היהודית.

עם כניסתי ל"רננות" ראיתי חובה לעצמי לזרז את הטיפול בהוצאה לאור של המהדורה השניה. תלמידים ומורים לנגינה, סטודנטים למוסיקה ומוסיקולוגיה, אזרחים מן השורה ומוסדות שונים פנו אל המכון כאשר גלו שהמהדורה הראשונה אזלה מן השוק.

מר יעקב מזור הסכים לערוך את הספר ולעדכן אותו, על פי המידע שהצטבר אצלו, מאז יצא הספר לאור במהדורתו הראשונה.

מהדורה זו נכתבה בעברית ובאנגלית כדי להרחיב את מעגל המתעניינים בנגינה חסידית גם בקרב חוגים שאינם דוברי עברית.

אני מצטרף לתקווה של עורכי הספר כי פרסום זה יתרום, ולו במקצת, לקירוב הלבבות וירבה קנאת סופרים בפרסום לחניהם של כל העדות.

ותשמ"ח

עזרע ברנע
מנהל המכון

ה ת ו כ ן

	הקדמה	ז
	מבוא למהדורה הראשונה	י
	מבוא למהדורה השניה	יג
	הקפות שמחת תורה	**10-1**
1	ניגון ללא מלים	2
2	מִפִּי אֵל	2
3	בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ	4
4	הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה	6
7-5	ניגונים ללא מלים	10-8
	חגיגות ל״ג בעומר	**16-11**
8	אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא	12
9	פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק	14
10	וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי	15
	חתונה	**26-17**
11	וַיְהִי בִּישֻׁרוּן מֶלֶךְ	18
12	עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה	19
13	עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה	20
14	וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ	21
15	שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח	22
16	סְמָן טוֹב וּמַזָּל טוֹב	23
17	בּוֹרֵא עוֹלָם בְּקִנְיָן	24
18	טוֹב־לִי תּוֹרַת־פִּיךָ	25
19	מַזָּל טוֹב	26
20	ברוגז טאנץ	26
	שושלות	**52-27**
	בובוב	**28**
21	וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה	28
	בויאן	**29**
22	אַתָּה בְחַרְתָּנוּ	29
	ברצלב	**31**
23	שִׁירוּ־לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ	31
24	וְעַל יְדֵי זֶה	32
27-25	ניגונים ללא מלים	34-33
	ויז׳ניץ	**35**
28	ניגון ללא מלים	35

	חב״ד	**37**
29	וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ	37
30	עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה	38
31	שִׂישׂוּ וְשִׂמְחוּ בְּשִׂמְחַת הַגְּאוּלָה	38
32	מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ	39
33	אֵימָתַי אַתִּי מַר	40
34	הוּא אֱלֹהֵינוּ	41
35-38	ניגונים ללא מלים	42-44
	סלונים	**45**
39	וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ	45
40	תּוּבַל־לָנָה בְּשִׂמְחוֹת	46
41	וְהַשִּׂיאֵנוּ ה׳ אֱלֹהֵינוּ	46
42	ניגון ללא מלים	47
	קרלין	**48**
43	עֶלְיוֹנִים שֵׁשׁוּ	48
44	הַמַּעֲבִיר בָּנָיו	49
45-46	ניגונים ללא מלים	50-51
	שומרי אמונים	**52**
47	ניגון ללא מלים	52
	ניגונים שונים	**53-89**
48	לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם	54
49	גַּם הָאֲרִי גַּם הַדּוֹב	55
50-53	ניגונים ללא מלים	56-57
54	יֹסֵף ה׳ עֲלֵיכֶם	58
55	יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ	58
56	הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ	59
57	חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא־תָמְנוּ	60
58	לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה	60
59	וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ	61
60	וְיֵעָשׂוּ כֻּלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת	62
61	וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ	63
62	ניגון ללא מלים	63
63	פּרוֹק יַת עָנָךְ	64
64	לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם	65
65	וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה	65
66	עִבְדוּ אֶת־ה׳ בְּשִׂמְחָה	66
67	אֱמֶת, אֱמֶת	67
68	ניגון ללא מלים	67

69	אַשְׁרֵינוּ	68
70	אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׂכָּחֶךָּ	68
71	כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִךָ	69
75-72	ניגונים ללא מלים	71-69
76	וּבָאוּ כֻלָּם בִּבְרִית יַחַד	71
77	וְיַזְמִרוּן לָךְ	72
78	בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ	73
79	קוֹל רִנָּה וְיֵשׁוּעָה	74
80	צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי	75
87-81	ניגונים ללא מלים	79-75
88	צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב	80
89	וְטַהֵר לִבֵּנוּ	81
90	תָּמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ	82
91	יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ	83
97-92	ניגונים ללא מלים	89-84
	ריקודים מיוחדים	**95-91**
100-98	ניגונים ללא מלים	94-92
101	הִנֵּה מַה־טּוֹב	95
	תוספתא	**101-97**
1	אִם תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי	98
5-2	ניגונים ללא מלים	101-99
	מפתח הטקסטים והכותרות	102
	מפתח השושלות	104
	מפתח האירועים והמועדים	104
	מפתח הקלטות	105

הקדמה

פרסומים של מוסיקה עממית שייכים בדרך כלל לאחד משני הסוגים: פרסומים מדעיים, ובהם תיאור ותיעוד לחנים של קבוצות אתניות, וקובצי לחנים "עממיים", שכוונתם להפיץ שירים ולחנים של מחברים — בעיקר בני זמננו — ואשר המניעים העיקריים להוצאתם לאור הם חינוכיים־רעיוניים או אופנתיים־מסחריים.

מספר רב של שירונים יצא לאור בארץ מאז ימי היישוב החדש ועד היום. רובם המכריע שייך לסוג הפרסומים השימושיים דווקא. ואין פלא כי אמנם כך קרה. צורכי תרבות וחינוך בסיסיים ודחופים הכתיבו יצירה בלתי פוסקת של "שירי עם" אקטואליים והוצאתם לאור בעידודם הכספי והמוסרי של מוסדות תרבות וחינוך של היישוב. ועוד רעיון אחד המריץ את אישי התרבות לעודד יצירת רפרטואר חדש בארץ. היתה זאת אמונתם בחובת הדור החלוצי ליצור שיר ישראלי חדש כאחד המרכיבים של תרבות ישראלית מקורית. באשר לקבצים בעלי מגמה מדעית, על אף המופת, שהעמיד אברהם צבי אידלסון בפרסום לחנים של מסורות יהודיות בעשרת הכרכים של "אוצר נגינות ישראלי", ועל אף פעולות הקלטה נרחבות של השנים האחרונות, שנאספו בהן עשרות אלפי לחנים יהודיים אותנטיים, לא זכינו להמשך מפעלו של אידלסון. רק מעט מזעיר פרסומים, על־פי רוב חוברות בודדות או דוגמאות מוסיקליות מפוזרות בין דפי מאמרים מדעיים, מזכירים לנו את חובותינו המוזנחות.

אמנם פה ושם הופיעו אוספי לחנים אחרים, הנראים במבט ראשון בעלי תוכן עממי מקורי, כגון אסופות של "ניגונים חסידיים" או "שירים ספרדיים", אך אין צורך בעיון מעמיק כדי להווכח, שלפנינו רפרטואר "משופר", "מתוקן" ו"משופץ", לפי אמת מידה של המוסיקה המערבית, ולכן גם הם אינם שונים למעשה מן הקבצים העממיים האופנתיים שהזכרנו לעיל.

טרם הגיעה השעה לסכם דרך הווצרותו של השיר הישראלי החדש ולהעריך את מקומו ההיסטורי, אך כבר עתה אפשר להצביע לפחות על שתי תופעות שליוו את תהליך ההיוצרות הזה. האחת — זו דחיקת רגלי הפולקלור ממרכז חייו התרבותיים של עם ישראל; והשנייה — פתיחת השערים לסגנונות מוסיקליים חדשים. תופעה זו הביאה בדיעבד גם לצמיחת רפרטואר מוסיקלי ישראלי קל, והגל הגואה של הרפרטואר הבידורי שאנו עדים לו היום הריהו פועל יוצא של תהליך זה.

יש הרבה מן האמת בטענה, כי הגישה המדעית והגישה החינוכית־אמנותית שייכות לשני מישורים אינטלקטואליים. גישתו של האחד אובייקטיבית־אנאליטית, השואפת לדיוק מדעי, בעוד שגישתו של האחר היא סלקטיבית וסובייקטיבית, המודרכת משיקולים אסתטיים או רעיוניים. סתירה זו קשה באמת ליישוב מניח את הדעת, ורק דוגמאות בודדות בעולם מוכיחות, כי שילוב מעין זה בכל זאת אפשרי. ואם אנו רוצים בדוגמה קונקרטית, הרי לפנינו פרסומיהם הפדגוגיים של בלה ברטוק ושל זולטן קודאי, שרגש אמנותי ומצפון מדעי פועלים בהם בצירוף גמור. נראה, כי גם עורכי קובץ זה הלכו בעבודתם בנתיב של ברטוק וקודאי, ובכך העמידו פרסום מסוג חדש בשדה המוסיקה היהודית העממית. הם עבדו בעזרת מאות הקלטות אתנו־מוסיקולוגיות של ניגונים חסידיים ובחרו מהם לפי מיטב שיקוליהם האסתטיים את המתאימים ביותר למטרות חינוכיות. חידוש גדול נוסף של ספר זה טמון, לדעתנו, בכך, שהוא מכיל אך ורק אוצר מוסיקלי המלווה את אירועי חייהם של חסידי ארץ־ישראל בימינו אנו. ועוד יש לציין, כי כל ניגון שבספר מבוסס על הקלטות שדה, והגירסה המודפסת היא תוצאה של בדיקת גירסאות מוקלטות רבות. בשלב מן השלבים של עריכת הספר עמדו העורכים לפני הבעיה העדינה למצוא גירסת רישום שימושי על בסיס הפענוח המדעי וגירסה זו, העשויה לספק את צורכי הציבור הרחב, עדיין נאמנת במידה מקסימלית למקור המוקלט.

קובץ זה רואה אור בתקופה, שבה רבים מחפשים, מתוך מניעים שונים, דרך אל המסורת המוסיקלית היהודית. אם יצליח ספר זה למצוא את דרכו אליהם ואל שוחרי המוסיקה העממית בישראל, הריהו עשוי להעשיר את הרפרטואר המתדלדל של הציבור, ואולי אף לשנות במידת מה את הבנתו של הישראלי המצוי בפולקלור היהודי האותנטי.

אביגדור הרצוג
האוניברסיטה העברית

ירושלים, תשל"ד

מבוא למהדורה הראשונה

(א) מגמות ורקע

חשיבותו של המחנך המוסיקלי גדולה לאין שיעור ממעמדו כיום בבית הספר בארץ. השירים שהוא בוחר ללמד, בכוחם לעצב את טעמו של הנוער, ובמקרים רבים אף קובעים את יחסו לתכנים תרבותיים וחברתיים.אולם יכולת ההשפעה הזאת אינה יוצאת לרוב מן הכוח אל הפועל. הדרישה לדחוס מספר נושאים — הוראת סולפג׳, האזנה, הוראת שירים וכיו״ב — בשעה השבועית , המוקדשת לחינוך המוסיקלי בבית הספר, מקשה על המורה בהגשמת תפקידו. אולם הבעיה העיקרית של השיעור למוסיקה היום — היא החומר השירי העומד לרשותו. השירים הישראליים שבהישג ידו אינם עוד בעלי כוח־משיכה כמו בעבר. את מקומם תופסים היום שירי הזרם הבידורי הקל, הזוכים לפרסום ולהפצה מתמדת בכלי התקשורת למיניהם. האמצעים הקוליים והוויזואליים המשוכללים של כלי התקשורת האלה מעניקים עניין וכוח משיכה אף לחומר מוסיקלי קלוקל ביותר.

כאמור, תפקידו של המורה הוא להכשיר את הנוער לקראת קליטתם של ערכים מוסיקליים בני קיימא. מורי המוסיקה בארץ מחונכים על־פי רוב על המוסיקה המערבית. חינוך זה רואה ביצירות אמנותיות את האמצעי המתאים ביותר להקניית ערכים אלו, והוא מתעלם לחלוטין מן הערך החינוכי הטמון בשיר־העם האותנטי. מגמה זו היתה מקובלת בעבר בחינוך המוסיקלי שברוב ארצות המערב. מאז הופעתם של מוסיקאים כברטוק וקודאי נתקבלה הדיעה, כי שיר־העם האותנטי אינו נופל בערכו מיצירה אמנותית, והוא מתאים ביותר לעיצוב הטעם המוסיקלי בגיל הרך.

לית מאן דפליג שלכל עדה מעדות ישראל מורשה מוסיקלית עשירה ומגוונת. מן הראוי היה לבסס את הוראת השירים בבית הספר על מורשת העדות. אך חומר כזה אינו עומד היום לרשות המורה, מכיון שהאוצרות הגנוזים של כל קהילה וקהילה טרם נחשפו וטרם הוצאו לאור בצורה הנאותה. הדרך הטובה להפצת אוצרות אלו היא, לדעתנו, פרסום קבצים המוקדשים לכל עדה בנפרד. קבצים אלו יגישו לקורא נוסף על רישום נאמן של השירים, הסברים ותיעוד על מקומם של השירים בחיי העדה. הואיל וספרים אלו מיועדים למטרות חינוכיות, חייבים עורכיהם לבחור בשירים קלי קליטה ושווים לכל נפש.

אחת העדות הגדולות אשר לה מורשת מוסיקלית ענפה, ואשר את לחניה אימצו לא אחת מעצבי השירה הישראלית החדשה, היא העדה החסידית על זרמיה השונים. מתוך האוצר המוסיקלי של החסידים הבאנו בספר מניגוני הריקוד החסידיים המצטיינים בפשטותם וביופיים. בעת הליקוט עמדו לנגד עינינו הקריטריונים המוסיקליים, המאפיינים, לדעתנו, את השירים ״קלי הקליטה״, והם: אופי שירתי מובהק, מבנה מאוזן, קו מלודי שוטף ומנעד קטן יחסית. העדפנו, מטעמים מובנים, את הניגונים הנפוצים היום בקהילות החסידיות, וצירפנו אליהם מספר מועט של ניגונים עתיקים יותר, הידועים פחות. עניין מיוחד מצאנו בהבאת ניגונים הידועים בגירסתם הישראלית, ואשר מקורם החסידי אינו מוטל בספק. אף הבאנו ניגונים ממקור מזרחי, שהחסידים קלטו בדורות הקודמים, וכבר היו לחלק מהמסורת החסידית. לעומת זאת לא הבאנו לחנים, שחוברו בזמן האחרון בסגנון חסידי. ניגונים אלה, אף על פי שהם מושרים ומנוגנים אצל החסידים בהזדמנויות שונות, טרם הפכו לחלק בלתי־נפרד של ההווי החסידי.

(ב) מבנה הספר

בספר שלושה מדורים ראשיים:

א. ניגונים הקשורים לאירועים מסוימים.
ב. ניגונים השייכים לשושלות חסידיות.
ג. ניגונים שאינם מיוחדים לאירוע כלשהו או לשושלת מסוימת.

את כל הניגונים המושרים בקביעות באירוע מסוים הבאנו במדור הראשון. הניגונים הקשורים לשושלת מסוימת, אך זיקתם לאירוע מסוים אינה חד משמעית, נקלטו במדור השני. ניגונים, שיש עליהם עדויות סותרות או בלתי מספיקות, באים במדור השלישי.

הקורא יבחין, כי ניגוני המדור הראשון סודרו לפי לוח השנה, וניגוני־החתונה הובאו בסופו. העדרו של תת־מדור לשבת ולשלוש רגלים טעון הסבר. אצל מרבית השושלות אין הריקוד מופיע דרך קבע במועדים אלה. בשושלות אחדות נוהגים החסידים לשיר ולרקוד אחר התפילה בשבתות ובימים טובים, אך טרם הוכח ייחודם של הניגונים לאירועים אלה.

ניגוני המדור השני סודרו לפי השושלות. ניגוני המדור השלישי רוכזו, לרוב, לפי המבנה המוסיקלי: ניגונים קצרים — חד־חלקיים ודו־חלקיים — הופיעו ראשונים. אחריהם הניגונים התלת־חלקיים ולבסוף ניגונים המורכבים מארבעה חלקים או יותר.

מלבד שלושת המדורים האלה ימצא הקורא שני מדורים נוספים. האחד מציג ניגונים המלווים רקודים יוצאי דופן; ובשני — הקרוי תוספתא — ניגונים שאינם ניגוני ריקוד, הקשורים לאירועים שהריקוד ממלא בהם תפקיד מרכזי.

(ג) שיטת הרישום

רישום הלחנים נעשה על פי הקלטות־שדה המצויות בפונותיקה הלאומית של האוניברסיטה העברית ובמכון הישראלי למוסיקה דתית ירושלים. הרישום של כל לחן נעשה לאחר השוואתן של כמה הקלטות ועל־פי ההקלטה המביאה את הגירסה הנפוצה ביותר. ההקלטות הנותרות משמשות מקור לשינויי הגירסאות (ואריאנטים) בלבד. המספר הרשום בראש הניגון מציין את המספר הקטלוגי של הגירסה הנפוצה. מספרי ההקלטות האחרות לא נרשמו. ההקלטות המצויות בפונותיקה הלאומית רשומות במספריהן שם: אותיות Y או Yc באות לפני המספר הסידורי. האות M מסמנת את ההקלטות של המכון למוסיקה דתית.

ברישום המוסיקה נמנענו מלהביא דיוקים ודקדוקים אפייניים לרישום האתנומוסיקולוגי. כך לא נרשמו מרווחים קטנים מחצי טון (מיקרו־טונים), ויחסים מקצביים בלתי־מקובלים ובלתי־רציונאליים קיבלו צורה סכימטית. האלמנטים המאפיינים את שירת היחיד — גליסנדו, מורדנטים וקישוטים אחרים — הושמטו על־פי רוב. אלמנטים אלה לא נרשמו אלא כשהיו משותפים לביצועים שונים, או שאפיינו את שירת הקהל. כן לא רשמנו את שינויי הטמפו הפנימיים במקומותיהם, אלא העדפנו לציין בראש כל ניגון את תחומי הטמפו כלומר, המינימלי והמקסימלי, שהלחן נע ביניהם. אם בוצע הלחן אגב האצה מתמדת, הוספנו הערה לציון התופעה. כן לא ראינו לציין את הגובה האבסולוטי של ההקלטה הראשית, מאחר ועל־פי רוב (ובאורח טבעי) מושר הניגון בגבהים שונים. כדי למנוע את החדגוניות הנוצרת מחמת רישום על טוניקה אחת, רשמנו את הניגונים על טוניקות שונות, בהתחשבות במנעד קולו של התלמיד הממוצע. עם זאת השתדלנו שלא להכביד על הקורא בריבוי סימני ההיתק.

מקצבי הליווי הרשומים מתחת למספר ניגונים (1,7, 47, 68, 86*), והיכולים לשמש דוגמה להתאמת מקצבים דומים לניגונים אחרים, מופיעים בהקלטות המקוריות בביצועים שונים: נגינת תוף, תיפוף על שולחן, מחיאות כפים ורקיעות רגליים. השימוש במקצבים אלה בשעת הלימוד יוסיף עניין לתלמיד, והוא יכול לשמש למורה חומר גלמי לרעיונות נוספים בביצוע השירה בלווית כלי הקשה. התאמתם של המקצבים הללו, ואחרים הדומים להם, תיעשה לפי טעמו של המורה או של המדריך המוסיקלי.

(ד) בעיות הקשורות לטקסט

היחס שבין הטקסט ללחן שונה בשירה החסידית מן המצוי בשירי עמים אחרים. בעוד שברוב התרבויות המנגינה משרתת את המלה, או שלכל היותר היא שוות־ערך לטקסט, הרי בשירה החסידית — הטקסט טפל הוא לגבי הלחן. רבים הניגונים המושרים ללא טקסט או עם טקסט המושר רק עם חלק מהלחן. בניגונים רבים אחרים הטקסט כולו אינו אלא משפט קצר החוזר פעמים מספר. תופעות אלה רומזות על אפשרות של התאמה מאוחרת של טקסטים ללחנים שקדמו להם. ואין תימה שלפעמים אין הטקסט חופף את הלחן, והחסידים בשירתם נאלצים להבליע הברות ולסרס מלים, כדי לצאת ידי אמירת הטקסט בשלמותו ושירת הניגון כאחד (ראה למשל מס׳ 8).

ניגונים אשר יש בהם עיוותים, העלולים לעשותם בלתי־מקובלים על הנוער, הושמטו. אך לא ויתרנו על ניגונים הניתנים לביצוע למרות קשיים מסויימים שהם מציגים בהגיית ההברות. מגמת הספר הזה חייבה אותנו לנקוט עמדה לגבי עניין נוסף: בהקניית השירים החסידיים לנוער הישראלי אי אפשר להתעלם מבעיית ההברה האשכנזית, השונה כידוע מן ההברה הספרדית בביטויה ובהטעמתה. לדעתנו אפשר לשיר את רוב הניגונים החסידיים במבטא ספרדי ובהטעמה אשכנזית מבלי לחוש בסתירה

* ניגון 86 במהד׳ הראשונה הוא ניגון 85 במהד׳ השניה.

כלשהיא, מאחר והטעמה כזאת — שלא לפי כללי הדקדוק — רווחת בשירי עמים שונים, כמו בשירה הישראלית, העממית והאמנותית. מאידך גיסא כל התאמה חדשה של הטקסט באופן שיתאים לכללי הטעם הדקדוקיים תסלף את דמותו של הלחן החסידי. וכך, מלבד דוגמאות מועטות ביותר, ימצא הקורא את הטקסט כלשונו ובהטעמתו המקורית, ובכל מקרה שסטינו מעקרונות אלה הסברנו חריגה זו בהערה נספחת.

את הניגונים ללא מלים אפשר לבצע בכל הדרכים המקובלות על החסידים, כגון יא־בא, ויי־ויי, די־די, רם־טם, לה־לה־לה. בנספח לספר הבאנו שלושה מפתחות מסודרים לפי א״ב של הכותרות, לפי שושלות החסידים, ולפי האירועים אשר בהם שרים את הניגונים.

תודותינו נתונות לכל אלה שעזרו בהדפסת הספר: למר יוסף מרטון על עזרתו בעיצוב הספר; לפונותיקה הלאומית, שהרשתה לנו להשתמש בהקלטות; ומעל לכול להנהלת המכון הישראלי למוסיקה דתית, שאפשרה את הוצאת הספר.

תקוותנו, כי פרסום זה יתרום קמעה לקירוב הלבבות ולהסרת המחיצות העדתיות, וירבה קנאת סופרים שיחזיקו־יחרו אחרינו בפרסום לחניהם של כל העדות. למותר הוא להדגיש מה גדול ועצום האוצר המוסיקלי שטרם נכנס למעגלי החיים, ורק אפס קצהו נתגלה לבני הנוער. ורבה אמונתנו, כי הדור אשר יזכה לינוק מכל מעיינות האוצר הבלתי נדלה, יראה בתקומתה ובכינונה, של תרבות מוסיקלית שורשית וחדשה כאחד.

ירושלים, תשל״ד

אנדרה היידו, יעקב מזור

מבוא למהדורה השניה

תריסר שנים חלפו מיום צאתה לאור של האנתולוגיה ותשע עשרה שנים מאז החילונו לאסוף ולהקליט ניגוני חסידים. באנתולוגיה הזאת ניסינו להוכיח כי אפשר להביא אל הציבור הרחב לחנים של עדה אשר נאספו על־פי שיקולים חינוכיים־אסתטיים ושיטה ביקורתית־מדעית גם יחד. גם האמנו כי זאת הדרך הראוייה להפצת אוצרות התרבות המוסיקליים של העדות בישראל. דברים רבים השתנו מאז בתחום האיסוף של לחני עדות, בתחום מחקרם ובדרך רישומם. גם אי־אלה קבצים ראו אור מאז והם ערוכים על־פי עקרונות וגישה דומים לאלה שהדריכונו בעבודתנו (למשל: "מאוצר נגינות יהודי תימן" בעריכת י' עדאקי וא' שרביט, בהוצאת המכון הישראלי למוסיקה דתית, תשמ"א). הביקוש הגובר לקבצים מסוג זה בארץ ומחוצה לה הוא שהניעו אותנו לעדכן את הספר ולהתקין מהדורה זו כמהדורה דו־לשונית בעברית ובאנגלית.

המהדורה הזאת שומרת על המבנה והצורה של קודמתה, להוציא כמה פרטים שיצוינו להלן. המטרה הדידקטית עמדה לנגד עינינו בבואנו להכין את התרגום לאנגלית. החלטנו לותר על התיאור המסובך של ההיגוי החסידי על צורותיו השונות ולהסתפק בתעתיק אחיד. בחרנו, איפוא, בשיטת "התעתיק הפשוט" של האקדמיה ללשון העברית המבוסס על ההיגוי העברי המצוי, וחרגנו מכלליו רק במקרים הבאים: העיצורים א, ע לא צוינו בסימן פונטי מיוחד. שוא־נע, אשר נרשם כסגול = e, והחטפים לא נרשמו כאשר החסידים ביטאום כשוא־נח (כגון מס' 3 שֶׁבְּרָאָנוּ sheb-ra-a-nu, ומס' 34 אַחֲרִית aḥ-rit). כמו כן ויתרנו על הכפלת האות המדגשת בדגש חזק.

כן ראינו לנכון לתאר את ההשמטות והתוספות האופייניות לשירה החסידית כדלהלן: הטקסט בעברית נרשם במלואו עם ההברות המושמטות בסוגרים רבועים. אלה האחרונות לא נרשמו בתעתיק הלועזי (ראה למשל מס' 4, 8, 9). במקרה אחד (מס' 60) בו הושמטה רק התנועה והעיצור צורף להברה קודמת, השארנו את ההברה בסוגרים בטקסט העברי אך הוספנו את העיצור לתעתיק הלועזי (וְ[זַ]עֲשׂוּ vey-a-su). במקרה אחר (מס' 23) התמזגו שתי הברות להברה אחת, באופן שהעיצור של הראשונה בוטא עם התנועה של השניה. גם כאן נרשמה ההברה השניה בסוגרים ואילו בתעתיק נרשם הצירוף הנדיר (נִפְלָ[אָ]תָיו nif-lo-tav). ההברות והתנועות שנוספו על צלילים חוזרים (ראה למשל מס' 12, 21) נרשמו בסוגרים עגולים. הוספות מקריות של הברות או תנועות (כגון התנועות שנוספו במס' 40 על צלילי הלגטו) לא נרשמו.

טבלת התעתיק

עיצורים

ב — b	ז — z	ל — l	צ, ץ — ẓ
ב — v	ח — ḥ	מ, ם — m	ק — k
ג — g	ט — t	נ, ן — n	ר — r
ד — d	י — y	ס — s	ש — sh
ה — h	כ, ך — kh	פ — p	שׂ — s
ו — v		פ, ף — f	ת, תּ — t

תנועות

ָ (שוא נע) — e	ָ (קמץ קטן) — o	ֻ, וּ — u
ָ, ַ, ָה — a	ֹ, וֹ — o	ַי — ay
ֶ, ֵ, ֶה — e	ִ, ִי — i	
ֵי, ֶי — e		

שמות ומונחים עבריים לא תורגמו. אלה אשר נתאזרחו בשפה האנגלית נרשמו כפי שהם מצויים במהדורת 1973 של מילון וובסטר (Webster's Seventh Collegiate Dictionary). אלה שאינם מצויים בו נרשמו לפי כללי התעתיק הנ"ל באותיות נוטות (italics). הכתיב של מקומות גיאוגרפיים נרשם לפי Encyclopedia Judaica (ירושלים, 1971) והתעתיק הלועזי של יידיש נרשם לפי מילונו של אוריאל וויינרייך: מאָדערן ענגליש־יידיש יידיש־ענגליש וועדטערבוך, ניו יאָרק, 1968.

בתריסר השנים שחלפו מן המהדורה הראשונה, המשכנו להקליט אירועים וראיונות רבים בקהילות חסידים. מן המידע הרב שנאסף הסקנו כי עלינו לשנות, לתקן, להוסיף ולגרוע כמה דברים. הוספנו הערות על מקור הניגון (כגון לניגונים מס׳ 16, 82, תוספתא 5), על הפונקציה שלו (כגון מס׳ 12, 15, 99), על וריאנטים טקסטואליים (כגון מס׳ 13, 25, 48) ומלודיים (כגון מס׳ 40, 75, 99), ועוד. הרחבנו במידת הצורך, את המבואות למדורים. גם תיקנו טעויות ושיבושים ברישום התווים. בניגון מס׳ 4 החלפנו את הגירסה המקוצרת בגירסה שלמה ושכיחה יותר. במקום ניגון מס׳ 28, שאינו ניגון ריקוד, רשמנו ניגון ריקוד של אותה קהילה. גם השמטנו רישום חוזר של חלק מלחן (מס׳ 2) ומלים שאינן מושרות למעשה (מס׳21). אבל ראינו לנכון להדפיס את מלוא הטכסט של פיוטים ארוכים כאשר נהוג לשיר אותם (מס׳ 4, 10). בדרך כלל שמרנו על סדר הניגונים.

כל ההקלטות אשר עליהן מתבסס הספר, מצויות כיום בפונותיקה הלאומית. אוסף יעקב מזור, לשעבר בתוך "המכון הישראלי למוסיקה דתית" (ובו הניגונים שסומנו באות M במהדורה הקודמת), עבר לפונותיקה. מספרי ההקלטות הוצאו מגוף הספר והם מובאים במהדורה זו, יחד עם מידע על זמן ההקלטה, מקומה ופרטי האירוע במפתח ההקלטות.

המעיין במפתח יבחין כי חסידי קהילות שונות שרים גם ניגונים שאינם נמנים על הרפרטואר הקהילתי שלהם. מקצתם ניגונים של קהילות אחרות ורובם ניגונים שאינם מיוחסים לקהילה כלשהיא אלא לרפרטואר החסידי הכללי ("וועלט ניגונים", בלשונם). במפתחות האחרים הכנסנו רק את התיקונים שנתבקשו מן השינויים שצוינו לעיל.

שני עניינים **לא זכו** להארה במבוא למהדורה הראשונה:

(א) **הציון** ***senza fine*** **בסוף** הניגון (מס׳ 20, 23, 59, 70, 84) מתייחס לעובדה שהחסידים מסיימים את הניגון **באופנים שונים**, ולפיכך לא ראינו צורך לקבוע את מקום הסיום.

(ב) רישום סימני ההיתק ליד המפתח נעשה כמקובל ברישום אתנומוסיקולוגי, ולא כמקובל ברישום של מוסיקה אמנותית. על השיטה הזאת שמרנו גם במהדורה השנייה. רק במקרה אחד אשר היה בו כדי לבלבל (מס׳ 83), שינינו מן הנוהג והשתמשנו בצורת הרישום המסורתי.

חובה נעימה היא לי להודות לכל מי שטרח בהכנת המהדורה הזאת. למר יוסף מרטון על עיצוב הספר, למר אביגדור הרצוג על הערותיו החשובות, לגב׳ מירה רייך על מלאכת התרגום, לגב׳ לאה שלם **על אשר הסכימה ללטש את הנוסח העברי ולחסידים אשר העירו את הערותיהם על המהדורה הראשונה.**
תודה מיוחדת להנהלת "רננות" אשר יזמה את הדפסת המהדורה הזאת. יבואו כולם **על הברכה.**

ירושלים, **תשמ"ז**

יעקב מזור

אחרי שהספר הובא לדפוס נוסף המידע הבא:

1. ניגון 76 הוא ניגון בובוב לחג השבועות. בשאיבת המים למצות, וב"טיש" של פסח שרים אותו עם המילים "בבקעך ים סוף".

2. ניגון 77 הוא ניגון ויז'ניץ. חסידי ויז'ניץ שרים אותו, לעתים, ב"טיש" של ליל שבת, בהמשך ישיר ל"יה רבון". את מס' 90 הם שרים בערבית יום כפור כחלק משיר היחוד, את מס' 98 — בפורים ובשבת שלפניו עם המלים "להודיע שכל קוויך לא יבושו", ובתפילת ליל שבת שלפני החג הם מתאימים אותו לבתים האחרונים של "לכה דודי" החל מ"והיו למשיסה שוסיך". ניגון מס' 94 הושר ב"חצר" של ר' ישראל מויז'ניץ, בגרוסוורדיין, למלים "והיו למשיסה שוסיך".

3. מניגוני חב"ד — מס' 30 ו־32 שייכים לפסח. את הראשון שרים גם ביום הולדת של הרבי שליט"א. ניגון 33 שרים בי"ט בכסלו, ו־34 — בקדושה של מוסף לשבת, שלש רגלים, ראש השנה ויום כפור.

4. חסידי סלונים מרבים לשיר את הניגונים הבאים: מס' 1 — בשבת; מס' 68 ו־100 — בשלש רגלים; מס' 80 — בסכות ובשמחת תורה; מס' 81 — בחנוכה ובפורים.

5. ניגונים מס' 83 ו־94 יוחסו למודז'יץ. מס' 48 ו־89 מושרים בקהילות אחדות בשלש רגלים, מס' 58 — בפורים, מס' 82 — בשמחת תורה ובחתונה.

6. הערה לניגון מס' 100
לפי עדות אחת הרבי מללוב הורה ללמוד את הניגון ממנגן ערבי בדרך לכותל המערבי, מכיון שהוא חשבו לאחד משירי הלויים שהושרו בבית המקדש. כך "נגאל" הניגון והושב למקורו בדומה לניגונים אחרים שנקלטו מן הסביבה הלא־יהודית.

י. מ.

SIMḤAT TORA HAKAFOT

Like all Jewish communities the Hassidim perform *hakafot* on the evening of the holiday and in the morning, between *Shaḥarit* and *Musaf*. In addition, they also perform "Second *Hakafot*" after the end of the holiday, with or without the accompaniment of *klezmorim*. The musical repertoire includes a number of tunes, exclusive to *Simḥat Tora*, some of which are consistently connected with a special *hakafa*. In some communities one *hakafa* is reserved for the *Rebbe*. This *hakafa,* usually the sixth, represents the climax of the rejoicing.

הקפות שמחת תורה

נוסף על ההקפות הרגילות בליל החג ובבוקרו, בין תפילת שחרית למוסף, נוהגות אצל החסידים "הקפות שניות" במוצאי החג. את ההקפות האלה עושים בליווי כליזמרים או בלעדיהם. הרפרטואר המוסיקלי של ההקפות כולל מספר קטן של "ניגוני הקפות" קבועים. כמה מהם קשורים להקפה אחת מסוימת. בקהילות אחדות שמורה הקפה אחת לריקוד הרבי. בהקפה זו — הששית בדרך כלל — מגיעה השמחה לשיאה.

1	Tune without words	2	1 ניגון ללא מלים
2	Mipi el	2	2 מִפִּי אֵל
3	Barukh elohenu shebraanu likhvodo	4	3 בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ
4	Ha-aderet veha-emuna	6	4 הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה
5-7	Tunes without words	10-8	7-5 ניגונים ללא מלים



Version גירסא



Widely known among many Hassidic communities. This *niggun* seems to have originated among the Karlin-Stolin Hassidim. Today it opens the *Simḥat Torah Hakafot* of Karlin Hassidim.

נפוץ היום בפי חסידים מקהילות שונות. מוצאו, כנראה, בחסידות קרלין־סטולין. כיום,זה הניגון הפותח את הקפות שמחת תורה אצל חסידי קרלין.

MIPI EL

Piyyut for *Simḥat Torah*

2. מִפִּי אֵל

פיוט לשמחת תורה



Versions חילופי גירסאות

a)



b)



פזמון מִפִּי אֵל, מִפִּי אֵל,
יְבֹרַךְ יִשְׂרָאֵל.

א אֵין אַדִּיר כַּה׳, אֵין בָּרוּךְ כְּבֶן עַמְרָם,
אֵין גְּדֻלָּה כַּתּוֹרָה, אֵין דּוֹרְשֶׁיהָ כְּיִשְׂרָאֵל.
מִפִּי אֵל ...

ב אֵין הָדוּר כַּה׳, אֵין וָתִיק כְּבֶן עַמְרָם,
אֵין זְכִיָּה כַּתּוֹרָה, אֵין חֲכָמֶיהָ כְּיִשְׂרָאֵל.
מִפִּי אֵל ...

ג אֵין טָהוֹר כַּה׳, אֵין יָשָׁר כְּבֶן עַמְרָם,
אֵין כְּבוּדָה כַּתּוֹרָה, אֵין לוֹמְדֶיהָ כְּיִשְׂרָאֵל.
מִפִּי אֵל ...

ד אֵין מֶלֶךְ כַּה׳, אֵין נָבִיא כְּבֶן עַמְרָם,
אֵין סְגֻלָּה כַּתּוֹרָה, אֵין עוֹסְקֶיהָ כְּיִשְׂרָאֵל.
מִפִּי אֵל ...

ה אֵין פּוֹדֶה כַּה׳, אֵין צַדִּיק כְּבֶן עַמְרָם,
אֵין קְדֻשָּׁה כַּתּוֹרָה, אֵין רוֹמְמֶיהָ כְּיִשְׂרָאֵל.
מִפִּי אֵל ...

ו אֵין קָדוֹשׁ כַּה׳, אֵין רַחוּם כְּבֶן עַמְרָם,
אֵין שְׁמוּרָה כַּתּוֹרָה, אֵין תּוֹמְכֶיהָ כְּיִשְׂרָאֵל.
מִפִּי אֵל ...

For the fourth *Hakafa*. An example of Hassidic adoption of a Sephardi melody.

להקפה רביעית. אחת הדוגמאות של לחן ספרדי שאומץ אצל החסידים.

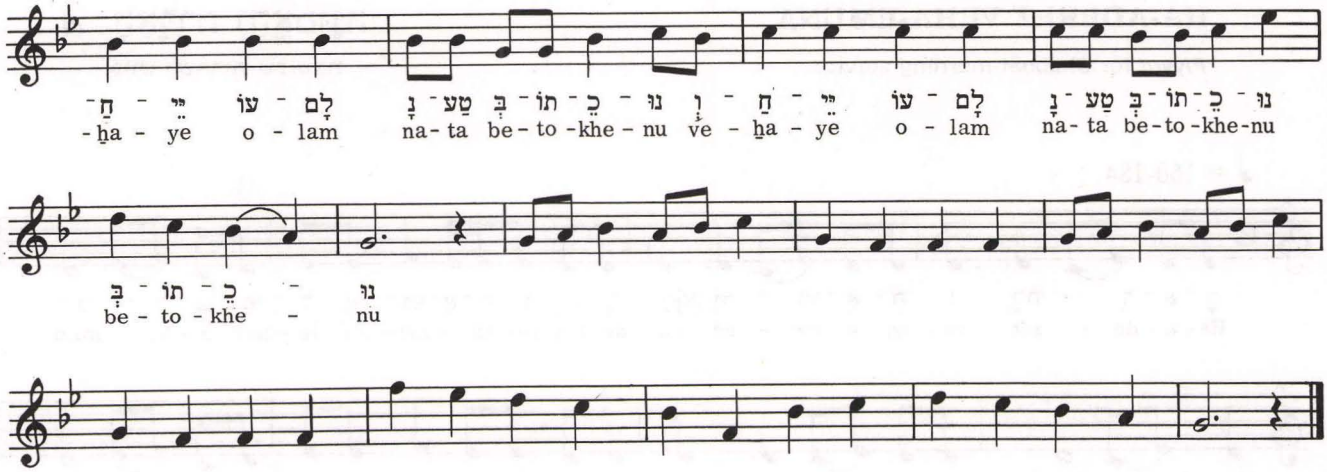
BARUKH ELOHENU SHEBRAANU

Morning Service, *"Uva leẓiyon goel"*

3. בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ

תפילת שחרית, "ובא לציון גואל".





Versions חילופי גירסאות



בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ,
וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים,
וְנָתַן־לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת,
וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ.

For the fourth *Hakafa.* On other occasion it is sung without dancing and in a slow tempo. The version first given (the most popular) was recorded by a Jerusalem Hassid. Version a) is sung by both Hassidim and Mitnagdim.

להקפה רביעית. שרים אותו גם בזמנים אחרים, ללא ריקוד ובטמפו אטי. הגירסא הראשית הוקלטה מפי חסיד ירושלמי; הגירסא החילופית a שגורה בפי חסידים ומתנגדים כאחד.

HA-ADERET VEHA-EMUNA

Piyyut for Shabbat morning service.

4. הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה

פיוט לשחרית של שבת



Version גירסא



הָאַדֶּרֶת וְהָאֱמוּנָה לְחַי עוֹלָמִים:
הַבִּינָה וְהַבְּרָכָה לְחַי עוֹלָמִים:
הַגַּאֲוָה וְהַגְּדֻלָּה לְחַי עוֹלָמִים:
הַדֵּעָה וְהַדִּבּוּר לְחַי עוֹלָמִים:
הַהוֹד וְהֶהָדָר לְחַי עוֹלָמִים:
הַוַּעַד וְהַוָּתִיקוּת לְחַי עוֹלָמִים:
הַזּךְ וְהַזֹּהַר לְחַי עוֹלָמִים:
הַחַיִל וְהַחֶסֶן לְחַי עוֹלָמִים:
הַטֶּכֶס וְהַטָּהֳרָה לְחַי עוֹלָמִים:
הַיִּחוּד וְהַיִּרְאָה לְחַי עוֹלָמִים:
הַכֶּתֶר וְהַכָּבוֹד לְחַי עוֹלָמִים:
הַלֶּקַח וְהַלִּבּוּב לְחַי עוֹלָמִים:
הַמְּלוּכָה וְהַמֶּמְשָׁלָה לְחַי עוֹלָמִים:
הַנּוֹי וְהַנֶּצַח לְחַי עוֹלָמִים:
הַסְּגוּי וְהַשֶּׂגֶב לְחַי עוֹלָמִים:
הָעֹז וְהָעֲנָוָה לְחַי עוֹלָמִים:
הַפְּדוּת וְהַפְּאֵר לְחַי עוֹלָמִים:
הַצְּבִי וְהַצֶּדֶק לְחַי עוֹלָמִים:
הַקְּרִיאָה וְהַקְּדֻשָּׁה לְחַי עוֹלָמִים:
הָרוֹן וְהָרוֹמְמוּת לְחַי עוֹלָמִים:
הַשִּׁיר וְהַשֶּׁבַח לְחַי עוֹלָמִים:
הַתְּהִלָּה וְהַתִּפְאֶרֶת לְחַי עוֹלָמִים:

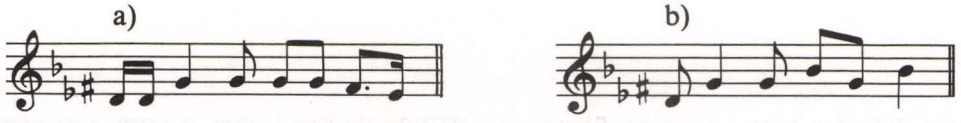
ניגון להקפה שביעית אצל חסידי ר׳ אהרל׳ה (״שומרי אמונים״ ו״תולדות אהרן״). בקהילות אחרות מושר גם באירועי שמחה אחרים.

Sung by Reb Arale Hassidim (also known as *Shomre Emunim* and *Toldot Aharon)* for the seventh *Hakafa*. In some coimmunities also sung at various festivities.

5

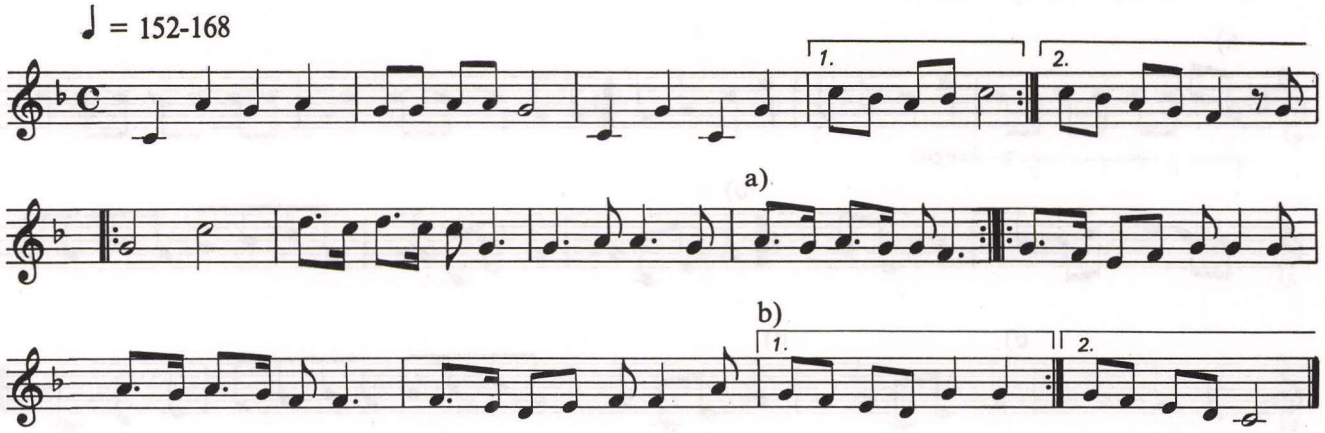


Versions חילופי גירסאות



Known by the Slonim Hassidim as the "Tiberian *Niggun*", and sung to the text *"Ata veḥartanu"* on the Three Festivals.

ניגון של חסידי סלונים. מכונה אצלם "נגון טבריאני". מושר בשלש רגלים למלים "אתה בחרתנו".



Versions חילופי גירסאות

a) Sola mente secunda volta



b)



A *niggun* popular with the Hassidim of Gur. The *niggun* is printed in a different version in "Composer to the House of Gur" [Tel-Aviv, n. d. , p. 115].

ניגון להקפות אצל חסידי גור. נדפס בגירסא שונה בחוברת "מלחין לבית גור" [תל־אביב, חש"ד : עמ' 115].



Versions חילופי גירסאות



A *niggun* for the Rebe's dance for the seventh *Hakafa* among the Reb Arele Hassidim. As its name, *"Purim Niggun"* indicates, it is also sung on Purim.

ניגון לריקוד הרבי בהקפה שביעית אצל חסידי ר׳ אהרל׳ה. שמו, "פורים־ניגון", מעיד כי שרים אותו גם בפורים.

LAG BA-OMER FESTIVITIES

The Hassidim dance on the night of the *Lag Ba-omer* festival while the bonfires are burning, and again in the morning, at the *"Ḥalaka"* ceremony — the first hair-cutting. Some of them also dance during the holiday festive meal which is held either at night or on the day of the holiday before sunset.

For hundreds of years people from different communities, both Ashkenazi and Sephardi, have celebrated *Lag Ba-omer* at Meron, beside the grave of R. Shim'on Bar Yoḥay. The continual encounters between Hassidim and Sephardim at Meron left a mark on the Hassidic repertoire for the holiday. Songs and tunes (such as No. 10) are common to both Hassidim and Sephardim. Other Hassidic melodies (such as No. 9) display a marked oriental influence. Responsorial singing characteristic of Sephardi *Lag Ba-omer* music is also frequently found in Hassidic tunes for this holiday.

חגיגות ל״ג בעומר

בליל ל״ג בעומר החסידים רוקדים במקומותיהם בשעת ההדלקה, ובבוקרו של החג בטקס ה״חלקה״ (היא גזיזת השיער הראשונה של הילדים). יש הרוקדים בסעודה החגיגית הנערכת בליל החג או למחרת היום בשעת בין הערבים.

מזה מאות בשנים נוהגים בני עדות שונות, אשכנזים וספרדים, לחוג את ל״ג בעומר במירון על יד קברו של ר׳ שמעון בר יוחאי. המפגש הזה בין חסידים ובני עדות המזרח, מראשית ימיה של החסידות, נתן את אותותיו ברפרטואר החסידי של החג: שירים ולחנים (כגון ניגון מס׳ 10) משותפים לחסידים ולספרדים. לחנים חסידיים אחרים (כגון ניגון מס׳ 9) הם בעלי גון מזרחי מובהק. ושירת המענה האופיינית לשירי ל״ג בעומר של העדות הספרדיות מאפיינת גם את השירה החסידית בחג הזה.

8	Amar rabi akiva	12	8 אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא
9	Piṯḥu li shaare ẕedek	14	9 פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק
10	Va-amartem ko leḥay	15	10 וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי

AMAR RABI AKIVA

Mishna Yoma, 8

8. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא

משנה, יומא, ח



Versions חילופי גירסאות

a)



אֵל - רָ - יִשְׂ כֶם - רֵי - אַשׁ

ash-re-khem yis-ra- el

b)



אֵל - רָ - יִשְׂ כֶם - רֵי - אַשׁ כֶם - רֵי - אַשׁ כֶם - רֵי - אַשׁ

ash - re-khem ash - re-khem ash - re-khem yis- ra- el



אֵל - רָ - יִשְׂ כֶם - רֵי - אַשׁ כֶם - רֵי - אַשׁ כֶם - רֵי - אַשׁ

ash - re-khem ash - re-khem ash - re-khem yis - ra- el

c)



כֶם - אֶת הֵר - טַ - מְ מִי -

- mi me-ta- her et -khem

d)



מֵר - אוֹ - ן מֵר - אוֹ - ן

ve - o- mer ve- o -mer

e)



שֵׁם-(הַ)-אֵל - רָ-יִשְׂ וֶה-מְק

mik-ve yis-ra- el ha-(ha)-shem

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל.
לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטַּהֲרִין, וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם,
אֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם.
וְאוֹמֵר: מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל ה׳.
מַה מִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים,
אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל.

החסידים מצליחים לשיר את כל המילים ע״י הבלעת הברות: ״אמר רבי קיבא״ או ״אמר רב־עקיבא״ במקום ״אמר רבי עקיבא״. אפשר לנסות ולשיר את המילים ללא הבלעות.

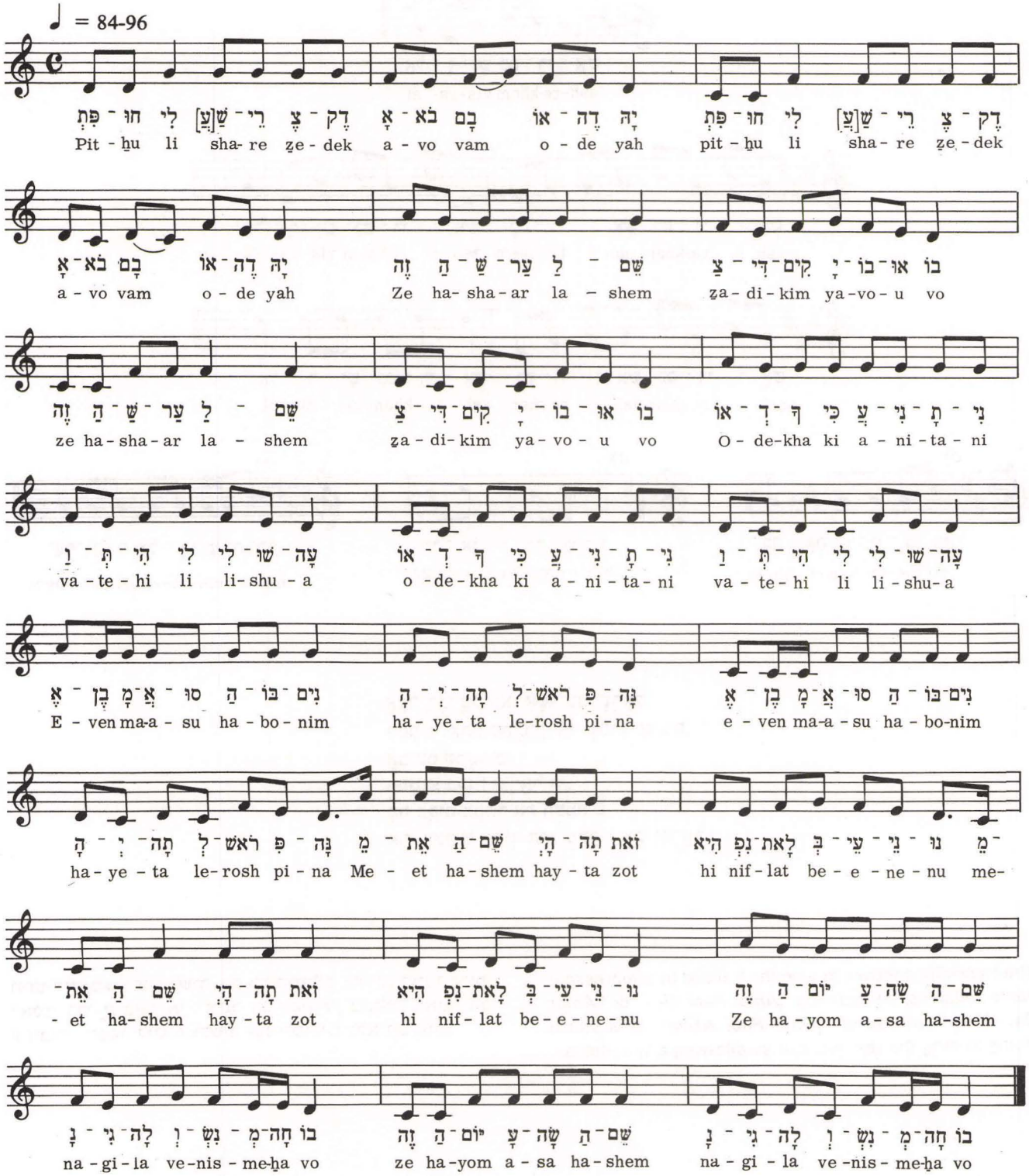
The Hassidim contrive to sing the full text by suppressing some syllables, enunciating *"Amar Rabi Kiva"* or *"Amar Rab-Akiva"* instead of *"Amar Rabi Akiva"*. It is worth trying to sing the text without swallowing any syllables.

PITḤU LI SHAARE ẔEDEK

Psalms 117:19-24

9. פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק

תהלים קי״ז : 19 — 24



פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק, אָבֹא־בָם, אוֹדֶה יָהּ.
זֶה הַשַּׁעַר לַה׳, צַדִּיקִים יָבוֹאוּ בוֹ.
אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי, וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה.
אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים, הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה.
מֵאֵת ה׳ הָיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ.
זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה ה׳ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ.

10. וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי

פיוט ללי״ג בעומר

VAAMARTEM KO LEḤAY

Piyyut for *Lag Ba-omer*

♩ = 160

Refrain



Solo



וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי
אֲדוֹנֵנוּ בַּר־יוֹחָאי
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לְחָי
רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר־יוֹחָאי.

אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא
אַשְׁרֵי עַיִן רָאָתְהוּ
לֵב חָכָם יַשְׂכִּיל פִּיהוּ
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

בָּרוּךְ הוּא מִפִּי עֶלְיוֹן
קָדוֹשׁ הוּא מֵהֲרִיוֹן
מְאוֹר גָּלִיל הָעֶלְיוֹן
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

גְּבוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה
בְּדָת תּוֹרָה תְּמִימָה
מָלֵא מַדָּע וְחָכְמָה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

דָּרַשׁ כָּל תַּעֲלוּמוֹת
בְּעוֹז וְתַעֲצוּמוֹת
עָלָה מַעֲלוֹת רָמוֹת
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

הָחְבָּא בְּתוֹךְ מְעָרָה
מִפְּנֵי הַגְּזֵרָה
שָׁם לָמַד סִתְרֵי תוֹרָה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

וְשָׁם נִבְרָא מַעְיָן לוֹ
וְחָרוּב לְמַאֲכָלוֹ
מַה טּוֹב חֶלְקוֹ וְחֶבְלוֹ
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

זָכָר צַדִּיק לִבְרָכָה
דַּיָּן רֵיכָא וּבַר רֵיכָא
זָכָה וְרַבִּים זְכָה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

חִדֵּשׁ כַּמָּה הֲלָכוֹת
הֵן בַּמִּשְׁנָה עֲרוּכוֹת
זֶה הַמַּרְגִּיז מַמְלָכוֹת
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

טִהֵר אֶת עִיר טְבֶרְיָה
עָשָׂה אוֹתָהּ נְקִיָּה
הוֹדוּ לוֹ מִשְּׁמַיָּא
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

יָדַע כָּל הַנִּסְתָּרוֹת
דְּבָרָיו עוֹשִׂים פְּרוֹת
בְּשֵׂל כַּמָּה גְּוֵרוֹת
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

כָּל יָמָיו אֲשֶׁר חָיָה
אוֹת הַקֶּשֶׁת לֹא נִהְיָה
כִּי הוּא אוֹת עוֹלָם הָיָה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

לְכָל יִשְׂרָאֵל הָאִיר
בְּסוֹד תּוֹרַת הַבָּהִיר
כְּאוֹר הַחַמָּה מַזְהִיר
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

מָקוֹם בָּחַר בְּשָׁמַיָּא
עִם הַנָּבִיא אֲחִיָּה
זֶה מִבְּנֵי עֲלִיָּה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

נֶחְמָד מְאֹד לְמַעְלָה
זָכָה לִיקָר וּגְדֻלָּה
כֶּתֶר עֶלְיוֹן לוֹ נִגְלָה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

סִינַי סִינַי לוֹ נִקְרָא
אֲרִי שֶׁבַּחֲבוּרָה
מִמֶּנּוּ תֵּצֵא תוֹרָה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

עָשָׂה שִׁבְעִים תִּקּוּנִים
יָקָרִים מִפְּנִינִים
בָּם תִּקֵּן הָעֶלְיוֹנִים
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

פָּתַח אֶת פִּיו בְּחָכְמָה
הוֹצִיא אוֹר תַּעֲלוּמָה
תִּקֵּן זָהֲרֵי חַמָּה
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

צַדִּיק יְסוֹד הָעוֹלָם
גִּלָּה מִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם
יָכוֹל לְכַפֵּר הָעוֹלָם
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

קוֹלוֹ זִמֵּר עָרִיצִים
וְהִכְרִית אֶת הַקּוֹצִים
וְהִצִּיל הַלְּחוּצִים
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

רָאָה פָּנָיו מְאִירִים
בְּשִׁבְתּוֹ עִם חֲבֵרִים
עֵת גִּלָּה סוֹד סְתָרִים
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

שָׁלוֹם רָב עַל מִשְׁכָּבוֹ
מַה יָּפְיוֹ וּמַה טּוּבוֹ
דּוֹבֵר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

תּוֹרָתוֹ מָגֵן לָנוּ
הִיא מְאִירַת עֵינֵינוּ
הוּא יַמְלִיץ טוֹב בַּעֲדֵנוּ
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחָאי

חסידי קרלין ובויאן שרים "רבי שמעון צדיקאי" במקום "רבי שמעון בר יוחאי".

The Hassidim of Karlin and Boyan sing *"Rabbi Shimon ẓadikay"* instead of *"Rabbi Shimon Bar Yoḥay"*.

WEDDINGS

חתונה

Dancing at Hassidic weddings usually takes place during the festive meal after the *ḫupa* ceremony, the *"miẓve tanẓ" (ritual dance)* ceremony, and on the festive meals of the seven nuptial days. Some of the tunes we have chosen are also sung without dancing in the course of the wedding ceremonies, during the engagement meal, in bringing the bridegroom from the synagogue to his house on the Shabbat before the marriage, and during the procession of the bridegroom to the *ḫupa* ceremony.

בחתונה רוקדים החסידים בדרך כלל בשעת הסעודה שאחרי החופה, בטכס ריקוד המצווה שלאחר הסעודה, ובסעודות של שבעת ימי המשתה. כמה מן הניגונים המובאים כאן מושרים גם שלא בשעת ריקוד, כגון בסעודת האירוסין, בהובלת החתן מבית הכנסת אל ביתו בשבת שלפני החתונה, ובהובלת החתן לחופה.

11	Vayhi vishurun melekh	18	וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ 11
12	Od yishama beare yehuda	19	עוֹד יִשָׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה 12
13	Od yishama beare yehuda	20	עוֹד יִשָׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה 13
14	Ur'e vanim levanekha	21	וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ 14
15	Sameaḫ tesamaḫ	22	שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח 15
16	Siman tov umazal tov	23	סְמָן טוֹב וּמַזָּל טוֹב 16
17	Bore olam bekinyan	24	בּוֹרֵא עוֹלָם בְּקִנְיָן 17
18	Tov li torat pikha	25	טוֹב־לִי תּוֹרַת־פִּיךָ 18
19	Mazal tov	26	מַזָּל טוֹב 19
20	Broygez tanẓ	26	בְּרוֹגז טאַנץ 20

VAYHI VISHURUN MELEKH

Deuteronomy 33:5, Jeremiah 33:10—11

11. וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ

דברים ל״ג: 5, ירמיה ל״ג: 10—11



Version גירסא



וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם
יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל.

עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

This *niggun* also sung when the groom is escorted to the Synagogue on Shabbat preceding the wedding. Bobov Hassidim sing it when the bridegroom approaches the *ḥupa*.

ניגון המושר גם בזמן הובלת החתן לבית הכנסת בשבת שלפני החתונה. חסידי בובוב שרים אותו בהובלת החתן לחופה.

12. עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה

OD YISHAMA BEARE YEHUDA

ירמיה ל״ג: 10—11

Jeremiah 33:10—11



עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

A tune used to open marriage proceedings. Sometimes sung when the groom is escorted to the synagogue, to the *ḫupa* or when he enters the festive hall from the *yiḫud* room.

מקובל כניגון פתיחה בחתונה. יש השרים אותו בהובלת החתן לבית הכנסת, לחופה, או עם בוא החתן מחדר הייחוד אל אולם הסעודה.

OD YISHAMA BEARE YEHUDA

Jeremiah 33:10—11

13. עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה

ירמיה ל״ג: 10—11



עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה.

This *niggun* is also sung to the text *"Yosef ha-shem alekhem"* (see no. 54).

הניגון מושר גם עם המלים "יוסף ה' עליכם" (ראה ניגון 54).

UR'E VANIM LEVANEKHA

Psalms 128:6

14. וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ

תהלים קכ״ח: 6



וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

SAMEAḤ TESAMAḤ

Betrothal and marriage service

15. שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח

סדר אירושין ונישואין



Version גירסא



שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים
כְּשַׂמֶּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן־עֵדֶן מִקֶּדֶם.

A very popular *niggun.* Frequently sung immediately after the ceremony or at the wedding feast directly following the grace after meals. The tune is also sung to the text *"Barukh elohenu shebra'anu likhvodo vehivdilanu min ha-toim venatan lanu torat emet".*

הניגון פופולרי מאד. רבים שרים אותו מיד אחרי החופה, או בסעודות השמחה אחרי ברכת המזון. הלחן מושר גם עם המלים "ברוך אלוהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת".

16. סִמָּן טוֹב וּמַזָּל טוֹב

סדר קידוש לבנה

SIMAN TOV UMAZAL TOV

New moon blessing



סִמָּן טוֹב וּמַזָּל טוֹב

יְהֵא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל.

זו הגירסה הנפוצה. יש חסידים השרים את הקטע השלישי למלים "דוד מלך ישראל חי וקיים". חסידי בויאן מיחסים את הניגון לחזן פנחס ספקטור ("פיניע חזן"), ויש בהם הזוכרים את הגירסא המקורית שאינה מושרת עוד.

This is the most popular version. Some Hassidim sing the third verse to the text *"David melekh Yisrael ḥay vekayam"*. The original *niggun,* which is no longer sung, is ascribed by the Hassidim of Boyan to the cantor Pinhas Spector *("Pinye ḥazn").* Some of them still remember this version.

17. בּוֹרֵא עוֹלָם בְּקִנְיָן

BORE OLAM BEKINYAN

זמירות למוצאי שבת, "איש חסיד היה"

Conclusion of Shabbat, *"Ish ḥasid haya"*



בּוֹרֵא עוֹלָם בְּקִנְיָן,

הַשְּׁלֵם זֶה הַבִּנְיָן.

Sung during the *"Miẓve Tanẓ"* by Hassidim of various communities. In the last bar the text recorded by our informants was not clear, and thus we used the original version omitting the word *"ze"*. Recently it is also sung to the text *"Eshet ḥayil mi yimẓa"*.

מושר בזמן ה"מצוה טאַנץ" (ריקוד המצוה) אצל חסידים מקהילות שונות. מלות התיבה האחרונה בהקלטותינו אינן ברורות. על כן הבאנו גירסא משלנו בהשמטת המילה "זה". מזה שנים אחדות שרים אותו גם למלים "אשת חיל מי ימצא".

TOV LI TORAT PIKHA

Psalms 119:72

18. טוֹב־לִי תוֹרַת־פִּיךָ

תהלים קי״ט: 72



טוֹב־לִי תוֹרַת־פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף.

הגירסא הנפוצה מושרת למלים ביידיש: ״גיטס אַרַיין״ (ראה גירסא). הגירסא העברית מקובלת היום בחוגים של בני הישיבות. בעזרתָ ניגון זה מפסיקים את החתן בדרשתו בזמן סעודת הנשואין.

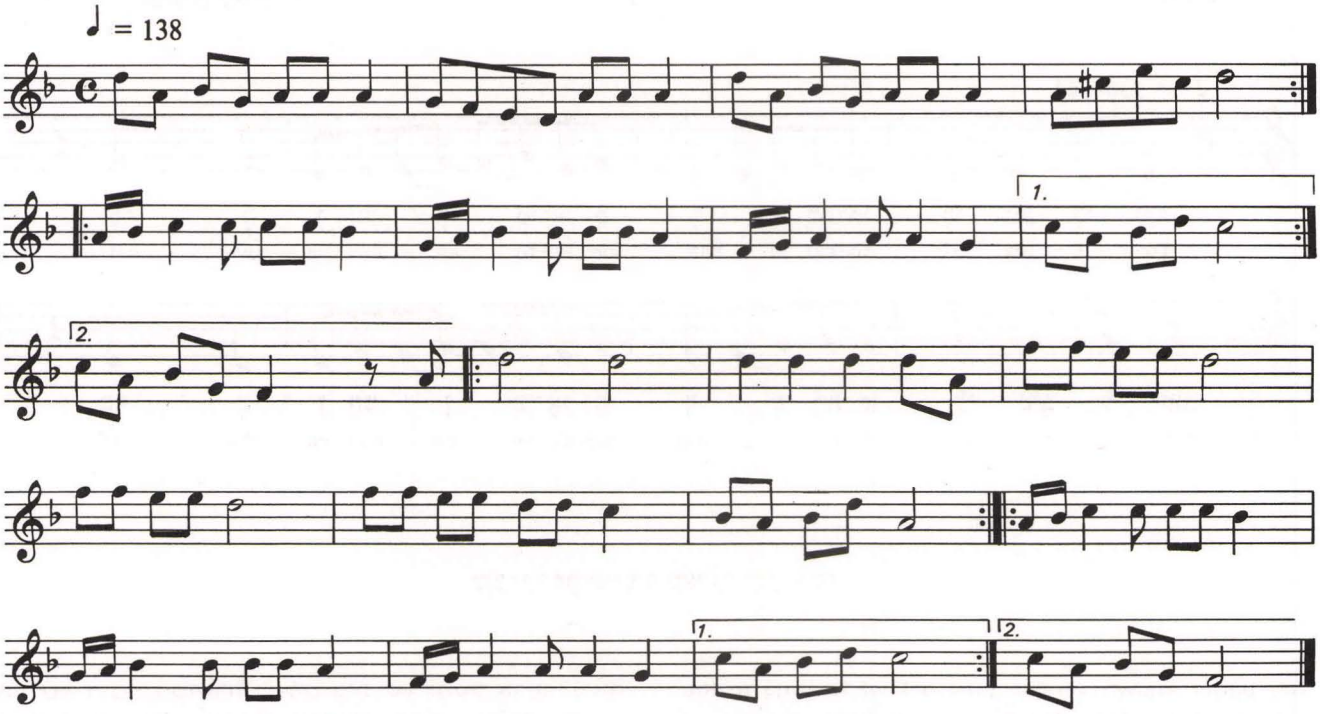
The better known version (see below) is sung to the Yiddish text: *"Gits arayn"*. The Hebrew version is generally sung today in Yeshiva circles. The *niggun* is used to interrupt the groom's speech during the wedding feast.

Version גירסא



MAZAL TOV

19. מַזָּל טוֹב



An instrumental *niggun (klezmorim's niggun)* without text. The words *"Ḥatan, mazal tov"* are freely interpolated at different points of the melody.

ניגון כליזמרים (בלי מלים). המלים "חתן, מזל טוב" משולבות באופן חופשי ובמקוטע במקומות שונים של הלחן.

BROYGEZ TANẒ

20. בְּרוֹגז טאַנץ



The *"Broygez Tanẓ"* was widespread in Eastern European Jewish communities, and was accompanied by the singing of rhymed verses in Yiddish.Today the tune is played at weddings, and it forms part of a series of tunes to which two young men perform a pantomime depicting a quarrel and a reconciliation.

השם "ברוגז טאַנץ" והלחן הם שרידיו של שיר־ריקוד ביידיש, שהיה שכיח בקהילות מזרח אירופה. כיום מנגנים את הלחן בחתונות כראשון במחרוזת של לחנים, אשר לצליליה רוקדים שני אברכים ריקוד־פנטומימה, המתאר ריב והתפייסות.

DYNASTIES

The Hassidic communities in Israel and elsewhere are organized according to dynasties of Hassidic leaders. Names such as *Bobov, Boyan, Slonim* and *Karlin* are the names of the places where the dynasties were founded. The name *ḤaBaD* (initials of *Ḥokhma, Bina , Daat* — Wisdom, Understanding, Knowledge) marks one of the main Hassidic streams, whose chief center was in the town of Lubavitch in White Russia. A few dynasties are of quite recent formation. One of these is *Shomre Emunim* which was founded in Jerusalem by R. Aharon Rot ("Reb Arale") in the 1920's. An offshoot of this group, the *Toldot Aharon* community, is directed by R. Aharon's son-in-law. A second offshoot, led by R. Aharon's son, kept the original name but moved to Bene Berak at the beginning of the 1980's.

שושלות

עדת החסידים ניכרת בשושלות הצדיקים מייסדי הקהילות בדורות השונים. השושלות נקראו בדרך כלל על שם היישוב אשר בו פעל מייסד השושלת. כך למשל, בובוב, בויאן, סלונים, קרלין. יוצא מכלל זה השם חב"ד. הוא בא מראשי התיבות של "חכמה, בינה, דעת" שהם ערכי היסוד בתורתו של מייסד חסידות לובביץ'. מספר קטן של שושלות נוסדו בדורות האחרונים. אחת מהן נוסדה בשנות העשרים בירושלים על ידי ר' אהרן (ר' אהרלה) רוט ונקראה בשם "שומרי אמונים". קהילת "תולדות אהרן" היא הפלג הירושלמי של אותה חסידות, ומנהיגה הוא חתנו של אותו ר' אהרן. הפלג השני, בהנהגת בנו של ר' אהרן, שמר על השם המקורי של הקהילה, אך עבר לשכון בבני ברק, בראשית שנות השמונים.

	Bobov			**בובוב**	
21	Vetigale veterae	28	21	וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה	21
	Boyan			**בויאן**	
22	Ata veḥartanu	29	22	אַתָּה בְחַרְתָּנוּ	22
	Bratslav			**ברצלב**	
23	Shiru lo zameru lo	31	23	שִׁירוּ־לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ	23
24	Veal yede ze	32	24	וְעַל יְדֵי זֶה	24
25-27	Tunes without words	34 — 33	25-27	ניגונים ללא מלים	25-27
	Vizhnitz			**ויז'ניץ**	
28	Tune without words	35	28	ניגון ללא מלים	28
	Lubavitch			**חב"ד**	
29	Vesamaḥta beḥagekha	37	29	וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ	29
30	Al aḥat kama vekhama	38	30	עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה	30
31	Sisu vesimḥu besimḥat hageula	38	31	שִׂישׂוּ וְשִׂמְחוּ בְּשִׂמְחַת הַגְּאוּלָה	31
32	Mimiẓrayim gealtanu	39	32	מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ	32
33	Ematay ate mar	40	33	אֵימָתַי אַתְּ מַר	33
34	Hu elohenu	41	34	הוּא אֱלֹהֵינוּ	34
35-38	Tunes without words	44 — 42	35-38	ניגונים ללא מלים	35-38
	Slonim			**סלונים**	
39	Vekhol karne reshaim	45	39	וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ	39
40	Ṭuvalna bismaḥot vagil	46	40	תּוּבַלְנָה בְּשִׂמָּחוֹת	40
41	Vehasienu ha-shem elohenu	46	41	וְהַשִּׂיאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ	41
42	Tune without words	47	42	ניגון ללא מלים	42
	Karlin			**קרלין**	
43	Elyonim sasu	48	43	עֶלְיוֹנִים שָׂשׂוּ	43
44	Ha-maavir banav	49	44	הַמַּעֲבִיר בָּנָיו	44
45-46	Tunes without words	51 — 50	45-46	ניגונים ללא מלים	45-46
	Shomre Emunim			**שומרי אמונים**	
47	Tune without words	52	47	ניגון ללא מלים	47

BOBOV • בובוב

VETIGALE VETERAE

21. וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה

Taking out the Tora during the weekday service.

סדר הוצאת ספר תורה ביום חול



Version גירסא



וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ בִּזְמַן קָרוֹב

ATA VEḤARTANU

22. אַתָּה בְחַרְתָּנוּ

Amida for the Three Festivals

תפלת שמונה־עשרה לשלש רגלים

♩ = 116-120/138-152

[Refrain פזמון]





[פזמון] אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים,
[1] אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ,
[2] וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְּשׁוֹנוֹת,
[3] וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ,
[4] וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ,
[5 — 6] וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ.

The fifth stanza does not appear in other performances. Its omission, however, does not render the *niggun* incomplete.

בית 5 אינו מופיע בבצועים אחרים. השמטתו לא תפגע, איפוא, בשלמות הנגון.

SHIRU LO ZAMERU LO

I Chronicles 16:9

23. שִׁירוּ־לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ

דברי הימים א, ט״ז : 9

♩ = 124-152 (sempre accel.)



Da Capo senza fine

Version גירסא



שִׁירוּ־לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאֹתָיו.

Danced on Shabbat after the *Musaf* prayers.

לשבת, בשעת הריקוד, אחרי תפילת מוסף.

VEAL YEDE ZE

Counting the *Omer*

24. וְעַל יְדֵי זֶה

סדר ספירת העומר

♩ = 144-168



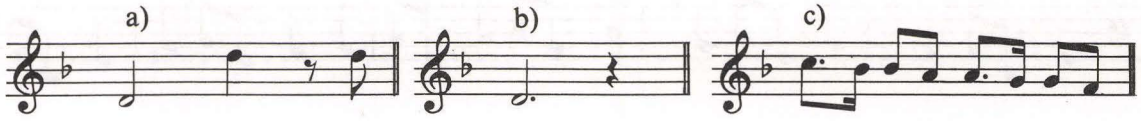
Versions חילופי גירסאות



וְעַל יְדֵי זֶה יְשַׁפַּע שֶׁפַּע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.



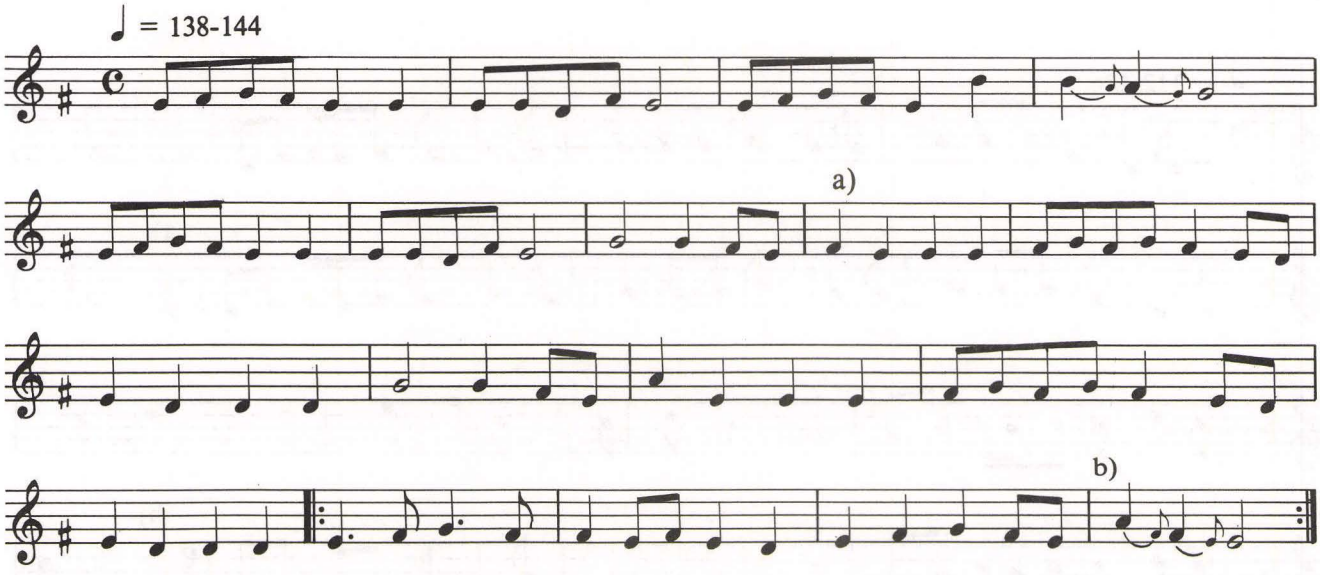
Versions חילופי גירסאות



For the *Melave Malka* meal. Sometimes sung to *"Eliyahu ha-navi"*. In a somewhat different version, this *niggun* became the Israeli song called *"Hava neranena"*.

לסעודת מלוה מלכה. מושר לעתים עם מלות הפיוט "אליהו הנביא". השיר הישראלי "הבה נרננה" הוא גירסא מאוחרת של הניגון הזה.

26



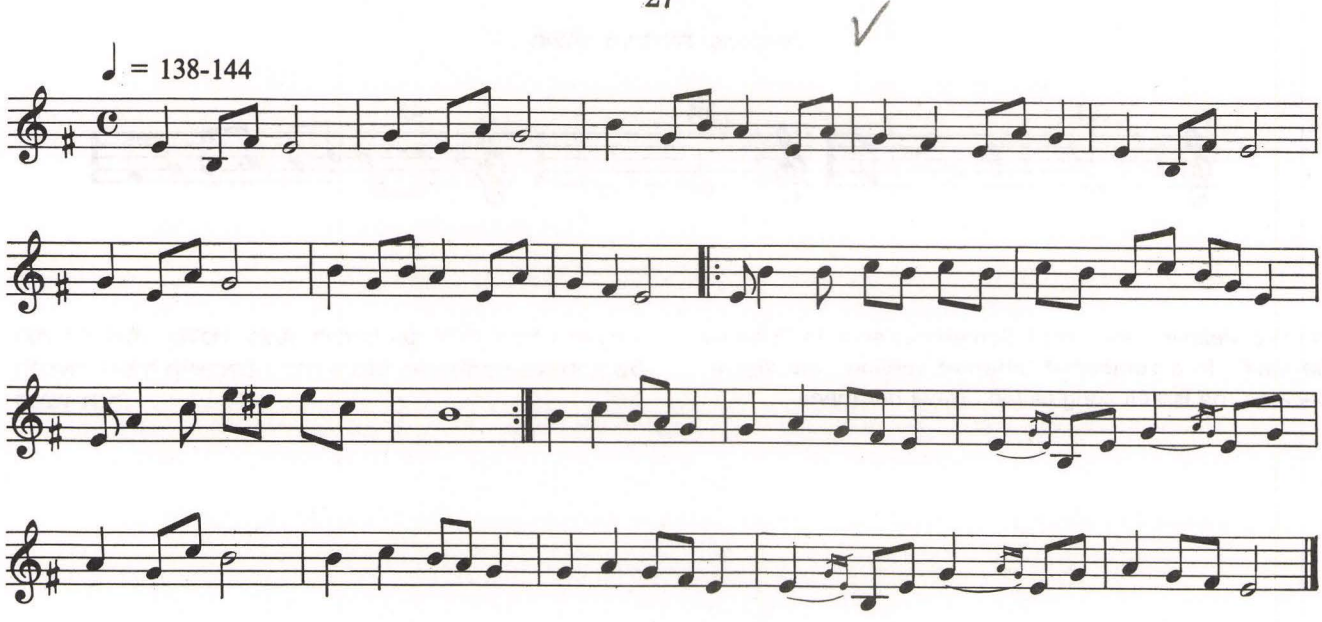
Versions חילופי גירסאות



Attributed to Rabbi Baruch of Medzibuzh. Usually sung without text, but sometimes heard with a part of the text of *"Eshet ḥayil"*.

מיוחס לרבי ברוך ממז'יבוז'. לרוב שרים אותו ללא מלים. נשמע לעתים כשהוא מותאם לחלק ממלות "אשת חיל".

27



VIZHNITZ • ויז'ניץ

28





Dal 𝄋 al Fine

Versions חילופי גירסאות

a)



b)



This *niggun* is also known as the Israeli song *"Havu levenim"*. ניגון זה מוכר גם כשיר הישראלי "הבו לבנים".

VESAMAḤTA BEḤAGEKHA

Deuteronomy 17:14—15

29. וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ

דברים ט״ז : 14—15



Version גירסא

a)



וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ.

For the Three Festivals, especially for *Sukot* and *Simḥat-Tora*.

לשלש רגלים ובמיוחד לסכות ולשמחת תורה.

AL AḤAT KAMA VEKHAMA

Passover *Haggadah*

30. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה

הגדה של פסח



עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכֻפֶּלֶת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ: שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם.

SISU VESIMḤU BESIMḤAT HAGEULA 31. שִׂישׂוּ וְשִׂמְחוּ בְּשִׂמְחַת הַגְּאוּלָה





חילופי גירסאות Versions



שִׂישׂוּ וְשִׂמְחוּ בְּשִׂמְחַת הַגְּאוּלָה,
וּתְנוּ כָּבוֹד לָרֶבִּי.

ניגון ל"חג הגאולה" ("ט בכסלו). ביום זה חוגגים חסידי חב"ד את שחרורו של מייסד תנועת חב"ד — רבי שניאור זלמן מלאדי — מבית האסורים. המלים הן פאראפראזה של "ישישו ושמחו בשמחת תורה".

Niggun for *Ḥag Ha-geula* on 19 Kislev, when the Lubavitch Hassidim celebrate the release from prison of their founder, Rabbi Shneor Zalman of Lyady. The text is a paraphrase on *"Sisu vesimḥu besimḥat torah"*.

32. מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ

תפילת שחרית לחול

MIMIZRAYIM GEALTANU

Morning service for weekdays.





מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ.

33. אֵימָתַי אַתְּי מַר

EMATAY ATE MAR



– "אֵימָתַי אַתְּי מַר?"
– "לְכְשֶׁיָּפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה"

במכתב אל גיסו, מתאר רבי ישראל בעל שם טוב, מיסד החסידות, עליית נשמה שזכה לה באחד הלילות. במרום פגש את אליהו הנביא ועל השאלה "אימתי אתי מר?" ("מתי תבוא?") ענה לו אליהו: "לכשיפוצו מעינותיך חוצה".

Rabbi Israel Baal Shem-Tov, founder of Hassidism, describes in a letter to his brother-in-law how his soul ascended to heaven one night. There he met the prophet Elijah, and asked him *"Ematay ate mar?"* ("When will you come?" in Aramaic). Elijah answered him "When your springs (i.e. of Hassidism) flow outwards."

HU ELOHENU

Musaf for Shabbat and festivals, *Kedusha*

34. הוּא אֱלֹהֵינוּ

מוסף לשבת ויו״ט, קדושה

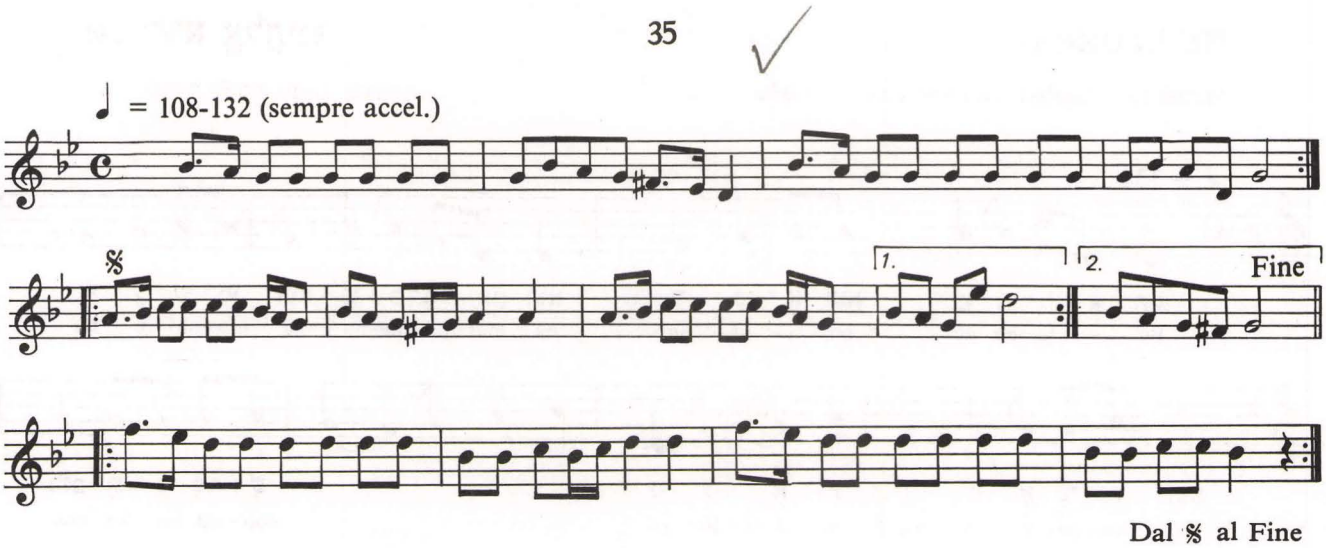


Version גירסא

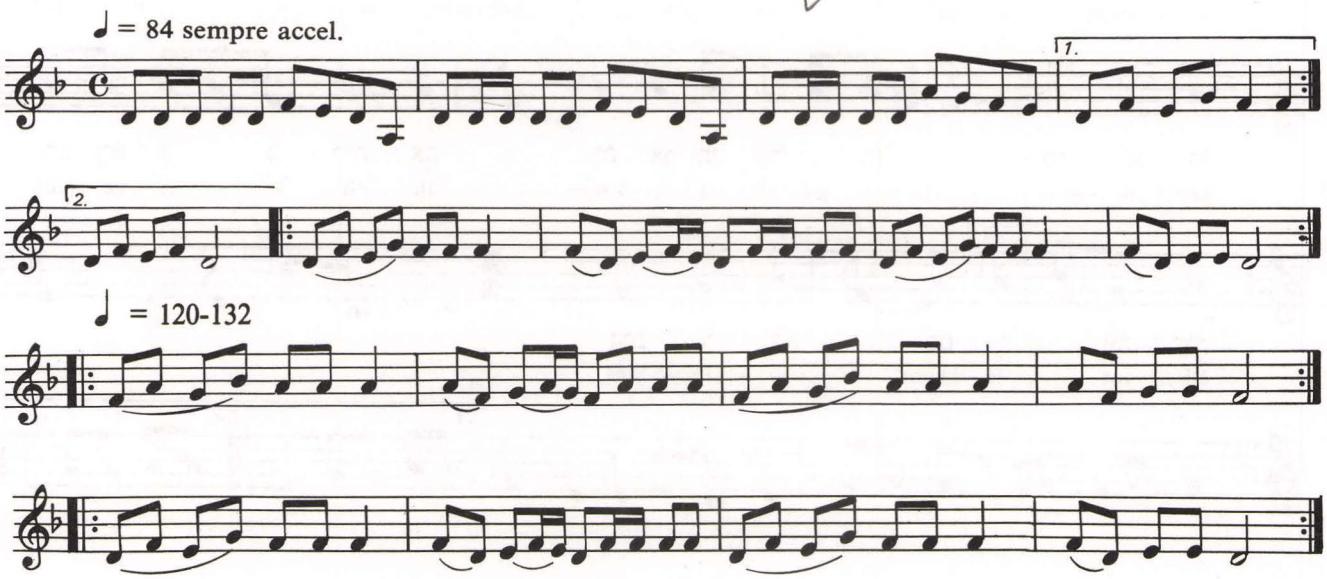


הוּא אֱלֹהֵינוּ, הוּא אָבִינוּ, הוּא מַלְכֵּנוּ, הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ.
הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ וְיַגְאִלֵנוּ שֵׁנִית בְּקָרוֹב,
וְיַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל־חַי לֵאמֹר:
הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כִּבְרֵאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים.

35



.36



In this recording our informants repeated the last two musical phrases (i.e. the last two lines) many times. This type of repetition is typically found in Lubavitch dance tunes when a peak of enthusiasm is reached.

בהקלטה זו חזרו פעמים רבות על שני המשפטים המוסיקליים האחרונים (קרי: שתי השורות האחרונות). חזרה מעין זו אפיינית לניגוני ריקוד חב"דיים בזמן שההתלהבות מגיעה לשיאה.

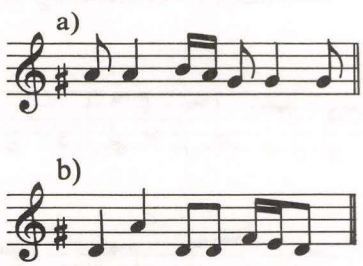


The accelerando is not typical of all performances. We suggest choosing an average tempo of MM.♩= 138-144.

לא בכל הביצועים של ניגון זה יש האצה כה גדולה. משום כך אנו מציעים לבחור בטמפו ממוצע: 144-138 = ♩.



Versions חילופי גירסאות



The tempo transcribed is that of a recording made while the performers were seated, during a mass gathering on the *Ḥag Ha-geula* (on 19 Kislev). In dancing, the tempo may reach MM ♩= 144. In this recording the second part of the *niggun* was repeated three times (see. no. 36).

הטמפו הרשום מתיחס להקלטה שנעשתה בהתוועדות ב״חג הגאולה״ בישיבה מסביב לשלחן.בזמן הריקוד הטמפו עשוי להגיע ל - 144 = ♩ . בהקלטה זו חזרו על חלקו השני של הניגון המתחיל ב- 𝄋 שלש פעמים (ראה הערה לנגון 36).

VEKHOL KARNE RESHAIM

Psalms 75:10

39. וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ

תהלים ע״ה: 10



וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ,
תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק.

For *Sukot* and *Simḥat-Tora*. The tune is always sung to this one text, a phenomenon unusual among the Slonim Hassidim. One version begins with the second phrase (𝄋). A slow version is a part of the Vizhnitz *niggun* to *"Yah ribon alam"*.

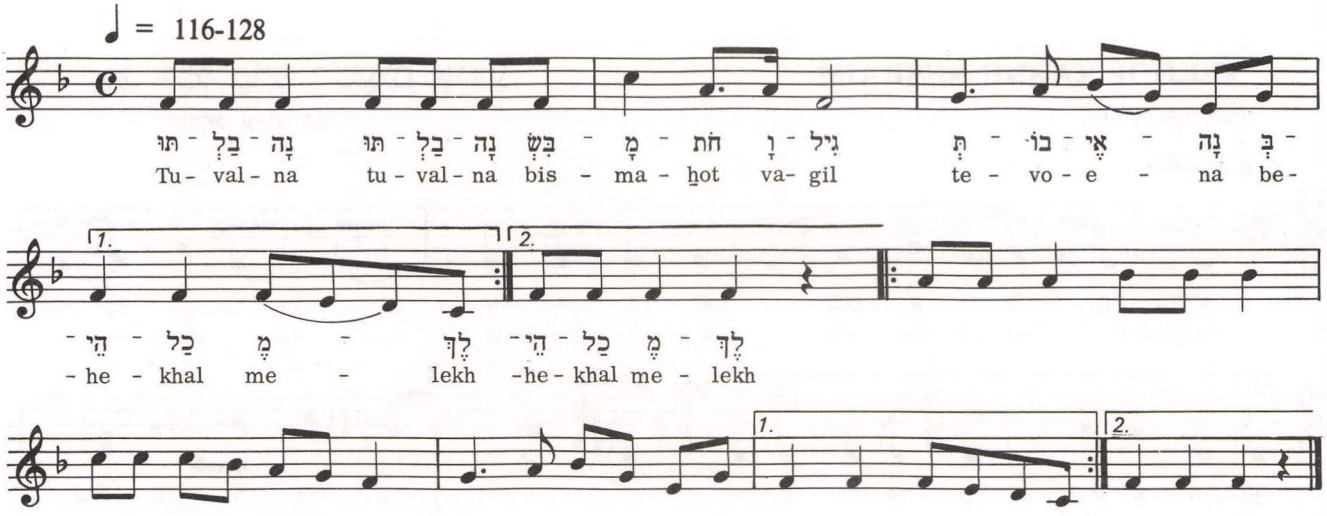
לסוכות ולשמחת תורה. הניגון מושר תמיד עם הטקסט הזה, תופעה שהיא נדירה אצל חסידי סלונים. יש המתחילים אותו במשפט השני (𝄋). גירסא אטית של הלחן מצויה אצל חסידי ויזניץ כחלק מ־״יה רבון עלם״.

TUVALNA BISMAḤOT

Psalms 45:16

40. תּוּבַלְנָה בְּשִׂמָחוֹת

תהלים מ״ה : 16



תּוּבַלְנָה בְּשִׂמָחוֹת וְגִיל,

תְּבוֹאֲינָה בְּהֵיכַל מַלְכֶּךָ.

The second part of the tune is sung with slight differences by Slonim *ḥeder* children in Bene Berak.

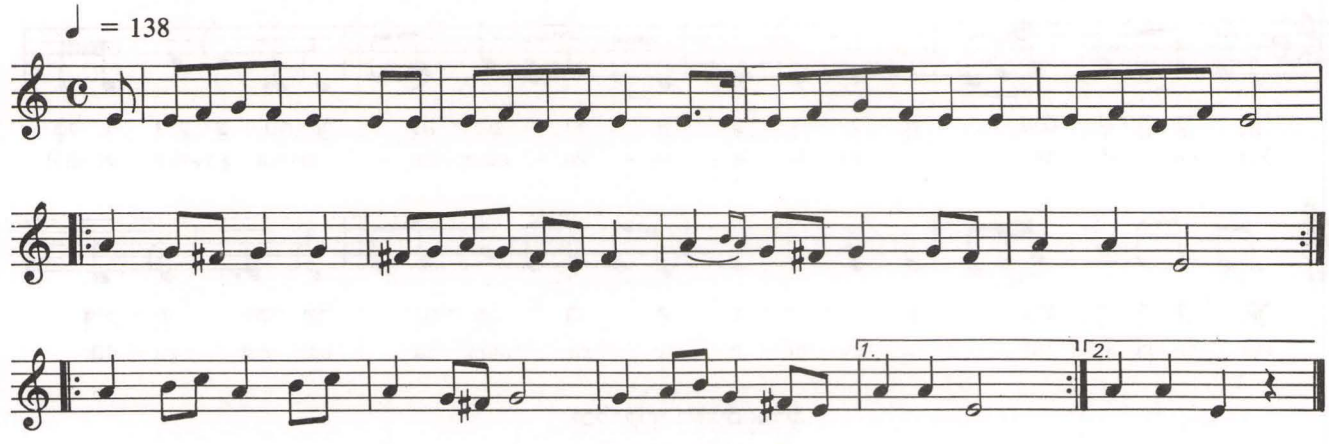
ניגון לשלש רגלים בהכנסת ספר התורה אחרי ההקפות. את חלקו השני של הלחן שרים ילדי ה״חדר״ של סלונים בבני ברק באופן שונה במקצת.

VEHASIENU HA-SHEM ELOHENU

Amida for the Three Festivals

41. וְהַשִׂיאֵנוּ ה׳ אֱלֹהֵינוּ

תפלת העמידה לשלש רגלים



Niggun without text. While singing it the Slonim Hassidim direct their thought to the prayer *"Vehasienu"* (Benediction of the Sanctification of the day *Amida* for the three Festivals).

נגון ללא מלים לשלש רגלים. בזמן השירה חסידי סלונים מכוונים את מחשבתם למלים ״והשיאנו ה׳ אלהינו״ וכו׳ (מתוך ברכת קדושת היום בתפלת שמונה־עשרה).



For the Three Festivals. While singing it the Slonim Hassidim direct their thought to the prayer *"Ata veḥartanu"*.

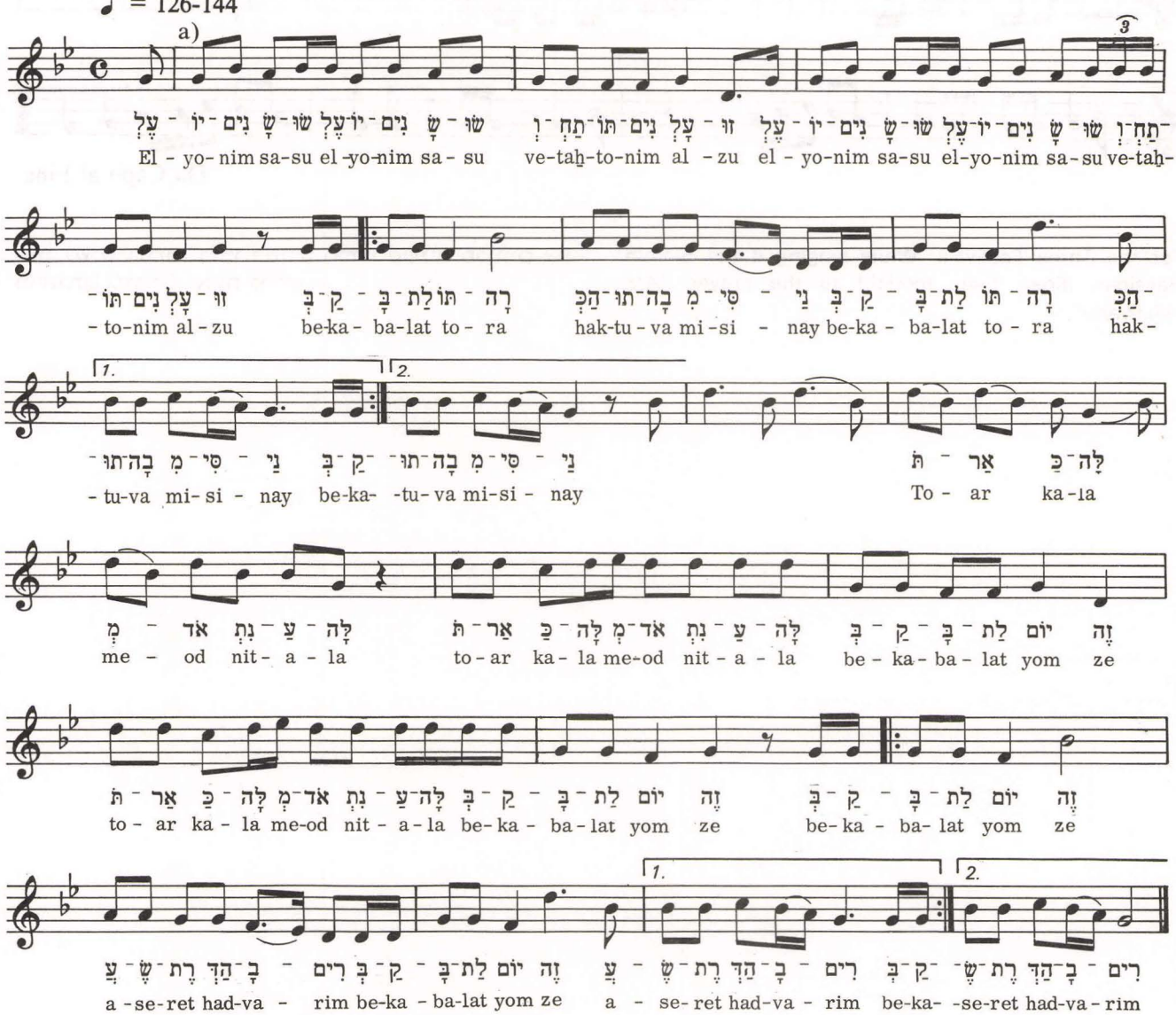
ניגון לשלש רגלים. בזמן השירה חסידי סלונים מכוונים את מחשבתם לתפילת "אתה בחרתנו".

ELYONIM SASU

From a *piyyut* for *Shavuot, "Az shesh meot"*,
in *Musaf Amida* chanted by the Reader.

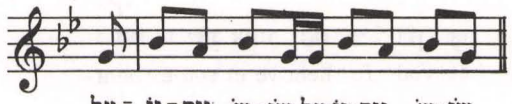
43. עֶלְיוֹנִים שָׂשׂוּ

מתוך הפיוט לחג השבועות "אז שש מאות"
במוסף בחזרת הש"ץ



Version גירסא

a)



עֶלְיוֹנִים שָׁשׁוּ וְתַחְתּוֹנִים עָלְזוּ
בְּקַבָּלַת תּוֹרָה הַכְּתוּבָה מִסִּינַי.
תֹּאַר כַּלָּה מְאֹד נִתְעַלָּה
בְּקַבָּלַת יוֹם זֶה עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים.

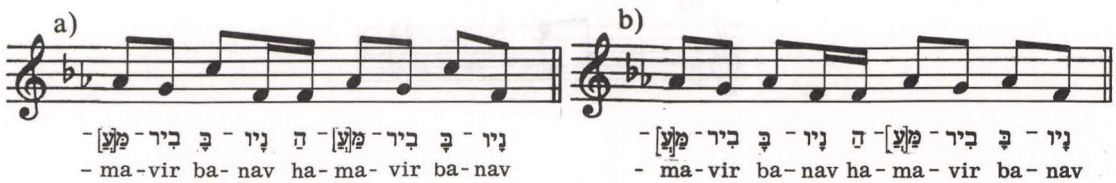
Shavuot niggun. ניגון לשבועות.

44. HA-MAAVIR BANAV הַמַּעֲבִיר בָּנָיו

Evening service תפילת ערבית



Versions חילופי גירסאות





הֵם־אֵי־שׁוֹנְ אֶת־וְ הֵם־פֵּי־רוֹד אֶת הוֹי סוּף יַם רֵי־גִזְ בֵּין
ben giz-re yam suf hoy et rod-fe-hem ve-et son-e-hem

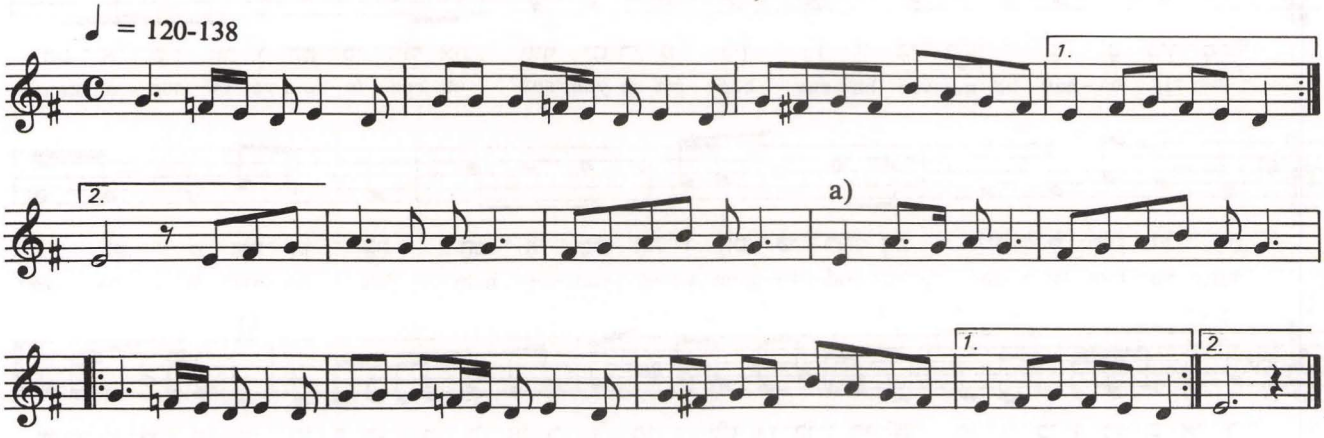
מוֹ־לִשְׁ דוּ־הוֹ־וְ חוּ־שְׁבְּ
shib-ḫu veho-du lish-mo

הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף.
אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע.
וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ.

For the seventh day of *Pesaḫ*.The typical tempo is MM ♩ = 132-144.

לשביעי של פסח. הטמפו האופייני ♩ = 132-144.

45



Version גירסא





Versions חילופי גירסאות



SHOMRE EMUNIM • שומרי אמונים

47



The melody is known today among Hassidim of various communities.

הניגון נפוץ היום אצל חסידים מקהילות שונות.

VARIOUS TUNES

ניגונים שונים

	Short tunes		**ניגונים קצרים**	
48	Leshana ha-baa birushalayim	54	לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם	48
49	Gam ha-ari gam ha-dov	55	גַּם הָאֲרִי גַּם הַדּוֹב	49
50-53	Tunes without words	57-56	ניגונים ללא מלים	53-50
54	Yosef ha-shem alekhem	58	יֹסֵף ה׳ עֲלֵיכֶם	54
55	Yibane ha-mikdash	58	יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ	55
56	Hoshia et amekha	59	הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ	56
57	Ḥasde ha-shem ki lo tamnu	60	חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא־תָמְנוּ	57
58	Layhudim hayta ora	60	לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה	58
59	Vesamaḥta beḥagekha	61	וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ	59
60	Veyeasu khulam aguda eḥat	62	וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת	60
61	Vesamaḥta beḥagekha	63	וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ	61
62	Tune without words	63	ניגון ללא מלים	62
63	Prok yat anakh	64	פְּרוֹק יַת עָנָךְ	63
64	Leshana ha-baa birushalayim	65	לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם	64
65	Vetigale veterae	65	וְתִגָּלֶה וְתֵרָאֶה	65
66	Ivdu et ha-shem besimḥa	66	עִבְדוּ אֶת־ה׳ בְּשִׂמְחָה	66
67	Emet, emet	67	אֱמֶת, אֱמֶת	67
68	Tune without words	67	ניגון ללא מלים	68
69	Ashrenu	68	אַשְׁרֵינוּ	69
70	Ashre ish shelo yishkaḥeka	68	אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֲךָ	70
71	Ken bakodesh ḥazitikha	69	כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חָזִיתִךָ	71
72-75	Tunes without words	71-69	ניגונים ללא מלים	75-72
	Tunes in three sections		**ניגונים תלת־חלקיים**	
76	Uvau khulam bivrit yaḥad	71	וּבָאוּ כֻלָּם בִּבְרִית יַחַד	76
77	Vizamrun lakh	72	וְיִזַּמְּרוּן לָךְ	77
78	Barukh hu elohenu	73	בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ	78
79	Kol rina vishua	74	קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה	79
80	Ẓamea lekha nafshi	75	צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי	80
81-86	Tunes without words	78-75	ניגונים ללא מלים	86-81
	Tunes in four or more sections		**ניגונים בני ארבעה חלקים ויותר**	
87	Tune without words	87	ניגון ללא מלים	87
88	Ẓave yeshuot yaakov	80	צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב	88
89	Vetaher libenu	81	וְטַהֵר לִבֵּנוּ	89
90	Tamid nesaper tehilatekha	82	תָּמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ	90
91	Yibane ha-mikdash	83	יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ	91
92-97	Tunes without words	89-84	ניגונים ללא מלים	97-92

LESHANA HA-BAA BIRUSHALAYIM

48. לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם

Passover *Haggadah*

הגדה של פסח



Versions חילופי גירסאות



לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

מושר גם עם המלים "תשועת ה' כהרף עין לשנה הבאה בירושלים, אנא ה' הושיעה נא, לשנה הבאה בירושלים הבנויה". ויש הפותחים במלים "ישועת ה'" במקום "תשועת ה' ".

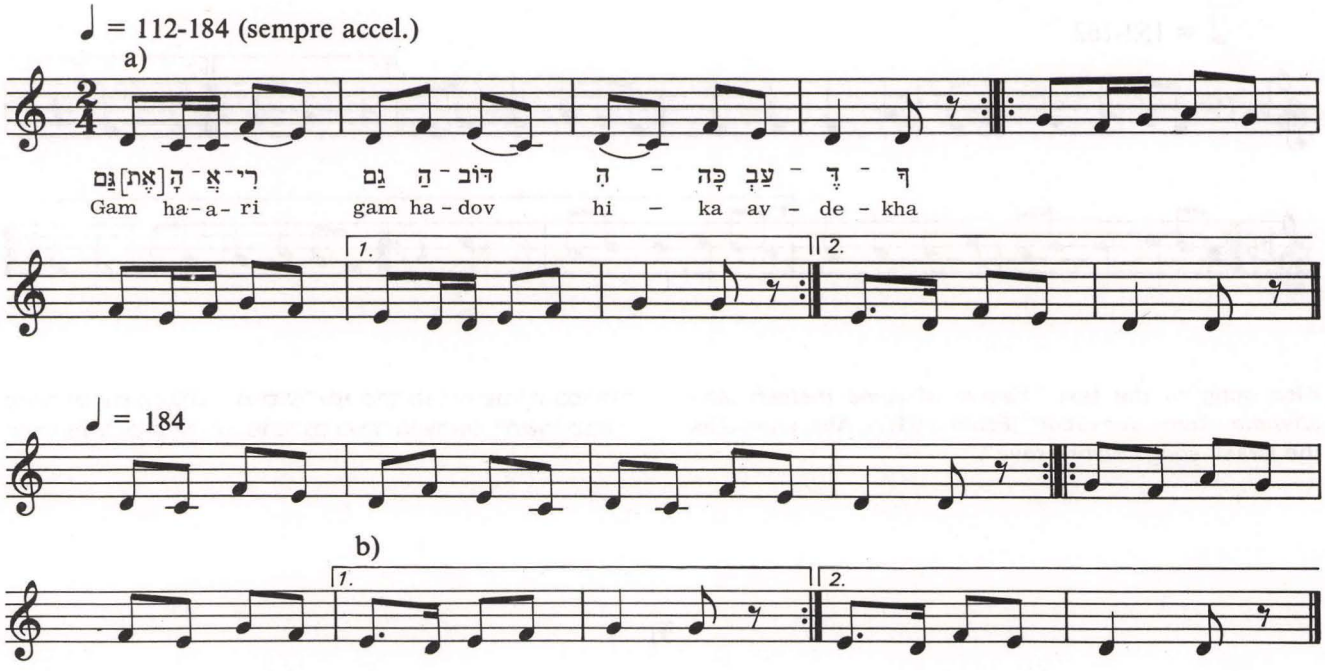
Sung also to the text *"Teshuat ha-shem keheref ayin leshana ha-baa birushalayim, ana ha-shem hoshia na leshana ha-baa birushalayim ha-benuya"*; some Hassidim start with *"Yeshuat ha-shem"* instead of *"Teshuat ha-shem"*.

GAM HA-ARI GAM HA-DOV

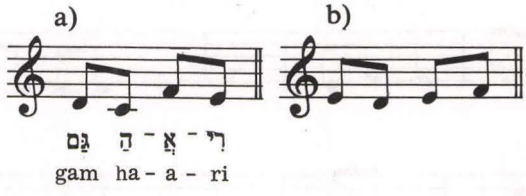
I Samuel 17:36

49. גַּם הָאֲרִי גַּם הַדּוֹב

שמואל א יייז : 36



חילופי גירסאות Versions

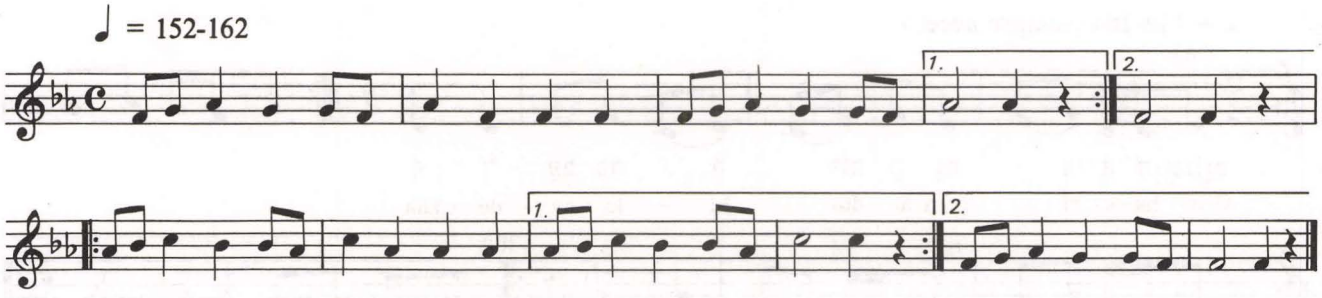


גַּם [אֶת]־הָאֲרִי גַּם־הַדּוֹב הִכָּה עַבְדֶּךָ

In this recording the Bratslav Hassidim first sing the *niggun* with the text; the tempo then quickens to a maximum without text.

בהקלטה זו שרים חסידי ברסלב את הניגון תחילה עם המלים ובעקבות האצת הטמפו למהירות המקסימלית — ללא מלים.

50



Also sung to the text *"Yamim al yeme melekh tosif shenotav kemo dor vador"* (Psalms 61:7). Also known as the Israeli song *"Tishre sava"*.

מושר גם עם המלים "ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור" (תהלים ס"א: 7). מוכר גם כשיר הישראלי "תשרי סבא".

51



Versions חילופי גירסאות



Also known as the Israeli song *"Rov berakhot hod vikar"*.

ידוע גם כשיר ישראלי בשם "רוב ברכות הוד ויקר".

52



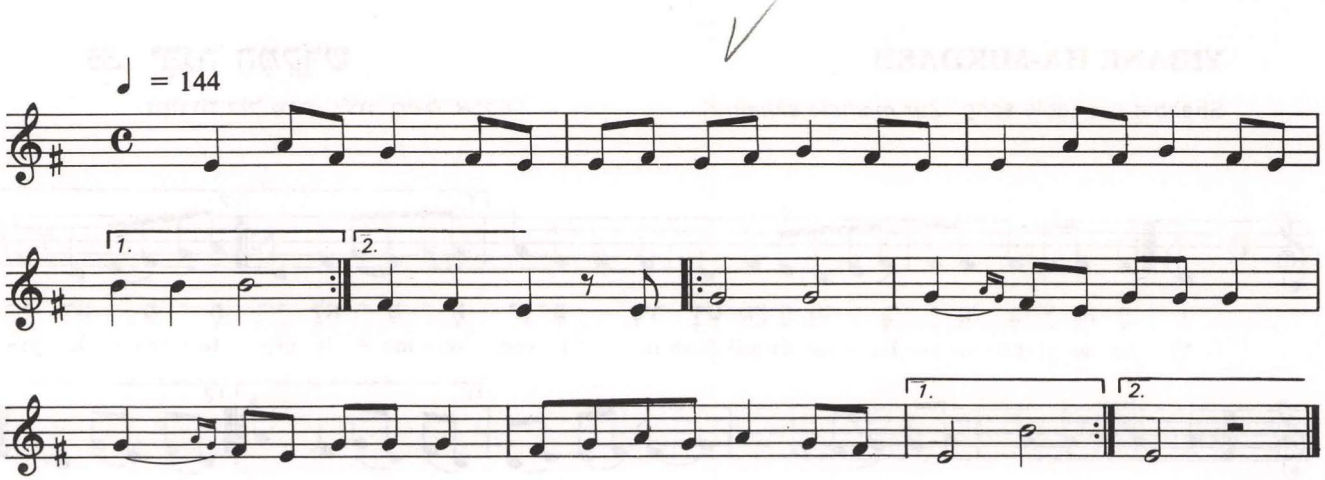
Also sung to the following text in Yiddish:

Yidn in eynem
Mir hobn nisht moyre fun keynem –
Nor fun boyre aleyn,
Lomir ale freylakh zayn
Lustig zayn trinken vayn
Biz in mitn tog arayn.

מושר גם ביידיש עם המלים:

יִידן אין איינעם
מיר האָבן נישט מורא פֿון קיינעם –
נאָר פֿון בורא אַליין,
לאָמיר אלע פֿרייליאַך זיין
לוסטיג זיין טרינקען וויין
ביז אין מיטן טאָג אַרײַן.

53



Some sing the text: *"Ashre ha-am shekakha lo ashre ha-am sheha-shem elohav"* to the first part of the *niggun.*

יש השרים את המלים "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו" בחלק הראשון של הניגון.

YOSEF HA-SHEM ALEKHEM

Psalms 115:14-15

54. יֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם

תהלים קט"ו : 14—15



Version גירסא



יֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם.
בְּרוּכִים אַתֶּם לַה', עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

This tune is also sung to the text *"Od yishama"* (see no. 13).

הלחן מושר גם עם המלים "עוד ישמע" (ראה ניגון 13).

YIBANE HA-MIKDASH

Shabbat eve table song *"Ẓur mishelo akhalnu"*

55. יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ

זמירות ליל שבת, "צור משלו אכלנו"



יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ עִיר צִיּוֹן תִּמָּלֵא.

HOSHIA ET AMEKHA

56. הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ

Psalms 28:9

תהלים כ״ח: 9



הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ
וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד־הָעוֹלָם.

ḤASDE HA-SHEM KI LO TAMNU

Lamentations 3:22

57. חַסְדֵי ה' כִּי לֹא־תָמְנוּ

איכה ג: 22



Version גירסא



חַסְדֵי ה׳ כִּי לֹא־תָמְנוּ כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמָיו.

Vizhnitz Hassidim sing a slightly different version.

בויזניץ שרים גירסא שונה במקצת.

LAYHUDIM HAYTA ORA

Esther 8:16

58. לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה

אסתר ח: 16





לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וְיִקָר.

VESAMAḤTA BEḤAGEKHA

Deuteronomy 16:14-15

59. וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ

דברים ט״ז: 14—15



Da Capo senza fine

וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ.

For the Three Festivals

לשלש רגלים

VEYEASU KHULAM AGUDA EḤAT

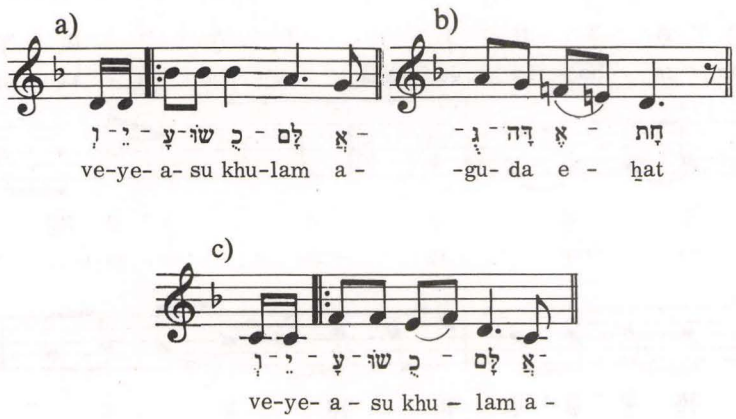
60. וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת

Amida for High Holidays

תפילת שמונה־עשרה לימים נוראים



Versions חילופי גירסאות



וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.

Found also in other versions.

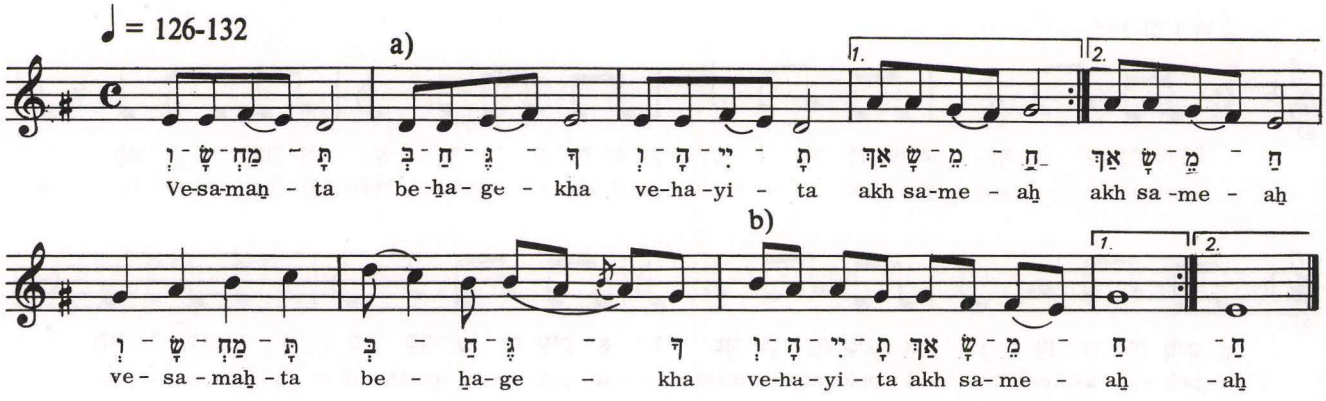
מצוי גם בגירסאות אחרות.

VESAMAḤTA BEḤAGEKHA

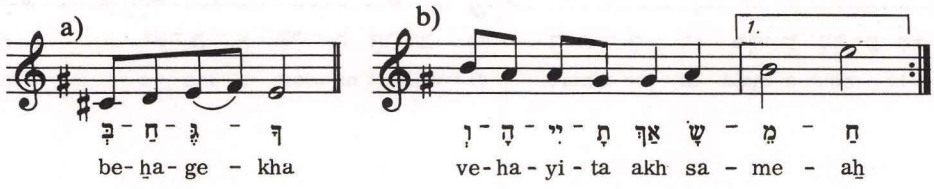
Deuteronomy 16:14-15

61. וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ

דברים ט״ז : 14—15



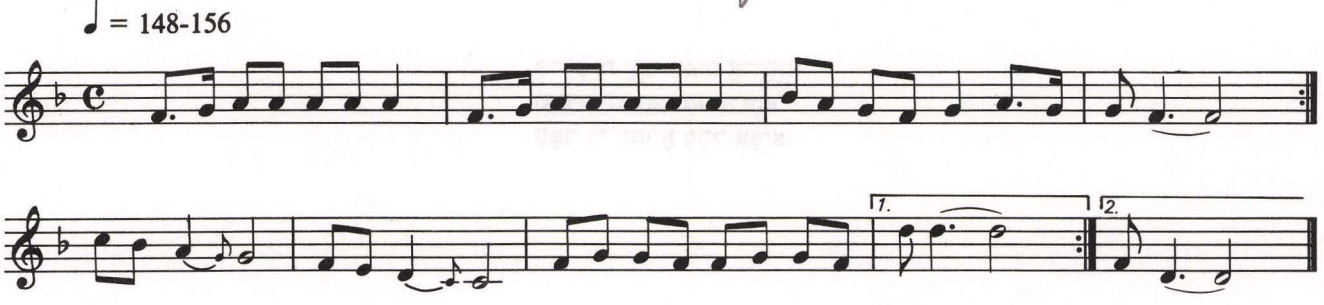
Versions חילופי גירסאות



וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ.

For the Three Festivals. לשלש רגלים.

62



Usually sung without text. Also fitted to the text *"Uvkhen ẓadikim yir'u veyismaḥu visharim yaalozu vaḥasidim berina yagilu"*. Occasionally also sung to the text *"Ashre ish shelo ḥata"*.

מושר לרוב ללא מלים. מותאם גם למלים ״ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברינה יגילו״. לעתים נדירות הושר עם המלים ״אשרי איש שלא חטא״.

PROK YAT ANAKH

Shabbat eve table song, *"Yah ribon alam"*.

63. פְּרוֹק יַת עֲנָךְ

זמירות ליל שבת, "יה רבון עלם"

♩ = 120-138



Version גירסא



פְּרוֹק יַת עֲנָךְ מִפּוּם אַרְיְוָתָא
וְאַפֵּיק יַת עַמֵּךְ מִגּוֹ גָּלוּתָא
עַמֵּךְ דִי בְחַרְתְּ מִכָּל אֻמַּיָּא.

LESHANA HA-BAA BIRUSHALAYIM

64. לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם

Passover *Haggada*

הגדה של פסח



לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

VETIGALE VETERAE

65. וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה

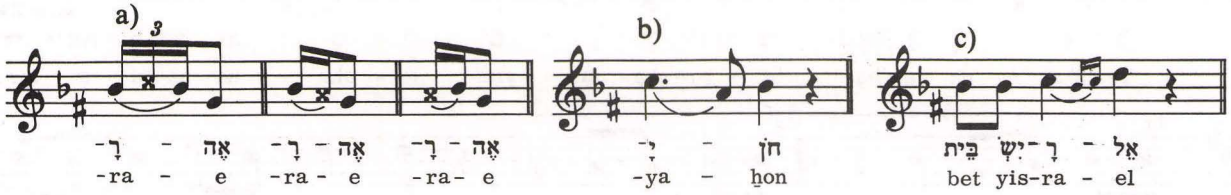
Taking out the Tora during the weekday service

סדר הוצאת ספר תורה ביום חול





חילופי גירסאות Versions



וְתִגְלֶה וְתֵרָאֶה מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ בִּזְמַן קָרוֹב,
וְיָחֹן פְּלֵיטָתֵנוּ וּפְלֵיטַת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן.

The three variants at a) represent the possible interpretations of the ornamentation, which was not clear in our recording.

הגירסאות המסומנות ב־a) הן הצעותינו לביצוע הסלסול הבלתי ברור שבהקלטה.

IVDU ET HA-SHEM BESIMḪA

66. עִבְדוּ אֶת־ה׳ בְּשִׂמְחָה

Psalms 100:2

תהלים ק׳: 2



עִבְדוּ אֶת־ה׳ בְּשִׂמְחָה, בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה.

EMET, EMET

Morning service

67. אֱמֶת, אֱמֶת

תפילת שחרית



Versions חילופי גירסאות



אֱמֶת, אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן,
וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ.

68



Versions חילופי גירסאות

ASHRENU

69. אַשְׁרֵינוּ

Morning service, morning blessings

תפילת שחרית, ברכות השחר

♩ = 152-160



אַשְׁרֵינוּ מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ.

Sometimes followed by the additional text in Yiddish: *"Tate ikh dank dir"* etc. Also known as the Israeli song *"Arẓa alinu"*.

לעתים שרים ניגון זה בתוספת מלים ביידיש "טאַטע איך דאַנק דיר" וכו'. מוכר גם כשיר הישראלי "ארצה עלינו".

ASHRE ISH SHELO YISHKAHEKA

70. אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָ

A. *Musaf* for *Rosh Hashana, Zikhronot.*

B. Psalms 84:6

א. מוסף לראש השנה, זכרונות.

ב. תהלים פ"ד: 6.

♩ = 152-168 (sempre accel.)



Da Capo senza fine

Version גירסא



א. אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָ,
וּבֶן אָדָם יִתְאַמֵּץ בָּךְ.

ב. אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז־לוֹ בָךְ.

This *niggun* consists of two parts; it is difficult to decide which is the first and which the second.

לניגון שני חלקים. קשה לקבוע איזהו הפותח ואיזהו המסיים.

KEN BAKODESH ḤAZITIKHA

71. כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִךָ

Psalms 63:2-3

תהלים ס״ג: 2-3

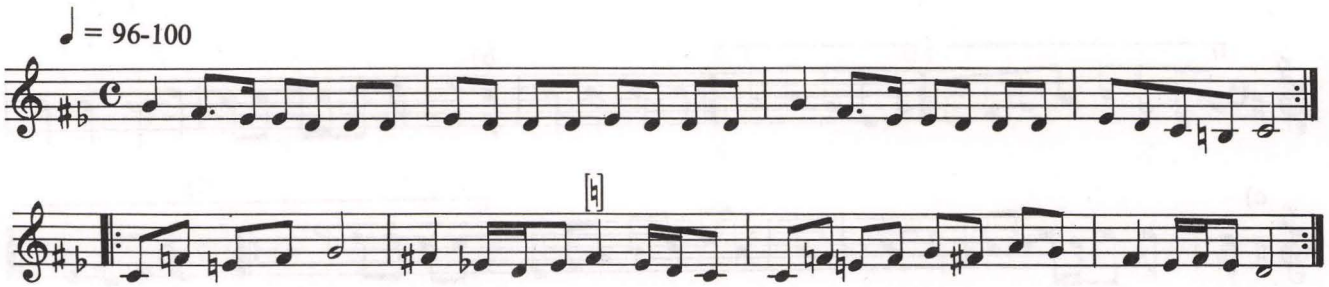


Versions חילופי גירסאות

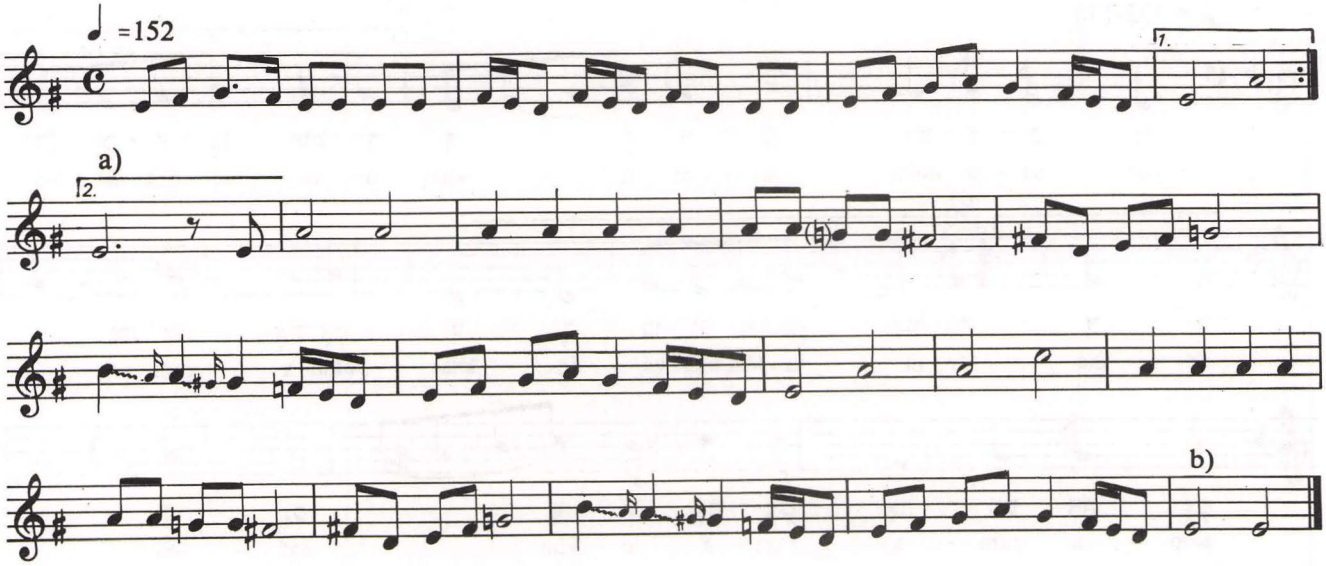


כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִךָ, לִרְאוֹת עֻזְךָ וּכְבוֹדֶךָ.
צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי, כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי.

72



73



Versions חילופי גירסאות



74



Versions חילופי גירסאות



75



As in the case of *niggun* no. 70 opinions differ as to the beginning of the tune. The various possibilities are indicated by ⊕. The end is accepted by everybody. Cf. A. Herzog's transcription in *"Renanot"*, (Israel Institute for sacred music) I-II (Jerusalem, n.d.): p. 3.

כמו בניגון 70 גם בניגון זה יש עדויות סותרות לגבי הפתיחה והאפשרויות השונות מסומנות ב־⊕. אין חילוקי דעות על הסיום. השווה רישומו של א. הרצוג בתוך רננות, הוצאת המכון הישראלי למוסיקה דתית, חוברת 1 — 2 (ירושלים, חש"ד): 3.

UVAU KHULAM BIVRIT YAḤAD

Shabbat table song, *"Yom shabaton en lishkoaḥ"*

76. וּבָאוּ כֻלָּם בִּבְרִית יַחַד

זמירות ליום השבת, "יום שבתון אין לשכוח"





Version גירסא

a)



וּבָאוּ כֻלָּם בִּבְרִית יַחַד,
נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אָמְרוּ כְּאֶחָד.

77. וִיזַמְּרוּן לָךְ

זמירות ליל שבת, "יה רבון עלם"

VIZAMRUN LAKH

Shabbat eve table song, *"Yah ribon alam"*

♩ = 112-116





חילופי גירסאות Versions



וְיַמְרוּן לָךְ שִׁירִין וְרַחֲשִׁין
בְּירוּשְׁלֶם קַרְתָּא דְשׁוּפְרָיָא.

78. בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ

תפילת שחרית, "ובא לציון גואל"

BARUKH HU ELOHENU

Morning service, *"Uva leẓiyon goel"*



Version גירסא



בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבָּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ
וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת,
וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ.

KOL RINA VISHUA

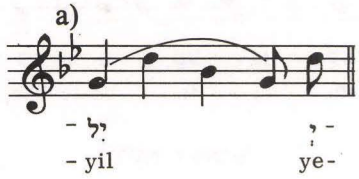
Psalms 118:15

79. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה

תהלים קי״ח:15



Version גירסא



קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים, יְמִין ה׳ עֹשָׂה חָיִל.

ZAMEA LEKHA NAFSHI

Psalms 63:2

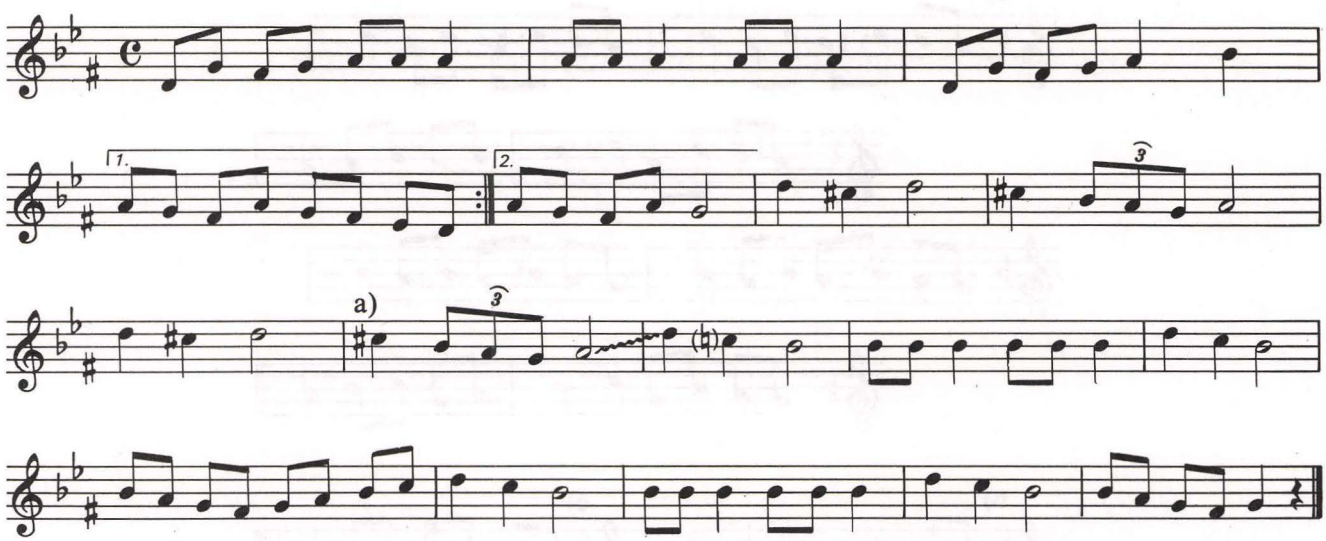
80. צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי

תהלים ס״ג: 2



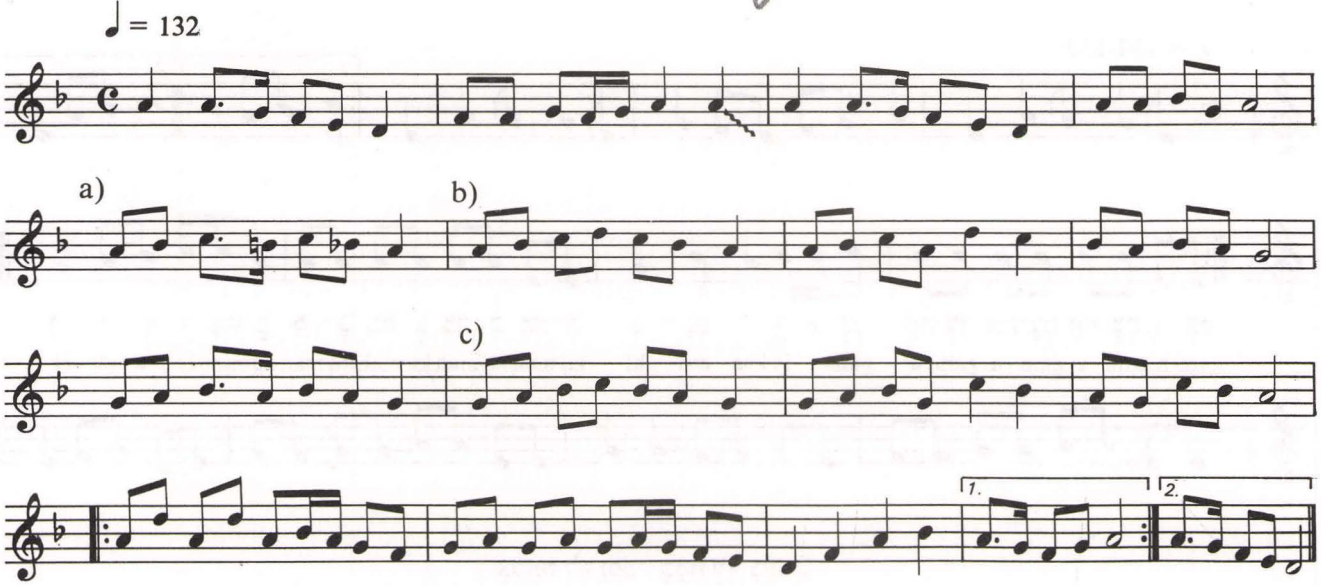
צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי, כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי.

81

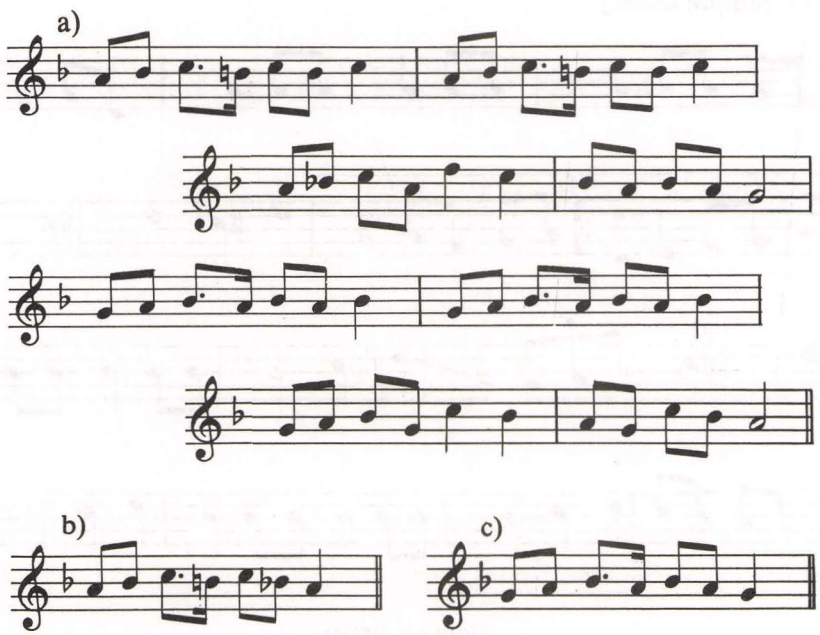


Version גירסא





חילופי גירסאות Versions



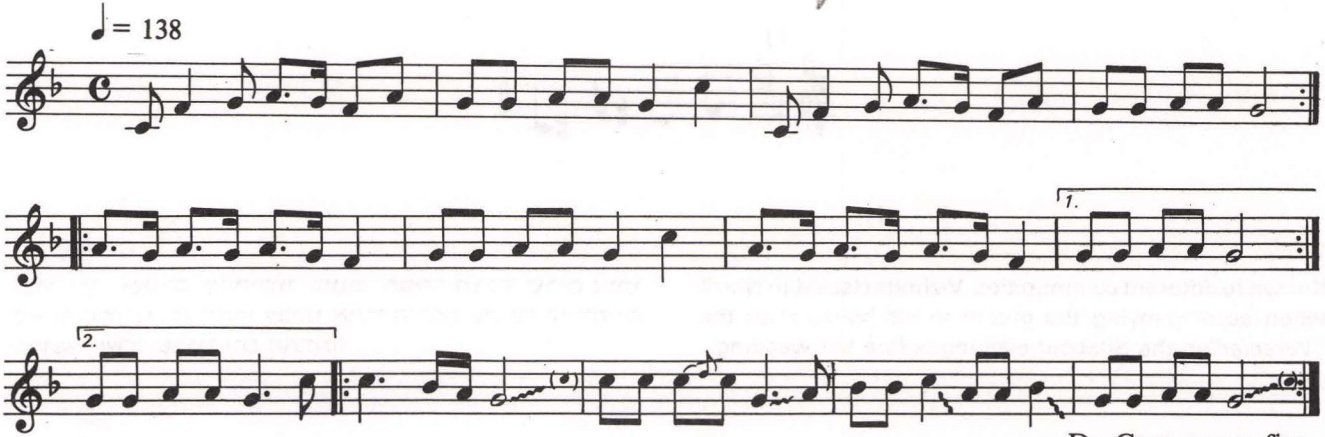
Attributed to Yaakov Talmud (1886-1964), choirmaster and "accredited composer" to the Rebbe of Gur. The *niggun* is printed in a different version in "Composer to the House of Gur" [Tel-Aviv, n.d., p. 9].

מיוחס לר׳ יעקב תלמוד ז״ל (1886 — 1964), מנצח המקהלה ו״מלחין החצר״ אצל הרבי מגור. הניגון נדפס בשנויי גירסאות בחוברת ״מלחין לבית גור״ [תל־אביב, חש״ד : עמ׳ 9].

83



84



Da Capo senza fine



Version גירסא



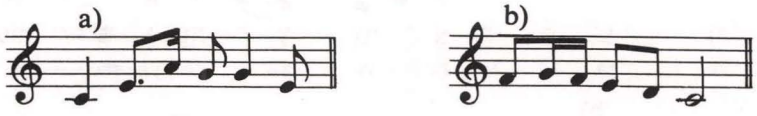
Known to different communities. Vizhnits Hassidim sing it when accompanying the groom to his house after the *"Vorspiel"* on the Shabbat evening before the wedding.

נפוץ בפי חסידים מקהילות שונות. חסידי ויז'ניץ שרים אותו כאשר מלווים את החתן לביתו אחרי ה־"פאָרשפּילי" המתקיים במוצאי שבת שלפני יום החתונה.

86



Versions חילופי גירסאות



87



Also known as the Israeli song *"Rad ha-layla"*.

מוכר גם כשיר הישראלי "רד הלילה".

ZAVE YESHUOT YAAKOV

Psalms 44:5

88. צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב

תהלים מ״ד :5

♩= 144-152



Versions חילופי גירסאות



צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב.

VETAHER LIBENU

Amida for Shabbat and festivals

89. וְטַהֵר לִבֵּנוּ

תפילת שמונה־עשרה לשבת ויו״ט



Version גירסא



וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת.

The tune is also sung with the text *"Min ha-meẓar karati yah anani ba-merḥav yah"*(Psalms, 118:5).

הלחן מושר גם למלים "מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה" (תהלים קיח: 5).

TAMID NESAPER TEHILATEKHA

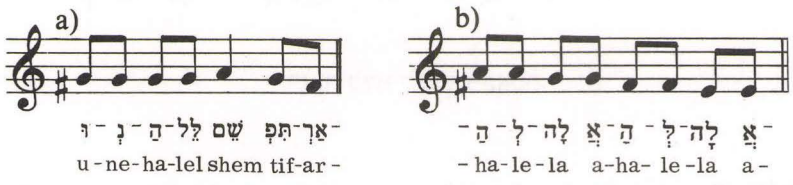
.90 תָּמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ

Shir ha-yiḥud for Shabbat.

שיר הייחוד ליום השבת



Versions חילופי גירסאות



תָּמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ
וּנְהַלֵּל שֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ
וַאֲנִי בְּעוֹדִי אֲהַלְלָה אֶת בּוֹרְאִי.

Vizhnitz Hassidim sing the original text *"Vetamid nesaper"* etc.

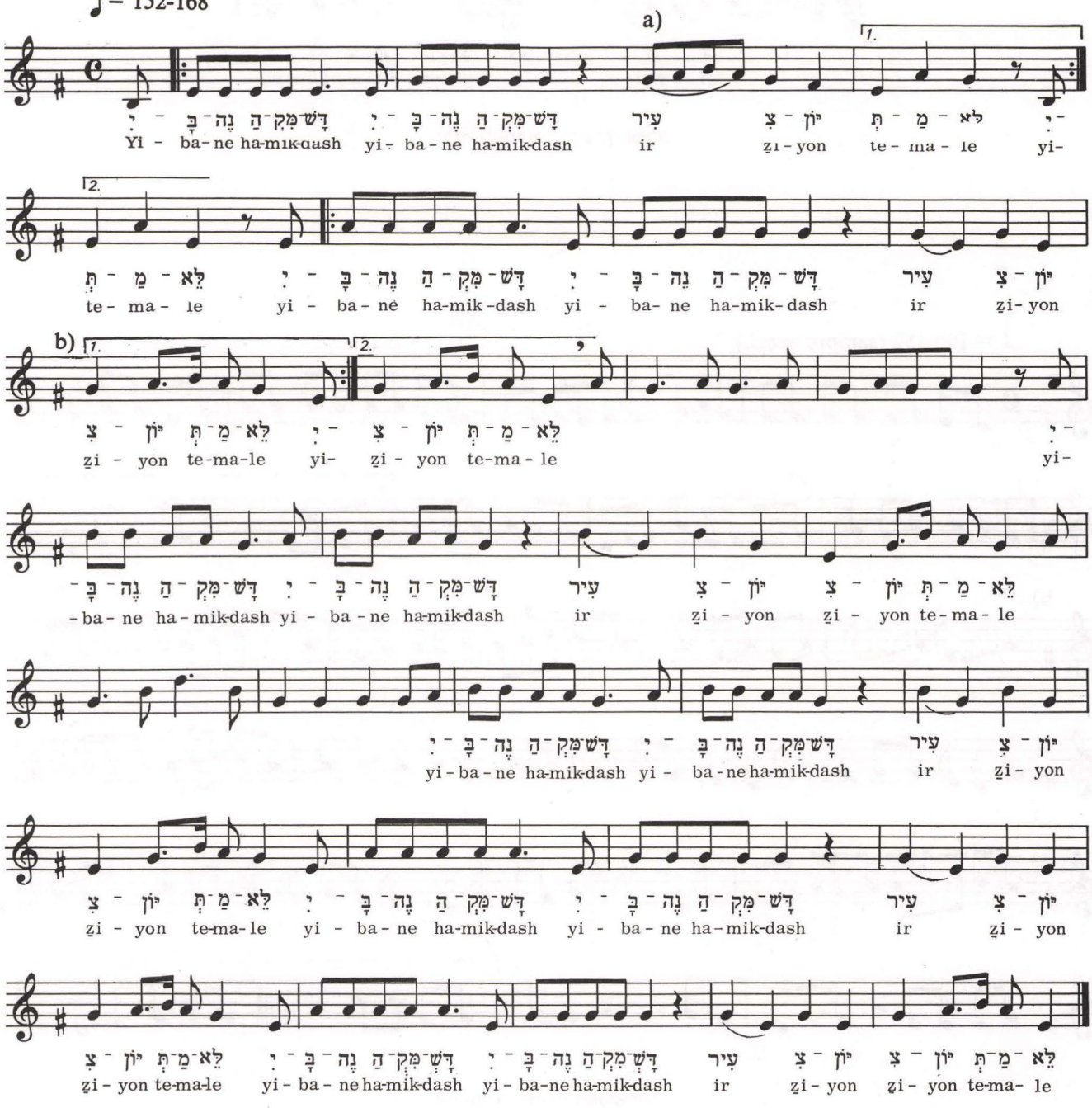
חסידי ויז'ניץ שרים זאת ככתוב במקור: "ותמיד נספר תהלתך" וכו'.

YIBANE HA-MIKDASH

91. יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ

Shabbat eve table song, *"Zur mishelo akhalnu"*

זמירות ליל שבת, "צור משלו אכלנו"

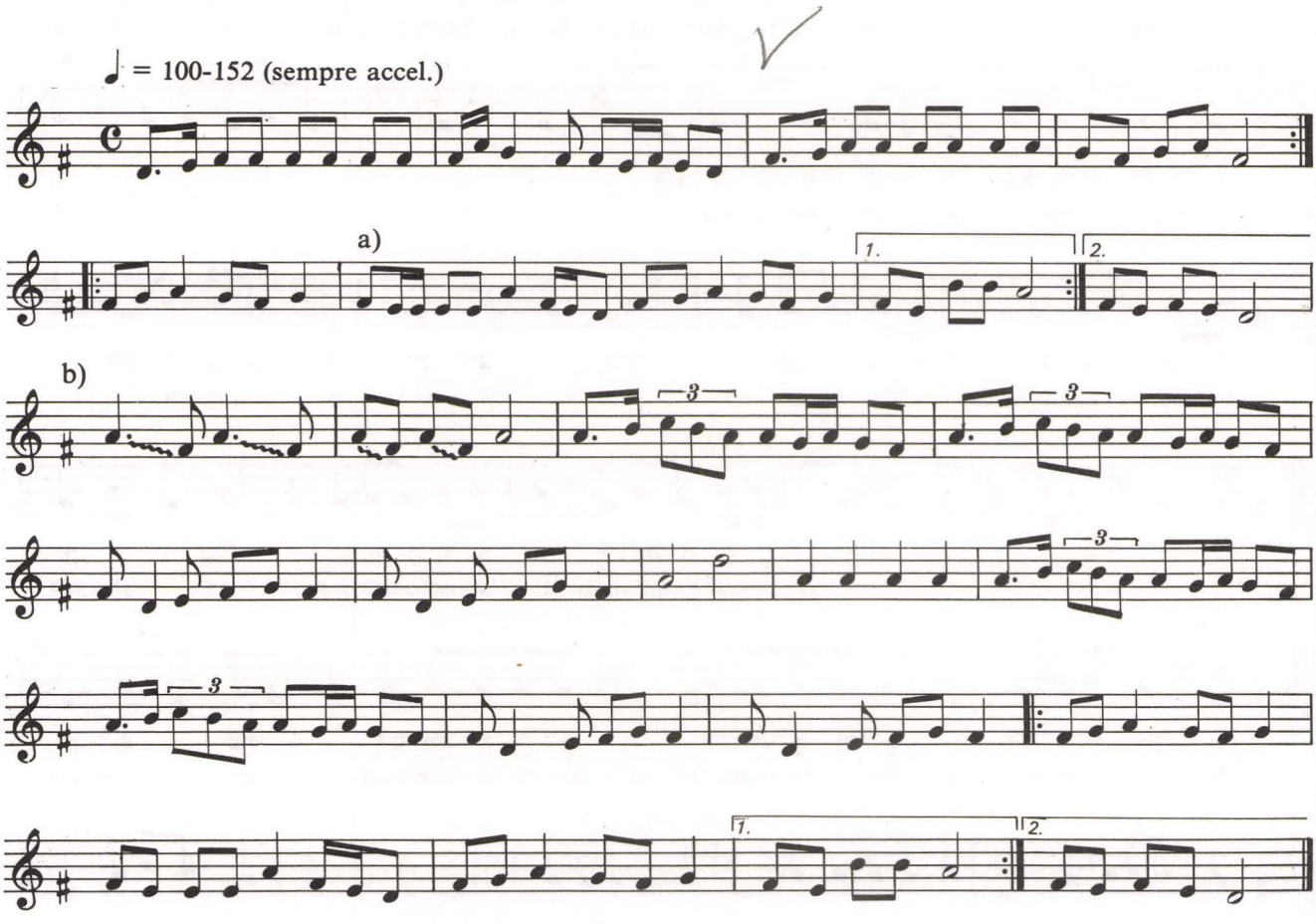


חילופי גירסאות Versions



יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ עִיר צִיּוֹן תִּמָּלֵא.

92



חילופי גירסאות Versions





חילופי גירסאות Versions



Composed by Itzhak Ungar, a Vizhnitz Hassid, in April 1966, on the occasion of the marriage of the Vizhnitz Rebbe's granddaughter.

המלחין — יצחק אונגר, חסיד ויזניץ. הניגון חובר בחודש ניסן תשכ״ו לכבוד חתונת נכדתו של הרבי מויזניץ.



חילופי גירסאות Versions



95



Version גירסא

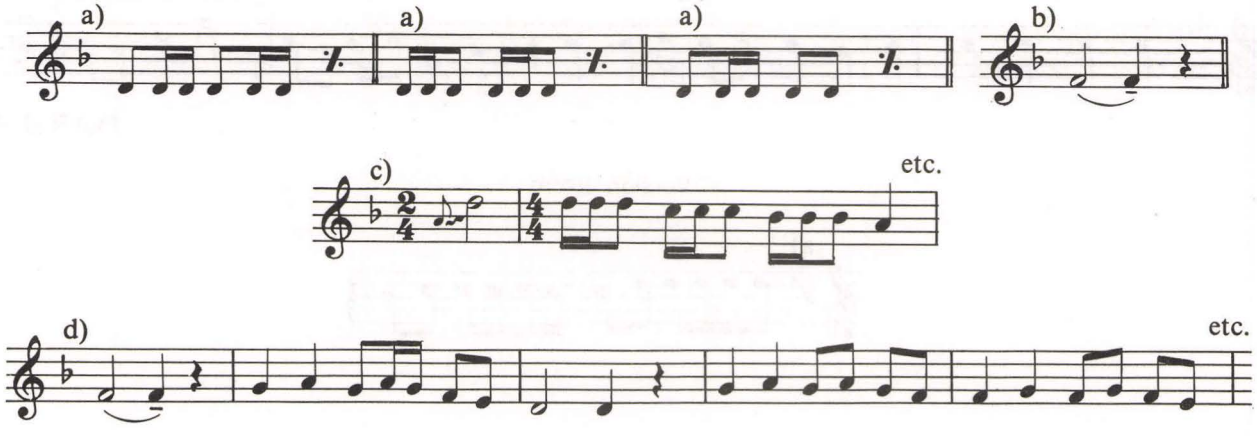


One of the *niggunim* sung at the court of Vizhnitz in Bene Berak at the Shabbat eve "table" after *birkat ha-mazon.*

נפוץ בפי חסידים מקהילות שונות. אחד הניגונים המושרים בחצר ויזניץ בבני ברק ב־"טיש" בליל שבת אחרי ברכת המזון.

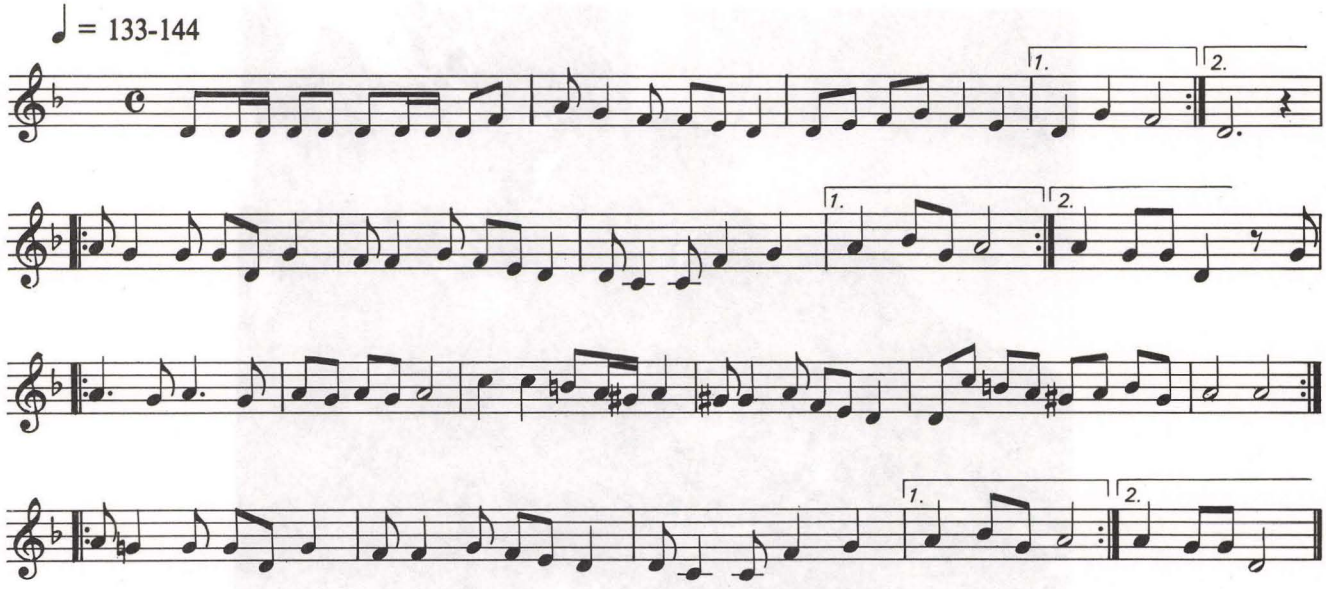


Versions חילופי גירסאות



This is perhaps not a dance *niggun.* It is most probably a *niggun* of rejoicing, sung at gatherings and at feasts associated with the marriage ceremony.

ספק ניגון ריקוד. ככל הנראה הוא מושר, לרוב, כניגון שמחה בהתועדויות ובסעודות המצוה.


♩ = 133-144
1.
2.
1.
2.
1.
2.



Klezmorim in the courtyard of R. Shim'on Bar Yoḥay's tomb in Meron, *Lag Ba-omer* 1974
Photographer: Ricarda Schwerin

כליזמרים בחצר קבר רשב״י במירון, ל״ג בעומר תשל״ד
צלמת: ריקארדה שוורין

SPECIAL DANCES

The style of the special dances calls for tunes of an unusual structure. One part is sung in a slow tempo and sometimes also to a metrical organization unlike those usually found in Hassidic dance tunes. While this slow section is sung, the dancers perform a kind of pantomime, either standing or seated on the ground, accompanied by the movements of hand and body characteristic of prayer and study among Hassidim. The rest of the tune is accompanied by the usual circle dance.

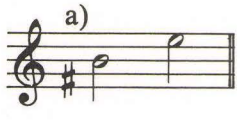
ריקודים מיוחדים

סגנון הריקוד המיוחד מחייב ניגונים בעלי מבנה מוסיקלי מיוחד. חלק אחד של הניגון מושר באיטיות, ולעתים אף במשקל שונה מהמקובל בניגוני ריקוד החסידיים. בזמן השירה של החלק האיטי מבצעים הרוקדים מעין פנטומימה. היא נעשית בעמידה או בישיבה על הרצפה, בתנועות ידים וגוף המאפיינות את תנועות התפילה והלמידה של החסידים. עם שאר החלקים של הניגון רוקדים החסידים כדרכם, במעגל.

98-100	Tunes without words	94-92	100-98	ניגונים ללא מלים	
101	Hine ma tov	95	101	הִנֵּה מַה־טּוֹב	



Version גירסא

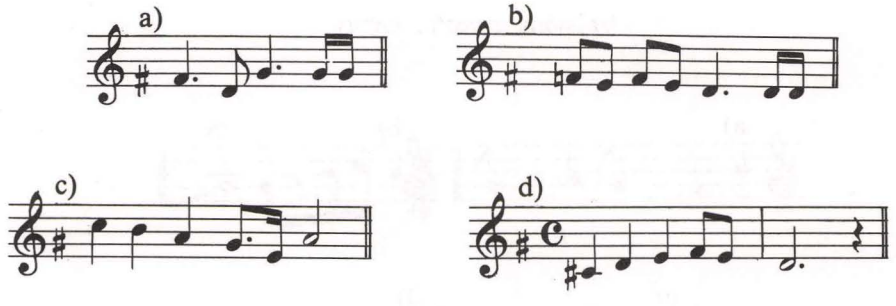


The slow section is also part of another Hassidic *niggun* which is sometimes used for dancing. Cf."The Hassidic Dance-*Niggun*", Yuval III (1974), p. 204, no. 105.

החלק האטי של הניגון מהוה גם חלק מניגון חסידי אחר המשמש גם כניגון רקוד (ראה"The Hassidic Dance-*Niggun*", יובל III (1974), עמ' 204, מס' 105).



Versions חילופי גירסאות



One of the *"Meron niggunim"* regularly sung or played on *Lag Ba-omer* at Meron, especially during the "First Haircut" ceremony dancing. It is also used for solo dancing. In the instrumental version there is no change in tempo or measure, and the entire *niggun* is played in 4/4 and in quick tempo. Recently called "The Bottle Tune" and danced with a bottle balanced on the head.

אחד מ"ניגוני מירון" אשר שרים ומנגנים בקביעות בל"ג בעומר במירון, ובמיוחד בריקודים בטקס ה"חלקה". הניגון מלווה גם את ריקודי הסולו. בגירסא הכלית אין שינויי טמפו ואין חילופי משקל והניגון כלו מנוגן במשקל של 4/4 ובטמפו המהיר. מזה כמה שנים הוא מכונה בשם "ניגון הבקבוק" שכן לצלילו רוקדים עם בקבוק על הראש.



Versions חילופי גירסאות



HINE MA TOV

Psalms 133:1

101. הִנֵּה מַה־טּוֹב

תהלים קל״ג: 1



Da Capo al Fine

Versions חילופי גירסאות



הִנֵּה מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם־יָחַד.



Dance of the Rebbe at the *Simḥat Bet Ha-shoeva,*
Rishon Le-ẓiyon 1972
Photographer: Y. Mazor

ריקוד הרבי בשמחת בית השואבה, ראשון לציון תשל"ב
צלם: י. מזור

ADDENDA

The first two tunes in this section belong to the type of instrumental "Meron niggunim". They are sung during processions to the tomb of R. Yoḥanan Ha-Sandelar on *Lag Ba-omer* at night. The other three are sung at weddings. Two are intended to escort the bride and groom to the *ḥupa* and are sometimes also sung when the bride circles the groom under the canopy.

תוספתא

שני הניגונים הראשונים במדור זה נמנים על "ניגוני מירון" האינסטרומנטליים. הם מלווים את העליה לקברו של ר' יוחנן הסנדלר במירון בליל ל"ג בעומר. שלושת הניגונים האחרים קשורים לחתונה. שנים מהם מיועדים ללוות את הובלת החתן והכלה אל החופה, אך לעתים שרים אותם גם בשעה שהכלה סובבת את החתן מתחת לחופה.

1	Im timẓeu et dodi	98	אִם תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי 1
2-5	Tunes without words	101-99	ניגונים ללא מלים 5-2

IM TIMẒEU ET DODI

Song of Songs 5:8-10

1. אִם תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי

שיר השירים ה: 8—10



אִם תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי מַה־תַּגִּידוּ לוֹ
שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי.

מַה דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה בַּנָּשִׁים
שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְתָּנוּ.

דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם, דָּגוּל מֵרְבָבָה.

R. Yoḥanan Ha-sandelar *niggun*. Bratslav Hassidim fit the text to the first part of the *niggun*. In the last two parts the text was filled in by the editors.

ניגון ר׳ יוחנן הסנדלר. חסידי ברצלב התאימו את המלים לחלקו הראשון של הניגון. המלים של שני החלקים האחרונים הותאמו בידי העורכים.

2



R. Yoḫanan Ha-sandelar *niggun.*

ניגון ר׳ יוחנן הסנדלר.

3

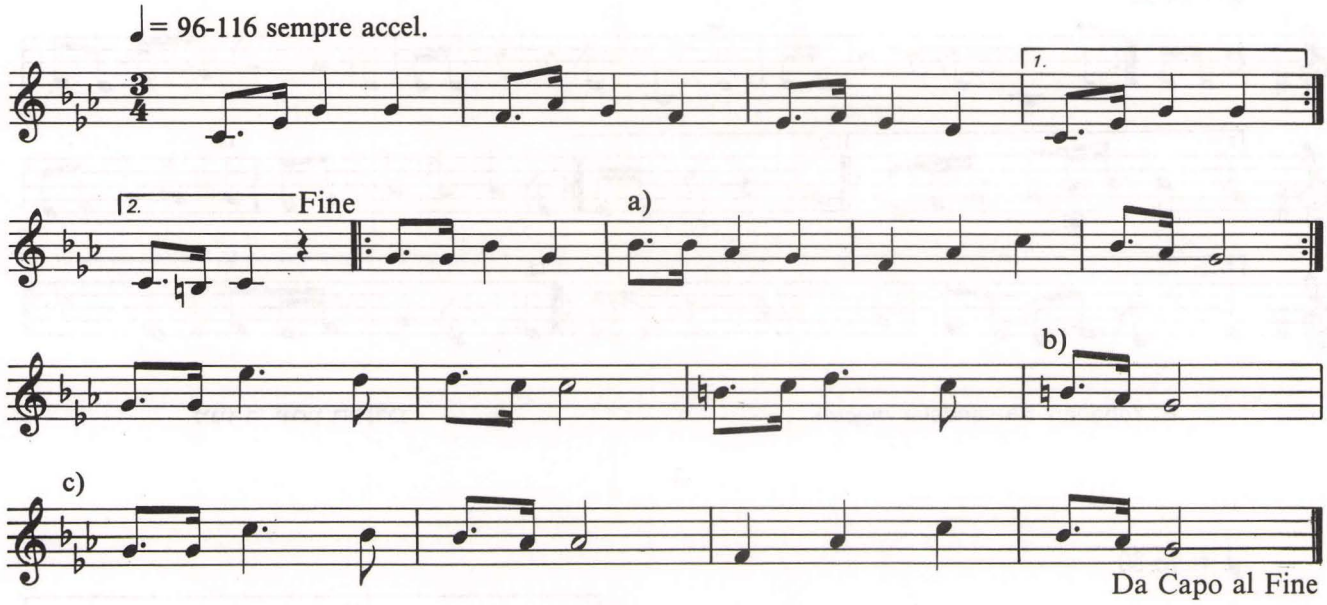


Version גירסא



Niggun escorting the groom to the *ḫupa* ceremony. Well known as *"Verau vanav"*. Originated among the Vizhnitz Hassidim, and now widespread among various communities. Sung in Vizhnitz to the words *"Mi adir al ha-kol"* when the bridegroom reaches the *ḫupa*. This custom was ordained by the Rebbe in 1959 in honour of his grand-daughter's wedding.

ניגון להובלת החתן לחופה. ידוע בשם ״וראו בניו״. מקור הניגון בחסידות ויזניץ, אך היום הוא נפוץ גם אצל חסידים משושלות אחרות. בויזניץ שרים אותו למילים ״מי אדיר על הכל״ כאשר החתן מגיע לחופה. נוהג זה נקבע על ידי הרבי מויזניץ בשנת תשי״ט לכבוד חתונת נכדתו.



Versions חילופי גירסאות



Niggun escorting the groom to the ceremony. Sung by Jerusalem Hassidim. Among various Bene Berak communities the *niggun* is sung on the way to the synagogue on the Shabbat preceding the wedding, when the groom is called up to the Torah.

ניגון להובלת החתן לחופה אצל חסידי ירושלים. בקהילות שונות בבני־ברק שרים אותו בעת הובלת החתן אל בית הכנסת בשבת עליתו לתורה.

5



Version גירסא



Modzhitz *niggun* to *"Eshet ḥayil"*. Composed by the cantor Ben-Ẕion Shenker. The tune is played by ***klezmorim*** at wedding banquets. The first musical phrase is sometimes repeated in performance.

ניגון מודז'יץ על "אשת חיל". המלחין הוא החזן בן־ציון שנקר. הכליזמרים מנגנים אותו לרוב בחתונה בשעת הסעודה וכאינטרלוד בין הריקודים. יש מבצעים החוזרים על המשפט הראשון של הנגון.

מפתח הטקסטים והכותרות

המספרים מציינים את המספר הסדורי של הניגון

אימתי אתי מר	33
אליהו הנביא	25
אם תמצאו את דודי	תוספתא I
אמר רבי עקיבא	8
אמת, אמת	67
ארצה עלינו	69
אשרי איש שלא חטא	62
אשרי איש שלא ישכחך	70
אשרי העם שככה לו	53
אשרינו מה טוב חלקנו	69
אשת חיל	17, 26, תוספתא V
אתה בחרתנו	5, 22, 42
בורא עולם בקנין	17
ברוגז טאַנץ	20
ברוך אלהינו שבראנו לכבודו	3, 15
ברוך הוא אלהינו	78
גיטס אריין	18
גם הארי וגם הדוב	49
האדרת והאמונה	4
הבה נרננה	25
הבו לבנים	28
הוא אלהינו	34
הושיעה את עמך	56
המעביר בניו	44
הנה מה טוב	101
ואמרתם כה לחי	10
ובאו כולם בברית יחד	76
ובכן צדיקים	62
והשיאנו ה' אלהינו	41
וטהר לבנו	89
ויהי בישורון מלך	11
ויזמרון לך	77
ויעשו כלם אגודה אחת	60
וכל קרני רשעים אגדע	39
ועל ידי זה	24
וראה בנים לבניך	14

וראו בניו תוספתא III
ושמחת בחגך 29, 59, 61
ותגלה ותראה 21, 65
ותמיד נספר תהלתך 90

חסדי ה' כי לא תמנו 57

טאַטע איך דאַנק דיר **69**
טוב לי תורת פיך **18**

יבנה המקדש **55**, 91
יה רבון עלם 39
יוסף ה' עליכם 54
יידן אין איינעם 52
ימים על ימי מלך 50

כן בקדש חזיתך 71

ליהודים היתה אורה 58
לשנה הבאה בירושלים 48, 64

מזל טוב 19
מי אדיר על הכל תוספתא III
ממצרים גאלתנו 32
מן המיצר 89
מפי אל 2

ניגון הובלה לחופה תוספתא III, IV
ניגון חתונה 11-20, 85, 93, תוספתא V
ניגון טבריאני 5
ניגון מירון 99, תוספתא I-II

סימן טוב ומזל טוב 16

עבדו את ה' בשמחה 66
עוד ישמע בערי יהודה 12, 13
על אחת כמה וכמה 30
עליונים ששו 43

פרוק ית ענך 63
פתחו לי שערי צדק 9

צוה ישועות יעקב 88
צמאה לך נפשי 71, 80

קול רנה וישועה 79

רד הלילה 87
רוב ברכות הוד ויקר 51

שירו לו זמרו לו 23
שישו ושמחו בשמחת הגאולה 31
שמח תשמח 15

תובלנה בשמחות 40
תמיד נספר תהילתך 90
תשועת ה' כהרף עין 48
תשרי סבא 50

מפתח השושלות

בובוב 11, 21
בויאן 10, 16, 22
ברצלב 23-27, 49, תוספתא I
גור 6, 82
ויז'ניץ 28, 39, 57, 85, 90, 93, 95, תוספתא III
חב"ד 29-38
מודז'יץ תוספתא V
סלונים 5, 39-42
קרלין 1, 10, 43-46
"שומרי אמונים"
ו"תולדות אהרן" 4, 7, 47

מפתח האירועים והמועדים

שלש רגלים 5, 22, 29, 34, 40-42, 59, 61
שמחת-תורה 1-7, 29, 39, 40
י"ט בכסלו 31, 38
פורים 7
פסח 44 (לשביעי של פסח), 48
ל"ג בעומר 8-10, 99, תוספתא I-II
שבועות 43
שבת ומוצאי שבת 23 (אחרי מוסף), 25 (מלוה מלכה), 34

חתונה 11-20, 85, 93, תוספתא III-V

מפתח הקלטות

המפתח רושם את הניגונים כסידרם בספר. שמות המבצעים נרשמו רק כאשר ההקלטה אינה הקלטת אירוע. הסיגנטורות הן של אוספי הפונותיקה הלאומית.

1	הקפות במוצאי שמחת תורה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכז/1966	Yc 2285/3
2	א. הילולא של משה רבינו (ז' באדר), מירון, תשכח	Yc 61/6
	ב. מנדל בריכטא, חסיד צאנז, ירושלים, תשל	Y 3736/1
3	אברהם ויינגרטיין, חסיד קרלין, ירושלים, תשכז	Y 3688/15
4	חתונת נכדי האדמו"ר מויז'ניץ, בני ברק, תשלד	Yc 704/17
5	מיכאל זילבר,חסיד סלונים, ירושלים, תשכח	Yc 88/16
6	אלכסנדר אורי ובני ביתו, חסידי רחמסטריבקה, ירושלים, תשכז/1966	Y 3678/1
7	הקפות במוצאי שמחת תורה, ישיבת "תולדות אהרן", ירושלים, תשל/1969	Yc 151/14
8	לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 91/23
9	אברהם עקשטיין,חסיד ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 557/19
10	לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 90/29, Yc 91/22
11	חתונה של חסיד חבד, מבשרת ירושלים, תשכז	Y 3693/10
12	חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Yc 55/7
13	חתונת אפרים קרויס, חסידי "תולדות אהרן", ירושלים, תשכז/1966	Y 3675/1
14	אברהם ויינגרטיין, חסיד קרלין, ירושלים, תשכז	Y 3687/2
15	חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Yc 55/14
16	חתונת יוסף בורד, חסידי קרלין־צאנז, חולון, תשכז	Y 3691/31
17	חתונת יוסף בורד, חסידי קרלין־צאנז, חולון, תשכז	Y 3691/7, 47
18	חתונת פיקסלר, תל אביב, תשכז	Y 561/8
19	א. חתונת פיקסלר, תל אביב, תשכז	Y 561/4
	ב. חתונת נכדי האדמו"ר מויז'ניץ, בני ברק, תשכז	Y 3703/19
20	להקת "בני ירושלים" (כליזמרים), בני ברק, תשכז	Y 3703/5
21	אברהם בורד ובנו, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3737/5
22	מנדל בריכטא ואברהם בורד, חסידי צאנז־קרלין, ירושלים, תשל	Y 3736/1
23	סעודת מלוה מלכה, ישיבת ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 1073/11
24	אברהם בורד ומנדל בריכטא, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3736/7
25	קבוצת בחורים, ישיבת ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 3726/6
26	חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Y 1417/5
27	סעודת מלוה מלכה, ישיבת ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 1073/14
28	חתונת בן הרבי מויז'ניץ, בני ברק, תשלו	Yc 1006/13
29	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכז/1966	Y 434/4
30	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכז/1966	Y 3679/12
31	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכז/1966	Y 3679/13
32	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכח/1967	Y 3700/9
33	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכז/1966	Y 3679/18
34	א. "חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכז/1966	Y 3682/3
	ב. "חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכח/1967	Y 3700/2
35	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכז/1966	Y 3679/20
36	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכז/1966	Y 434/2
37	קבוצת בחורים, ישיבת חבד, לוד, תשכב/1961	Y 3702/11
38	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכח/1967	Y 3696/3
39	מיכאל ואלחנן זילבר, חסידי סלונים, ירושלים, תשכח	Yc 88/17
40	מיכאל ואלחנן זילבר, חסידי סלונים, ירושלים, תשכח	Yc 88/18
41	מיכאל ואלחנן זילבר, חסידי סלונים, ירושלים, תשכח	Yc 88/13
42	מיכאל ואלחנן זילבר, חסידי סלונים, ירושלים, תשכח	Yc 88/8

43	אברהם בורד ומנדל בריכטא, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3736/8
44	אברהם בורד ומנדל בריכטא, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3736/3
45	אלכסנדר אורי ובני ביתו, חסידי רחמסטריבקה, ירושלים, תשכז/1966	Y 3678/2
46	אלכסנדר אורי ובני ביתו, חסידי רחמסטריבקה, ירושלים, תשכז/1966	Y 3677/6
47	חתונת אפרים קרויס, חסידי "תולדות אהרן", ירושלים, תשכז/1966	Y 3675/4
48	שמחת בית השואבה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/7
49	אברהם עקשטיין, חסיד ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 559/4
50	שמחת בית השואבה, ישיבת סלונים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/15
51	א. חתונה של חסיד חבד, מבשרת ירושלים, תשכז	Y 3693/23
	ב. חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Yc 55/20
52	שמחת בית השואבה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכט/1968	Y 3706/8
53	"חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכח/1967	Y 3696/19
54	חתונת יוסף בורד, חסידי קרלין־צאנז, חולון, תשכז	Y 3691/42
55	א. "חג הגאולה" (יט בכסלו), כפר חבד, תשכח/1967	Y 3696/16
	ב. לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 90/21
56	לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 90/25
57	א. חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Yc 55/19
	ב. חתונת אפרים קרויס, חסידי "תולדות אהרן", ירושלים, תשכז/1966	Y 3675/3
58	הילולא של משה רבינו (ז' באדר), מירון, תשכח	Yc 61/8
59	שמחת בית השואבה, חסידי קרלין, ירושלים, תשכח/1967	Y 1414/1
60	אברהם בורד, חסיד קרלין, ירושלים, תשל	Y 3737/10
61	שמחת בית השואבה, חסידי קרלין, ירושלים, תשכח/1967	Y 1414/2
62	חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Yc 55/9
63	א. לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 90/23
	ב. יוסף ואהרן בורד, חסידי צאנז, ירושלים, תשכז/1966	Y 3669/13
64	שמחת בית השואבה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/9
65	אברהם בורד ובניו, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3737/9
66	הילולא של משה רבינו (ז' באדר), מירון, תשכח	Yc 60/11
67	הילולא של משה רבינו (ז' באדר), מירון, תשכח	Yc 60/9
68	שמחת בית השואבה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/2
69	שמחת בית השואבה, ישיבת סלונים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/18
70	חתונת אפרים קרויס, חסידי "תולדות אהרן", ירושלים, תשכז/1966	Y 3675/5
71	הקפות במוצאי שמחת תורה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכז/1966	Yc 2285/18
72	אברהם ויינגרטיין, חסיד קרלין, ירושלים, תשכז	Y 3687/3
73	חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Yc 55/17
74	אברהם ויינגרטיין, חסיד קרלין, ירושלים, תשכז	Y 3687/6
75	שמחת בית השואבה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/7
76	אברהם בורד ובניו, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3737/18
77	אברהם בורד ובניו, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3737/13
78	הילולא של משה רבינו (ז' באדר), מירון, תשכח	Yc 61/9
79	לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 91/25
80	שמחת בית השואבה, ישיבת סלונים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/16
81	הקפות במוצאי שמחת תורה, ישיבת "תולדות אהרון", ירושלים, תשל/1969	Yc 151/1
82	מנדל בריכטא ואברהם בורד, חסידי צאנז־קרלין, ירושלים, תשל	Y 3736/12
83	אלכסנדר אורי, חסיד רחמסטריבקה, ירושלים, תשכז/1966	Y 3673/11
84	מנדל בריכטא ואברהם בורד, חסידי צאנז־קרלין, ירושלים, תשל	Y 3736/10
85	חתונת דב רובינשטיין, חסידי ברצלב, ירושלים, תשכח	Yc 55/8
86	אברהם ויינגרטיין, חסיד קרלין, ירושלים, תשכז	Y 3687/5
87	חתונה של חסיד חבד, מבשרת ירושלים, תשכז	Y 3693/3
88	הילולא של משה רבינו (ז' באדר), מירון, תשכח	Yc 61/10
89	שמחת בית השואבה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכח/1967	Y 3695/5
90	א. הקפות במוצאי שמחת תורה, ישיבת המתמידים, ירושלים, תשכז/1966	Yc 2285/4
	ב. אלכסנדר אורי, חסיד רחמסטריבקה, ירושלים, תשכז/1966	Y 3673/9

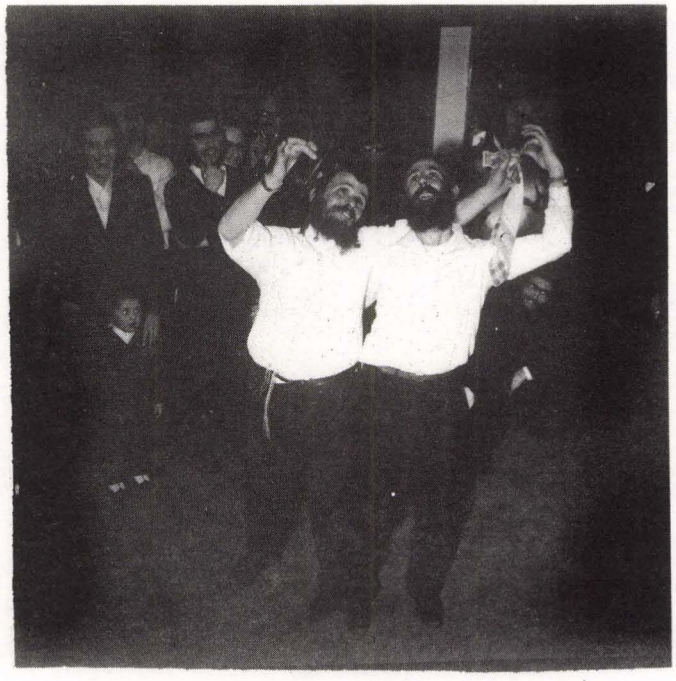
91	לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 92/9
92	חתונת יוסף בורד, חסידי קרלין־צאנז, חולון, תשכז	Y 3691/4
93	חתונת פיקסלר, תל אביב, תשכז	Y 561/3
94	חתונת אפרים קרויס, חסידי "תולדות אהרן", ירושלים, תשכז/1966	Y 3674/9
95	חתונת אפרים קרויס, חסידי "תולדות אהרן", ירושלים, תשכז/1966	Y 3675/2
96	אברהם בורד, חסיד קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3736/14
97	סעודת מלוה מלכה, ישיבת ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 1073/9
98	הקפות במוצאי שמחת תורה, ישיבת "תולדות אהרן", ירושלים, תשל/1969	Yc 151/6
99	לג בעומר, מירון, תשכח	Yc 90/19
100	הקפות במוצאי שמחת תורה, ישיבת "תולדות אהרן", ירושלים, תשל/1969	Yc 151/10
101	דב רובינשטיין ואברהם עקשטיין, חסידי ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 557/1

תוספתא 1	נחמן ברנשטיין ודב רובינשטיין, חסידי ברצלב, בני ברק, תשכז	Y 1395/5
תוספתא 2	הילולא של משה רבינו (ז' באדר), מירון, תשכח	Y 1418/2
תוספתא 3	חתונת וועלוול בורד, חסידי קרלין־צאנז, ירושלים, תשל	Y 3729/2
תוספתא 4	אלכסנדר אורי, חסיד רחמסטריבקה, ירושלים, תשכז/1966	Y 3673/3
תוספתא 5	חתונת יוסף בורד, חסידי קרלין־צאנז, חולון, תשכז	Y 3690/1



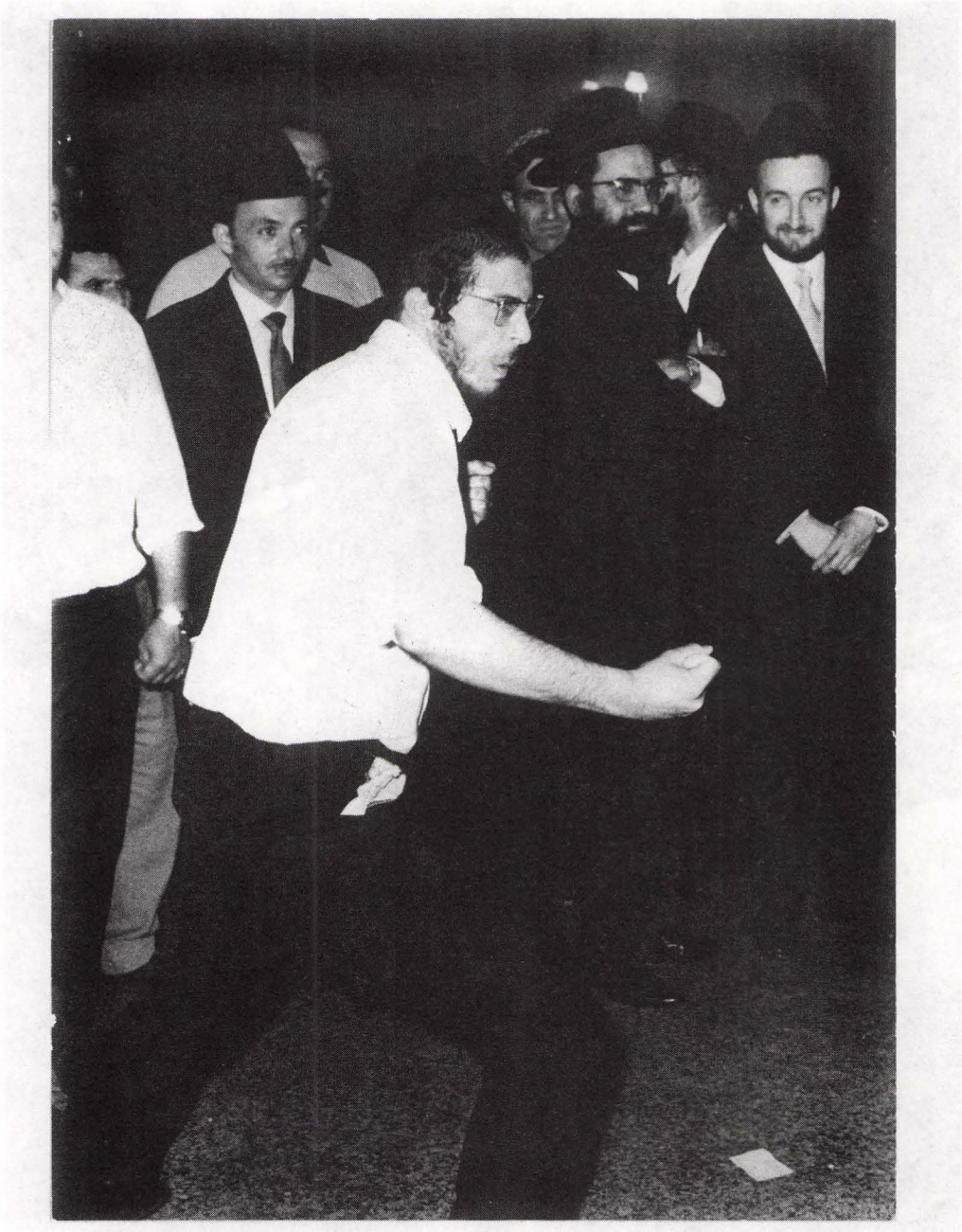
"How does one dance before the bridegroom", Bene Berak 1972
Photographer: E. Nahmias

"כיצד מרקדין לפני החתן", בני ברק תשל"ב
צלמת: ארנה נחמיאס



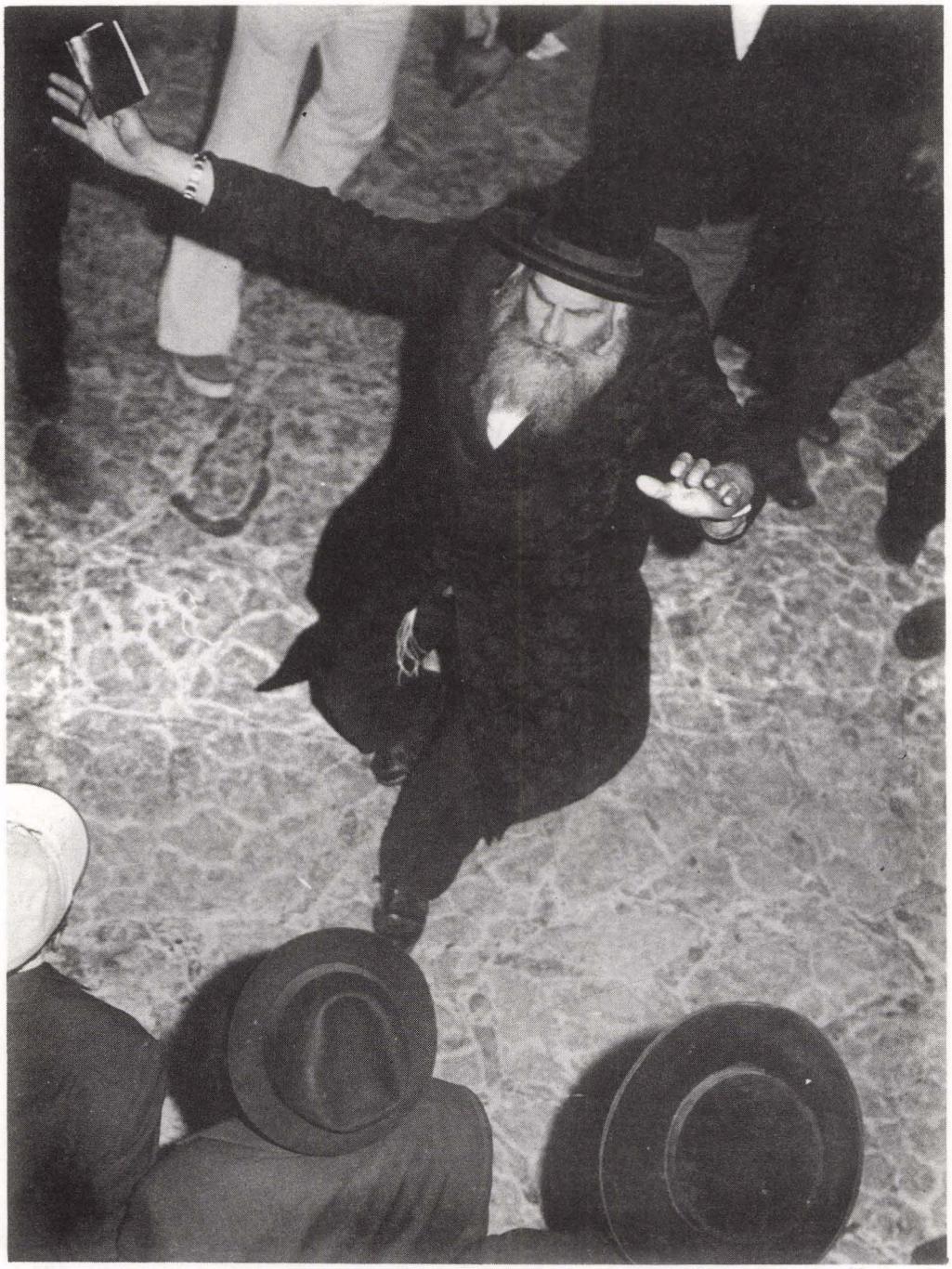
The *Broygez Tanz:* Before the quarrel, Bene Berak 1972
Photographer: Arieli

"ברוגז טאנץ": ידידות לפני המריבה, בני ברק תשל"ב
צלם: אריאלי



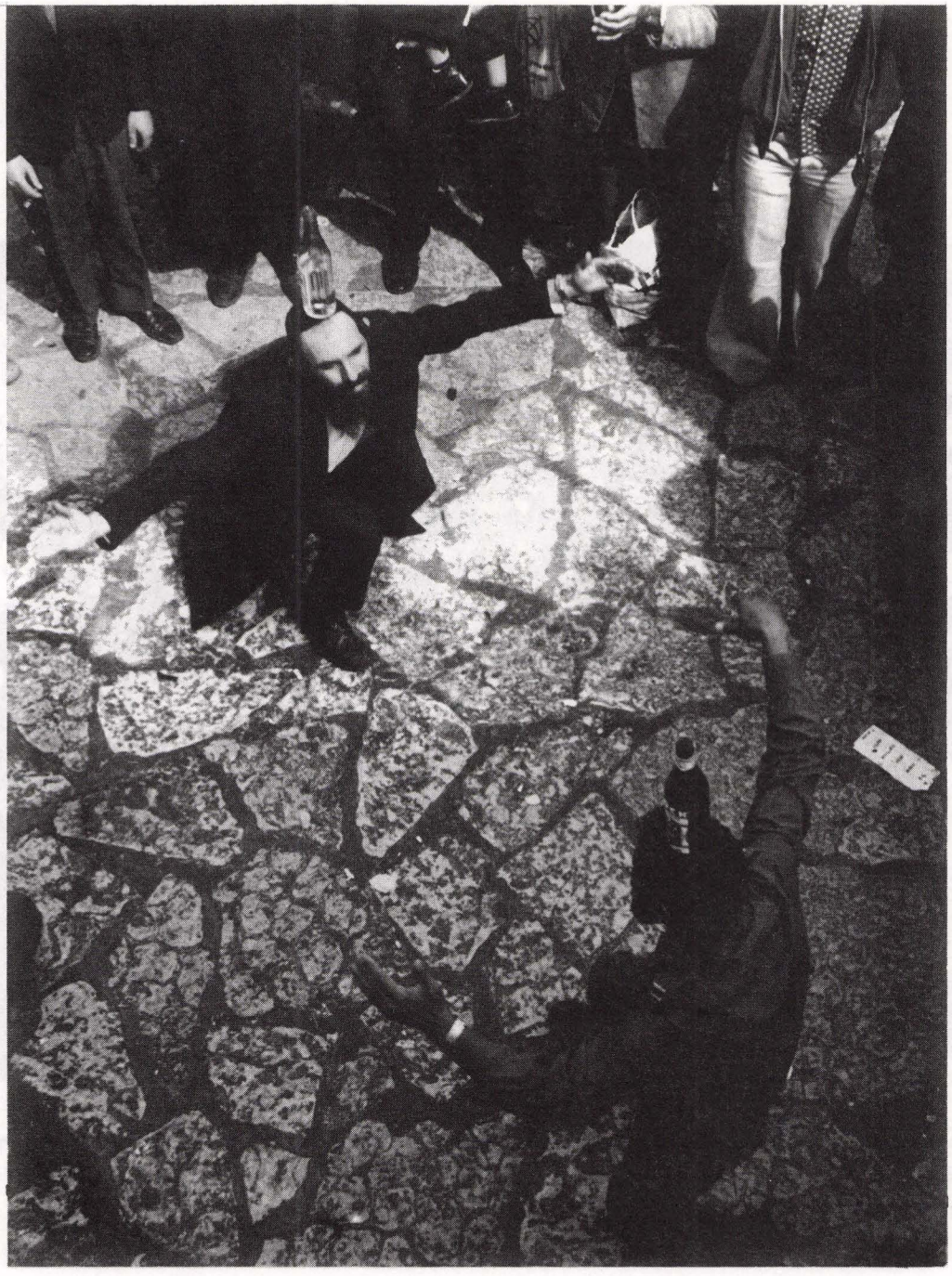
The *Broygez Tanz:* **The quarrel, Bene Berak 1972**
Photographer: Y. Mazor

"ברוגז טאנץ": המריבה, בני ברק תשל"ב
צלם: י. מזור



In the courtyard of R. Shim'on Bar Yoḥay's tomb in Meron, *Lag Ba-omer* 1974
Photographer: Ricarda Schwerin

בחצר קבר רשב״י במירון, ל״ג בעומר תשל״ד
צלמת: ריקארדה שוורין



The "Bottle Dance" at the *Ḥalaka* celebration (no. 99), in the courtyard of R. Shimon Bar Yoḥay's tomb in Meron, *Lag Ba-omer* 1974
Photographer: Ricarda Schwerin

ריקוד הבקבוק ב"חלקה" **(מס' 99)**, בחצר קבר רשב"י במירון, **ל"ג בעומר תשל"ד**
צלמת: ריקארדה שוורין



In the courtyard of R. Shim'on Bar Yoḥay's tomb in Meron, *Lag Ba-omer* 1974
Photographer: Y. Mazor

בחצר קבר רשב״י במירון, ל״ג בעומר תשל״ד
צלם: י. מזור

86. Avraham Veingarten, Hassid of Karlin, Jerusalem, 1967 — Y 3687/5
87. Wedding of Lubavitch Hassid, Mevaseret, Jerusalem, 1967 — Y 3693/3
88. Moses' festivity, (on 7th Adar), Meron 1968 — Yc 61/10
89. *Simḥat Bet Ha-Shoeva, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1967 — Y 3695/5
90. (a) *Hakafot* in the evening after *Simḥat Torah, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1966 — Yc 2285/4
    (b) Alexander (Sender) Uri, Hassid of Raḥmestrivke, Jerusalem, 1966 — Y 3673/9
91. *Lag Ba-omer,* Meron, 1968 — Yc 92/9
92. Wedding of Yosef Boord, Karlin and Ẓanz Hassidim, Ḥolon, 1967 — Y 3691/4
93. Wedding of Fiksler, Tel Aviv, 1967 — Y 561/3
94. Wedding of Efrayim Kroys, *Toldot Aharon* Hassidim, Jerusalem, 1966 — Y 3674/9
95. Wedding of Efrayim Kroys, *Toldot Aharon* Hassidim, Jerusalem, 1966 — Y 3675/2
96. Avraham Boord, Hassid of Ẓanz, Jerusalem, 1970 — Y 3736/14
97. *Melave Malka* feast, Bratslav *Yeshiva,* Bene Berak, 1967 — Y 1073/9
98. Hakafot in the evening after *Simḥat Torah, Toldot Aharon Yeshiva,* Jerusalem, 1969 — Yc 151/6
99. *Lag Ba-omer,* Meron, 1968 — Yc 90/19
100. *Hakafot* in the evening after *Simḥat Torah, Toldot Aharon Yeshiva,* Jerusalem, 1967 — Yc 151/10
101. Dov Rubinshtein & Avraham Ekshtein, Bratslav Hassidim, Bene Berak, 1967 — Y 557/1

Addenda I	Naḥman Bernshtein & Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Bene berak, 1967	Y 1395/5
Addenda II	Moses' festivity, (7th Adar), Meron, 1968	Y 1418/2
Addenda III	Wedding of Velvele Boord, Karlin & Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970	Y 3729/2
Addenda IV	Alexander (Sender) Uri, Hassid of Raḥmestrivke, Jerusalem, 1966	Y 3673/3
Addenda V	Wedding of Yosef Boord, Karlin and Ẓanz Hassidim, Ḥolon, 1967	Y 3690/1

42. Michael & Elḥanan Zilber, Slonim Hassidim, Jerusalem, 1968 Yc 88/8
43. Mendle Brichto & Avraham Boord, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970 Y 3736/8
44. Mendle Brichto & Avraham Boord, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970 Y 3736/3
45. Alexander (Sender) Uri & children, Raḥmestrivke Hassidim, Jerusalem, 1966 Y 3678/2
46. Alexander (Sender) Uri & children, Raḥmestrivke Hassidim, Jerusalem, 1966 Y 3677/6
47. Wedding of Efrayim Kroys, *Toldot Aharon* Hassidim, Jerusalem, 1966 3675/4
48. *Simḥat Bet Ha-Shoeva, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1967 Y 3695/7
49. Avraham Ekshtein, Hassid of Bratslav, Bene Berak, 1967 Y 559/4
50. *Simḥat Bet Ha-Shoeva,* Slonim *Yeshiva,* Jerusalem, 1967 3695/15
51. (a) Wedding of Lubavitch Hassid, Mevaseret, Jerusalem, 1967 Y 3693/23
    (b) Wedding of Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968 Yc 55/20
52. *Simḥat Bet Ha-Shoeva, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1968 Y 3706/8
53. *Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1967 Y 3696/19
54. Wedding of Yosef Boord, Karlin and Ẓanz Hassidim, Holon, 1967 Y 3691/42
55. (a) *Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1967 Y 3696/16
    (b) *Lag Ba-omer,* Meron, 1968 Yc 90/21
56. *Lag Ba-omer,* Meron, 1968 Yc 90/25
57. (a) Wedding of Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968 Yc 55/19
    (b) Wedding of Efrayim Kroys, *Toldot Aharon* Hassidim, Jerusalem, 1966 Y 3675/3
58. Moses' festivity (on 7th Adar), Meron, 1968 Yc 61/8
59. *Simḥat Bet Ha-Shoeva,* Karlin Hassidim, Jerusalem, 1967 Y 1414/1
60. Avraham Boord, Hassid of Ẓanz, Jerusalem, 1970 Y 3737/10
61. *Simḥat Bet Ha-Shoeva,* Karlin Hassidim, Jerusalem, 1967 Y 1414/2
62. Wedding of Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968 Yc 55/9
63. (a) *Lag Ba-omer,* Meron, 1968 Yc 90/23
    (b) Yosef & Aharon Boord, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1966 Y 3669/13
64. *Simḥat Bet Ha-Shoeva, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1967 Y 3695/9
65. Avraham Boord & children, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970 Y 3737/9
66. Moses' festivity (on 7th Adar), Meron, 1968 Yc 60/11
67. Moses' festivity (on 7th Adar), Meron, 1968 Yc 60/9
68. *Simḥat Bet Ha-Shoeva, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1967 Y 3695/2
69. *Simḥat Bet Ha-Shoeva,* Slonim *Yeshiva,* Jerusalem, 1967 Y 3695/18
70. Wedding of Efrayim Kroys, *Toldot Aharon* Hassidim, Jerusalem, 1966 Y 3675/5
71. *Hakafot* in the evening after *Simḥat Torah, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1966 Yc 2285/18
72. Avraham Veingarten, Hassid of Karlin, Jerusalem, 1967 Y 3687/3
73. Wedding of Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968 Yc 55/7
74. Avraham Veingarten, Hassid of Karlin, Jerusalem, 1967 Y 3687/6
75. *Simḥat Bet Ha-Shoeva, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1967 Y 3695/7
76. Avraham Boord & children, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970 Y 3737/18
77. Avraham Boord & children, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970 Y 3737/13
78. Moses' festivity (on 7th Adar), Meron, 1968 Yc 61/9
79. *Lag Ba-omer,* Meron, 1968 Yc 91/25
80. *Simḥat Bet Ha-Shoeva,* Slonim *Yeshiva,* Jerusalem, 1967 Y 3695/16
81. *Hakafot* in the evening after *Simḥat Torah, Toldot Aharon* Hassidim, Jerusalem, 1969 Yc 151/1
82. **Mendle Brichto & Avraham Boord, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1966** **Y 3736/12**
83. **Alexander (Sender) Uri, Hassid of Raḥmestrivke, Jerusalem, 1966** **Y 3673/11**
84. **Mendle Brichto & Avraham Boord, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1966** **Y 3736/10**
85. Wedding of Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968 **Yc 55/8**

INDEX OF RECORDINGS

1.	*Hakafot* in the evening after *Simḥat Torah, Matmidim Yeshiva,* Jerusalem, 1966	Yc 2285/3
2.	(a) Moses' festivity (on 7th Adar), Meron, 1968	Yc 61/6
	(b) Mendle Brichto, Hassid of Ẓanz, Jerusalem, 1970	Y 3736/1
3.	Avraham Weingarten, Hassid of Karlin, Jerusalem, 1967	Y 3688/15
4.	Wedding of Vizhnitz Rebbe's grandchildren, Bene Berak, 1974	704/17
5.	Michael Zilber, Hassid of Slonim, Jerusalem, 1968	Y 88/16
6.	Alexander (Sender) Uri and children, Raḥmestrivke Hassidim, Jerusalem, 1966	Y 3678/1
7.	*Hakafot* in the evening after *Simḥat Torah, Toldoth Aharon* Hassidim,Jerusalem, 1969	Y 151/14
8.	*Lag Ba-omer,* Meron, 1968	Y 91/23
9.	Avraham Ekshtein, Hassid of Bratslav, Bene Berak, 1967	Y 557/19
10.	*Lag Ba-omer,* Meron, 1968	Yc 90/29, Yc 91/22
11.	Wedding of Lubavitch Hassid, Mevaseret, Jerusalem, 1967	Y 3693/10
12.	Wedding of Dov Rubinstein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968	Yc 55/7
13.	Wedding of Efrayim Kroys, *Toldot Aharon* Hassidim, Jerusalem, 1966	Y 3675/1
14.	Avraham Weingarten, Hassid of Karlin, Jerusalem, 1967	Y 3687/2
15.	Wedding of Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968	Yc 55/14
16.	Wedding of Yosef Boord, Karlin and Ẓanz Hassidim, Ḥolon, 1967	Y 3691/31
17.	Wedding of Yosef Boord, Karlin and Ẓanz Hassidim, Ḥolon, 1967	Y 3699/7,47
18.	Wedding of Fiksler, Tel Aviv, 1967	Y 561/8
19.	(a) Wedding of Fiksler, Tel Aviv, 1967	Y 561/4
	(b) Wedding of Vizhnitz Rebbe's grandchildren, Bene Berak, 1967	Y 3703/19
20.	*Bene Yerushalayim (klezmorim* band), Bene Berak, 1967	Y 3703/5
21.	Avraham Boord & son, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970	Y 3737/5
22.	Mendle Brichto & Avraham Boord, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970	Y 3736/5
23.	*Melave Malka* feast, Bratslav *Yeshiva,* Bene berak, 1967	Y 1073/11
24.	Avraham Boord & Mendle Brichto, Ẓanz Hassidim, Jerusalem, 1970	Y 3736/7
25.	A group of young Hassidim, Bratslav *Yeshiva,* Jerusalem, 1967	Y 3726/6
26.	Wedding of Dov Rubinshtein, Bratslav Hassidim, Jerusalem, 1968	Y 1417/5
27.	*Melave Malka* feast, Bratslav *Yeshiva* Bene berak, 1967	Y 1073/14
28.	Wedding of Vizhnitz Rebbe's son, Bene Berak, 1976	Yc 1006/13
29.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1966	Y 434/4
30.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1966	Y 3679/12
31.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1966	Y 3679/13
32.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1967	Y 3700/9
33.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1966	Y 3679/18
34.	(a) *Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1966	Y 3682/3
	(b) *Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1967	Y 3700/2
35.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1966	Y 3679/20
36.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1966	Y 434/2
37.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Lubavitch *Yeshiva,* Lod, 1961	Y 3702/11
38.	*Ḥag Ha-geula* (on 19th Kislev), Kefar Ḥabad, 1967	Y 3696/3
39.	Michael & Elḥanan Zilber, Slonim Hassidim, Jerusalem, 1968	Yc 88/17
40.	Michael & Elḥanan Zilber, Slonim Hassidim, Jerusalem, 1968	Yc 88/18
41.	Michael & Elḥanan Zilber, Slonim Hassidim, Jerusalem, 1968	Yc 88/13

Wedding tunes	11-20, Addenda III-V
Yah ribon alam	39
Yamim al yeme melekh	50
Yibane ha-mikdash	55, 91
Yoḥanan Ha- sandelar *Niggun*	Addenda I, II
Yosef ha-shem alekhem	54
Ẓamea lekha nafshi	71, 80
Ẓave yeshuot yaakov	88

INDEX OF DYNASTIES

Bobov	11, 21
Boyan	10, 16, 22
Bratslav	23-27, 49, Addenda I
Gur	6, 82
Lubavitch	29-38
Karlin	1, 10, 43-46
Modzhitz	Addenda V
"Shomre Emunim" & "Toldot Aharon"	4, 7, 47
Slonim	5, 39-42
Vizhnitz	28, 39, 57, 85, 90, 93, 95, Addenda III

INDEX OF EVENTS AND HOLIDAYS

The Three Festivals	5, 22, 29, 34, 40-42, 59, 61
Simḥat Tora	1-7, 29, 39, 40
19th of Kislev	31, 38
Purim	7
Pesaḥ	44 (for the 7th day of Pesaḥ)
Lag Ba-Omer	8-10, 99, Addenda I-II
Shavuot	43
Shabbat	23 (after *Musaf*), 34
Moẓae Shabbat	25 *(Melave Malka)*
Wedding	11-20, 85, 93, Addenda III-V

Mazal tov 19
Meron *Niggun* 99, Addenda I-II
Mi adir al ha-kol Addenda III
Mipi el 2
Mimiẓrayim gealtanu 32

Niggun escorting the groom to the *ḥupa* Addenda III, IV

Od yishama beare yehuda 12, 13

Piṯḥu li shaare ẓedek 9
Prok yat anakh 63
Purim *Niggun* 7

Rad ha-layla 87
Rov berakhot hod vikar 51

Sameaḥ tesamaḥ 15
Shiru lo zameru lo 23
Siman tov umazal tov 16
Sisu vesimḥu besimḥat hageula 31

Tamid nesaper tehilatekha 90
Tate ikh dank dir 69
Teshuat ha-shem keheref ayin 48
Tiberian *Niggun* 5
Tishre sava 50
Tov li torat pikha 18
Tuvalna bismaḥot vagil 40

Ur'e vanim levanekha 14
Uvau khulam bivrit yaḥad 76

Vaamartem ko leḥay 10
Vayhi vishurun melekh 11
Veal yede ze 24
Vehasienu ha-shem elohenu 41
Vekhol karne reshaim 39
Verau vanav Addenda III
Vesamaḥta beḥagekha 29, 59, 61
Vetaher libenu 89
Vetamid nesaper tehilatekha 90
Vetigale veterae 21, 65
Veyeasu khulam aguda eḥat 60
Vizamrun lakh 77

INDEX OF TITLES AND INCIPITS

The numbers refer to the items in the book

Al aḥat kama vekhama	30
Amar rabi akiva	8
Ashre ish shelo ḥata	62
Ashre ish shelo yishkaḥeka	70
Ashrenu	69
Ata veḥartanu	5, 22, 42
Arẓa alinu	69
Barukh elohenu shebraanu likhvodo	3, 15
Barukh hu elohenu	78
Bore olam bekinyan	17
Broygez tanẓ	20
Elyonim sasu	43
Ematay ate mar	33
Emet, emet	67
Eshet ḥayil	17, 26, Addenda V
Gam ha-ari gam ha-dov	49
Gits arayn	18
Ha-aderet veha-emuna	4
Ha-maavir banav	44
Ḥasde ha-shem ki lo tamnu	57
Hava neranena	25
Havu levenim	28
Hine ma tov	101
Hoshia et amekha	56
Hu elohenu	34
Im timẓeu et dodi	Addenda I
Ivdu et ha-shem besimḥa	66
Ken bakodesh ḥazitikha	71
Kol rina vishua	79
Layhudim hayta ora	58
Leshana ha-baa birushalayim	48, 64

4. The Slonim Hassidim often sing the following tunes: no. 1 on Saturday; nos. 68 and 100 on the Three Festivals; no. 80 on *Sukot* and *Simḥat Torah;* no. 81 on *Ḥanuka* and *Purim.*

5. Nos. 83 and 94 are associated with Modzhitz. Nos. 48 and 89 are sung in various congregations on the Three Festivals; no. 58 on *Purim;* no. 82 on *Simḥat Torah* and on weddings.

6. Note to No. 100
Some people say that the Rebbe of Lelov told his companions to learn this tune from an Arab musician they heard singing it on the way to the Western Wall; it was thought to be one of the songs sung by the Levites in the Temple.

Y. M.

Apart from the index to the recordings, we emended the other indexes only as far as was necessary to bring them into conformity with the new edition.

Two matters were not mentioned in the introduction to the first edition.

a. The indication *senza fine* at the end of a tune (nos. 20, 23, 59, 70, 84) refers to the fact that the Hassidim terminate the melody in different ways, so that the ending given is not necessarily the only one.

b. The indication of sharps and flats beside the clef followed the method used in ethnomusicology, not art music. The same system is used in the second edition, with one exception (no. 83), where confusion might have arisen. Here we used the traditional method of notation.

It is our pleasant task to acknowledge the contribution of everyone who took part in preparing this edition. To Mr. Yoseph Marton, book-designer; Mr. Avigdor Herzog, for his valuable comments; to Ms. Leah Shalem and Ms. Mira Reich for their work on the Hebrew and English texts respectively; and to the members of the Hassidic communities who examined and criticized the first edition, our grateful appreciation. Our special thanks go to the Renanot Institute, which initiated the publication of this edition.

Jerusalem, 1987 *Yaakov Mazor*

After the book had gone to press the following information came to our attention:

1. No. 76 is a Bobov tune for *Shavuot.* It is also sung to the words *"Bevok'akha Yam Suf"* at the drawing of water for making *maẓot,* and at the *Pesaḥ* "table".

2. No. 77 is a Vizhnitz tune, Vizhnitz Hassidim sometimes sing it at the Shabbat eve "table" after the song *"Yah ribon".* They sing no. 90 on *Yom Kippur* evening service as part of *"Shir ha-yiḥud".* No. 98 is sung on Purim and the Saturday preceding it, to the words *"Lehodia shekol kovekha lo yevoshu"* and also at the Friday evening prayer before the feast, when they fit it to the last two verses of *"Lekha dodi"* beginning with *"Vehayu limshisa shosayikh".* No. 94 was sung at the court of Vizhnitz at Grosswardein to the words *"Vehayu limshisa shosayikh".*

3. Among the Lubavitch Nigunim nos. 30 and 32 belong to *Pesaḥ.* No. 30 is also sung on the birthday of the present Rebbe. No. 33 is sung on 19 Kislev, and 34 at the *musaf "Kedusha"* on Shabbat, as well as the Three Festivals, *Rosh Hashana* and *Yom Kippur.*

Transliteration Table

Consonants

בּ — b	ז — z	ל — l	צ — ẓ
ב — v	ח — ḥ	מ, ם — m	ק — k
ג — g	ט — t	נ, ן — n	ר — r
ד — d	י — y	ס — s	שׁ — sh
ה — h	כּ — k	פּ — p	שׂ — s
ו — v	כ, ך — kh	פ, ף — f	ת, תּ — t

Vowels

ְ (*shva na*) — e	ָ (*kamaẓ katan*) — o	וּ, ֻ — u
ָ, ַ, ֲ — a	וֹ, ֹ — o	ַי — ay
ֶ, ֱ — e	ִ, ִי — i	
ֵ, ֵי — e		

Hebrew names and terms are not translated. Those that have been accepted in English are given as in *Webster's Seventh Collegiate Dictionary* (1973). Those not in Webster are transliterated according to the rules we have adopted, and printed in italics. The transliteration of place-names follows the *Encyclopedia Judaica* (Jerusalem, 1971) and the transliteration of Yiddish follows the *Modern English-Yiddish Yiddish-English Dictionary* (Ed. Uriel Weinreich, New York, 1968).

In the twelve years since the appearance of the first edition we have recorded many events and interviews in the Hassidic communities. The much fuller information now available to us made us aware that there was need for modification, addition, correction, and elimination. We added notes on the origins of the melodies (e.g. nos. 16, 82 and Addenda no. 5); on their function (e.g. nos. 12, 15, 99), on textual (e.g. nos. 13, 25, 48) and melodic variants (e.g. nos. 40, 75, 99), and so on. We somewhat expanded the introductions to the sections, and corrected errors and inaccuracies in the transcription of the music. In no. 4 we replaced the shortened version by the complete and more correct rendering. The former no. 28, which is not a dance tune, was replaced by a dance tune from the same community. We eliminated the repetitions of part of no. 2, and also words not actually sung (no. 21). But we decided to print the words of longer *piyyutim* in full, if they are usually sung in this form (nos. 4, 10).

All the recordings on which the book is based are now in the National Sound Archives in the Jewish National and University Library. The Yaakov Mazor collection, which was in the Israel Institute for Sacred Music (recordings of this collection were marked M in the first edition) has been transferred to the National Sound Archives. The numbers of recordings have been relegated, together with information on the date, place and occasion of the recording, to the index.

It can be seen from the index that Hassidim from various communities sing songs that do not belong to their own communal repertoire. Some of these songs are associated with other communities; but most are tunes not specific to a community but part of the general Hassidic repertoire (*"Velt Niggunim"*, as they are called).

Introduction to the second edition

Twelve years have passed since this Anthology was first published, and nineteen since we began to collect and record Hassidic *niggunim*. In this compilation we tried to show that it was possible to present to the general, non-specialist public the music of a community, edited with educational and aesthetic considerations in mind and with a well defined critical and scientific approach. Further, we believed that this was the best way to make known the musical cultural repertoire of the various communities living in Israel. Much has changed since then in ways of collecting and in methods of research and recording. Also a few compilations have been published since, edited according to principles and attitudes similar to those that guided us in our work. An example is *A Treasury of Jewish Yemenite Chants* edited by J. Adaki and Uri Sharvit (Israel Institute for Sacred Music, Jerusalem, 1981).

The increasing demand for collections of this kind has led us to publish a second edition, while interest outside Israel prompted us to prepare a bilingual text, in Hebrew and English.

This edition preserves the structure and form of the earlier one, except for some details that we shall give below. The didactic purpose of the undertaking influenced us in the preparation of the English translation. We decided to renounce the necessarily complicated transcription of Hassidic pronunciation in its various forms, and to use a unified transliteration. We chose, therefore, the "simple transliteration" system of the Hebrew Language Academy, which is based on current standard Hebrew pronunciation, deviating from these rules only in special cases. The consonants א and ע are not marked by special phonetic symbols. *Shva-na* (ussually written as *segol* = e), and *ḥataf* are not translitarated when the Hassidim pronounce them as a *shva-naḥ* (e.g. no. 3: שֶׁבְּרָאנוּ *sheb-ra-a-nu*; no. 34: אַחֲרִית *aḥ-rit*). We also decided not to show the doubled letters (*dagesh ḥazak*).

We represent the omissions and additions characteristic of Hassidic song as follows: the Hebrew text is given in full, with the omitted syllables in square brackets. These syllables are not given in the transliteration (e.g. nos. 4, 8, 9). In a case (no. 60), when only the vowel is omitted and the consonant amalgamated with the preceding syllable, we left the syllable in brackets in the Hebrew text, but added the consonant to the preceding syllable in the transliteration (וְי[עָשׂוּ] *vey-a-su*). In another example (no. 23), the syllables are merged in such a way that the consonant of the first syllable is pronounced with the vowel of the second. Here the second syllable is given in brackets in the Hebrew text, while in the transliteration the unusual combination is reproduced (נִפְלָ[אוֹת]יו *nif-lo-tav*). The syllables and vowels added on repeated notes (e.g. nos. 12, 21) are given in curved brackets. Arbitrary additions of syllables or vowels (such as the vowel-sound in no. 40 on the legato notes) are not given.

The appendix comprises three indexes alphabetically arranged, according to song title, according to Hassidic dynasty and according to the occasion when the tunes are sung.

Our thanks are due to all who participated in the publication of this book: to Mr. Yoseph Marton, who helped to design it; to the National Sound Archives, which permitted the use of its recordings; and above all to the Israel Institute for Sacred Music, which made this publication possible.

We venture to hope that this publication will contribute to increased understanding and a lowering of barriers between the communities, and will encourage others to undertake similar work on the music of all the communities. It remains to emphasize the vastness of the musical repertoire that has not yet entered general consciousness, and of which only a tiny part has been revealed to young people. And we strongly believe that the generation that will be privileged to draw on all the resources of this inexhaustible store will see the emergence of a musical culture rooted in the past and innovatory in the present.

Jerusalem, 1974 *Andre Hajdu, Yaakov Mazor*

mordants and other ornaments — are usually dropped. These elements were transcribed only if they were common to several performances, or were characteristic of communal singing. Nor did we transcribe internal changes of tempo as they occurred, but preferred to indicate the tempo range at the beginning of each item — that is, the maximum and minimum speeds defining the tune. If the tune was performed with a steady acceleration, we explained this fact by a note. We also did not indicate the real pitch of the principal recording, since the tunes were, usually, sung at various pitches. To avoid the monotony that would arise from transcription in the same tonic, we transcribed in different tonics, taking into consideration the vocal range of the average school-child. At the same time we tried not to complicate the score by too many accidentals.

The rhythmic accompaniments indicated under a number of tunes (1, 7, 47, 68, 86*), which can serve as a model for fitting similar rhythms to other tunes, appear in the original recordings in various performances: drumming, table-tapping, hand-clapping and foot-stamping. The use of these rhythmic devices while the songs are being learned will capture the pupil's interest, and may suggest further ideas to the teacher in devising percussion accompaniment. The type of adaption is left to the taste of the teacher or the musical counsellor.

d. Textual problems

The relation between the text and the music is essentially different in Hassidic song as compared with other folk music. While in most cultures the tune is subordinate to the words, or at the most is of equal importance, in Hassidic songs the text is of secondary importance. Many songs are sung without texts or with words to only part of the tune. In many other cases the text consists of only one short repeated phrase. These phenomena suggest the possibility that the texts were attached to already existing tunes, and it is not surprising that the text sometimes does not exactly fit the shape of the tune, and the singers are obliged to swallow syllables and mumble words in order to complete the text and the tune at the same time (e. g. No. 8).

Songs with textual distortions that might make them unacceptable to young people have been omitted. But we did not forego the selection of tunes that can be performed, although they may present some difficulties of pronunciation. The intention of the Anthology obliged us to face another problem: in presenting Hassidic songs to Israeli children one cannot ignore the difficulty of the Ashkenazi pronunciation, which, as we know, differs from the Sephardi in accent and stresses. It seemed to us that most of the songs can be sung with a Sephardi accent and Ashkenazi stresses without causing contradiction, since this kind of stress — which does not agree with grammatical rules — often occurs in songs of different peoples, as also in Israeli songs, both popular and artistic. On the other hand, any adaptation of the text to make it fit the rules of grammatical stress would falsify the Hassidic image. Except in a very few instances, therefore, the text is given in its original language and stressing. Whenever we were forced to diverge from these principles we added a note of explanation.

Tunes without words can be performed in all the ways customary among Hassidim such as ya-ba, vay-vay, di-di, ram-tam, la-la-la.

* No. 86 in the first ed. is no. 85 in the 2nd ed.

tradition. On the other hand, we did not include melodies recently composed in the Hassidic style. Although these tunes are played and sung among Hassidim on various occasions, they have not yet become an inseparable part of Hassidic experience.

b. Presentation

The book has been divided into three main sections:

1. Tunes connected with certain occasions.
2. Tunes associated with certain Hassidic dynasties.
3. Tunes not confined to a special occasion or dynasty.

The first section contains all the tunes consistently sung on certain occasions. Tunes associated with a certain dynasty, but not necessarily with a specific occasion, are placed in the second section. Other tunes, inadequately or inconsistently documented, are collected in the third section.

The reader will observe that tunes in the first section are arranged according to the calendar, with the wedding tunes grouped at the end. The absence of dance tunes for the Shabbat and the Three Festivals calls for explanation. In most Hassidic communities dancing is not a permanent part of these events. In some dynasties the Hassidim have the custom of singing and dancing after the prayer on the Shabbat and holidays, but it is not clear whether these tunes are reserved for these occasions.

The tunes of the second section are arranged according to dynasty. In the third section they are arranged, generally speaking, according to their musical structure. Songs in one or two parts are given first, followed by songs in three parts, then four or more.

There are two further sections, one — Special Dances — presenting tunes that accompany unusual dances, the other — the Addenda — containing tunes that are not dance tunes, but are associated with occasions where dancing occupies a central place.

c. Methods of Transcription

The transcription of the tunes was carried out on the basis of field recordings in the possession of the National Sound Archives of the Hebrew University and the Israel Institute for Sacred Music in Jerusalem. The transcription of each tune was made after a comparison of several recordings. The recording conveying the most widely-known version was finally transcribed, while the others were used as a source for variants. The number at the head of the tune refers to the call-number of the best known version (cf. preface to second edition). The call-numbers of other versions are not given. Recordings in the National Sound Archives are indicated by the letters Y or Yc before the call-number. The letter M indicates recording from the collection of the Israel Institute for Sacred Music (Mazor Collection).*

In transcribing the music we did not attempt to give the minute detail characteristic of ethnomusicological transcription. We did not transcribe intervals of less than a half-tone (micro-tones), and irrational and irregular rhythmic relationships are given in schematic form. The elements characterizing solo-singing — glissando,

* But see Introduction to the Second Edition, p. xvi.

Introduction to the first edition

a. Trends and Background

The musical educator has far more importance than his actual status in Israel would seem to indicate. The songs he chooses to teach have the power to form the child's taste, and in many cases even shape his cultural and social attitudes. But this potential influence rarely becomes a reality. The need to compress several subjects — solfeggio, ear training, teaching songs, and so on, into the one hour a week assigned to music lessons in schools makes it difficult for the teacher to carry out his function. However the chief problem facing him is the song material available. Easily accessible Israeli songs have lost the drawing-power they used to have. Their place is being taken by light popular music, published and diffused by the media, whose sophisticated aural and visual resources bestow interest and attractiveness on even the feeblest of musical expressions.

As we have said, the teacher's task is to educate young people towards absorbing durable musical values. Most music teachers in Israel have been educated in terms of western music. This education sees art music as the most suitable means of inculcating such values, and it entirely ignores the educational value inherent in authentic folk-music. Musical education in most countries bears the mark of this attitude. However, since the work of Bartok and Kodaly, it has become generally accepted that authentic folk-music is no less valuable than art music, and is eminently suitable in the formation of taste at an early age.

No one disputes that all the communities living in Israel have a rich and varied musical tradition. It would be very desirable to base song teaching in schools on these traditions. However, this kind of material is not readily accessible, since the repertoires of the communities have not been explored and published in a suitable form. The best way to diffuse these repertoires is, we think, to compile collections devoted to each community separately. These collections would provide, as well as a faithful transcription of the melodies, also commentary and documentation concerning the place of the songs in the life of the community. Since these collections would be planned from the beginning for educational purposes the compilers would have to select easily understood material of general appeal.

One of the larger groups, with a wide repertoire comprising melodies already quite often adapted by composers of modern Israeli songs, is the Hassidic community, in all its various trends. From the Hassidic musical repertoire we have chosen dance tunes distinguished by their simplicity and beauty. In making our selection we concentrated on criteria that seemed to us to characterize songs that could be easily learned. These were: a decidedly singable quality, a well balanced structure, a flowing melodic line and a relatively small diapason. For obvious reasons we preferred melodies at present current in the Hassidic communities, but we added a few older, less well-known, tunes. We found it especially interesting to include tunes known in Israeli versions, as long as their Hassidic origins were not in doubt. We also included tunes of oriental origin that the Hassidim adopted in earlier generations and that became part of Hassidic

resolution of this contradiction, but a few concrete instances show that a combination of the two attitudes is possible. A famous example is to be found in the didactic works of Bela Bartok and Zoltan Kodaly, where artistic feeling and scientific conscience combine in perfect partnership.

The editors of the present compilation seem to have followed the way laid down by Bartok and Kodaly, leading to a publication new in the field of Jewish folk music. They worked on the basis of hundreds of field recordings and chose those suitable for educational purposes, to the best of their aesthetic criteria. A further important innovation, in our opinion, is that the book contains only music that acompanies the life of Hassidim in contemporary Israel. It should further be noted that every *niggun* in this anthology is based on the examination of several recorded versions. At a certain stage of their work the editors were faced with, and solved, the delicate problem of finding a form or version of transcription that would satisfy the needs of the general public able to read music, but that would be based on a scientific analysis, and reflect the recorded source to the highest possible degree.

This compilation is published at a time when many people, for varying reasons, are searching for a road to the Jewish musical tradition. If this book will find a way to these people and to lovers of folk music in Israel, it may enrich the general repertoire, and may even to some extent modify the current Israeli understanding of authentic Jewish folklore.

1974

Avigdor Herzog
Hebrew University

PREFACE

Publications of folk music usually fall into one of two categories: scientific works, describing and documenting the melodies of ethnic groups; and compilations of popular tunes, intended to disseminate songs and tunes by mostly contemporary composers, generally motivated by educational and ideological, or fashionable and commercial considerations.

An enormous number of song-books have been published in Israel since the time of the early Yishuv until today. The greater part of them belong to the non-scientific type of publication. This is of course not surprising. Urgent basic cultural and educational needs dictated an uninterrupted output of contemporary "folk songs", published with the encouragement of the cultural and educational institutions of the Jewish community in Palestine. A further concept also encouraged the creation of a new repertoire in Israel. This was the belief that the pioneering generation should create new Israeli song, as one of the components of an "original Israeli culture". On the other hand, in the field of compilations with a scientific tendency — notwithstanding the example set by Abraham Zvi Idelsohn in his publication of Jewish musical traditions in the ten volumes of the *Thesaurus of Hebrew Oriental Melodies,* and in spite of the intense recording activity of recent years, registering thousands of authentic Jewish tunes — we have not seen a real continuation of Idelsohn's work. Only a few publications exist, most of them in the form of booklets, and some musical examples scattered in academic journals, to remind us of our neglected duties.

At the same time, certain collections of tunes appeared, such as publications entitled "Hassidic Melodies" or "Sephardic Songs", which at first sight seem to present an original folk content. However, not much discernment is required to realize that these contain a repertoire "improved", "corrected", and "revised" according to the best principles of western music, and so in fact they are not very different from the modish "folklore" compilations that we have referred to above.

The time has not yet come to evaluate the formation of the new Israeli song and to appraise its historical position; but it is already possible to indicate at least two phenomena that accompany its emergence. One is the removal of folklore from the centre of people's cultural life; and the second is the opening of the gates to new styles of music. This process, *post factum,* has resulted in the appearance of a large repertoire of Israeli light music, and the outpouring of music for entertainment which we are now witnessing.

There is much truth in the argument that the scientific and the educational-artistic approach belong to two different intellectual realms. The first is objective and analytical, striving for scientific exactitude, while the other is selective and subjective, directed by aesthetic or ideological considerations. It is hard to find a satisfactory

60	Veyeasu khulam aguda eḥat	62
61	Vesamaḥta beḥagekha	63
62	Tune without words	63
63	Prok yat anakh	64
64	Leshana ha-baa birushalayim	65
65	Vetigale veterae	65
66	Ivdu et ha-shem besimḥa	66
67	Emet, emet	67
68	Tune without words	67
69	Ashrenu	68
70	Ashre ish shelo yishkaḥeka	68
71	Ken bakodesh ḥazitikha	69
72-75	Tunes without words	69-71
76	Uvau khulam bivrit yaḥad	71
77	Vizamrun lakh	72
78	Barukh hu elohenu	73
79	Kol rina vishua	74
80	Ẓamea lekha nafshi	75
81-87	Tunes without words	75-79
88	Ẓave yeshuot yaakov	80
89	Vetaher libenu	81
90	Tamid nesaper tehilatekha	82
91	Yibane ha-mikdash	83
92-97	Tunes without words	84-89
	Special Dances	**91-95**
98-100	Tunes without words	92-94
101	Hine ma tov	95
	Addenda	**97-101**
1	Im timẓeu et dodi	98
2-5	Tunes without words	99-101
	Index of Titles and Incipits	XIX
	Index of Dynasties	XXI
	Index of Events and Holidays	XXI
	Index of Recordings	XXII

Dynasties 27-52

Bobov **28**

21 Vetigale veterae 28

Boyan **29**

22 Ata veḥartanu 29

Bratslav **31**

23 Shiru lo zameru lo 31

24 Veal yede ze 32

25-27 Tunes without words 33-34

Vizhnitz **35**

28 Tune without words 35

Lubavitch **37**

29 Vesamaḥta beḥagekha 37

30 Al aḥat kama vekhama 38

31 Sisu vesimḥu besimḥat ha-geula 38

32 Mimiẓrayim gealtanu 39

33 Ematay ate mar 40

34 Hu elohenu 41

35-38 Tunes without words 42-44

Slonim **45**

39 Vekhol karne reshaim 45

40 Tuvalna bismaḥot vagil 46

41 Vehasienu ha-shem elohenu 46

42 Tune without words 47

Karlin **48**

43 Elyonim sasu 48

44 Ha-maavir banav 49

45-46 Tunes without words 50-51

Shomre Emunim **52**

47 Tune without words 52

Various Tunes 53-89

48 Leshana ha-baa birushalayim 54

49 Gam ha-ari gam ha-dov 55

50-53 Tunes without words 56-57

54 Yosef ha-shem alekhem 58

55 Yibane ha-mikdash 58

56 Hoshia et amekha 59

57 Ḥasde ha-shem ki lo tamnu 60

58 Layhudim hayta ora 60

59 Vesamaḥta beḥagekha 61

CONTENTS

	Preface	IX
	Introduction to the first edition	XI
	Introduction to the second edition	XV
	Simḥat Tora Hakafot	**1-10**
1	Tune without words	2
2	Mipi el	2
3	Barukh elohenu shebraanu likhvodo	4
4	Ha-aderet veha-emuna	6
5-7	Tunes without words	8-10
	Lag Ba-Omer Festivities	**11-16**
8	Amar rabi akiva	12
9	Piṯḥu li shaare ẕedek	14
10	Va-amartem ko leḥay	15
	Weddings	**17-26**
11	Vayhi vishurun melekh	18
12	Od yishama beare yehuda	19
13	Od yishama beare yehuda	20
14	Ur'e vanim levanekha	21
15	Sameaḥ tesamaḥ	22
16	Siman tov umazal tov	23
17	Bore olam bekinyan	24
18	Tov li torat pikha	25
19	Mazal tov	26
20	Broygez tanẕ	26

The book *Hassidic Treasury — 101 Hassidic Dance Tunes* first appeared in 1974 and was greeted with cordial enthusiasm by musicians as well as the general Jewish folk-music-loving public.

When I joined *Renanot* I felt it my duty to urge the publication of a second edition, in view of the many appeals made by music teachers and their pupils, students of music and musicology, the general public and various institutions after the first edition had become unavailable.

Mr. Ya'akov Mazor undertook to edit the work and bring it up to date, on the basis of information collected since the original publication appeared. The new edition was prepared in Hebrew and English, in order to reach a wider circle of people interested in Hassidic song, including those who do not speak Hebrew.

I would like to share the hope expressed by the editors of the first edition that the publication of this collection will contribute, and not insignificantly, to mutual understanding, and will stimulate emulation, encouraging the publication of similar works on other communities.

Ezra Barnea
Director of the Institute

1988

Published with the assistance of

Ministry of Education and Culture
Department for Torah Culture
Center for the Integration of the
Heritage of Oriental Jewry

Ministry of Religious Affairs

First Edition — 1974
Second Edition, revised and enlarged by **Yaakov Mazor** — 1988

©
All rights reserved
Printed in Israel, 1988

Published by
RENANOT
INSTITUTE FOR JEWISH MUSIC
P.O.B. 7167, Jerusalem

Music Graphics: **B. Reinhart**
Graphics Editor: **Yoseph Marton**
Photo-Computerised Typesetting: **Boy's Town Jerusalem**
Plates & Printing: **Admon Jerusalem**

HASSIDIC TREASURY

101 HASSIDIC DANCE TUNES

Compiled and Edited by

Andre Hajdu and **Yaakov Mazor**

RENANOT
Institute for Jewish Music
Jerusalem, 1988

HASSIDIC TREASURY

101 HASSIDIC DANCE TUNES

This anthology of "101 Hassidic dance tunes" first published in 1974, is a collection of original Hassidic melodies, pleasant to listen to and easy to learn and remember. The compilation, intended for the general public, includes songs with and without words, tunes for special occasions such as *Simḥat Torah*, *Lag Ba-omer*, and weddings, as well as all-purpose tunes. Some of the melodies are used in prayer, on the Sabbath and holidays, and accompany the dancing that follows prayer.

The tunes were chosen from the hundreds of examples collected in scores of recording sessions in the course of seventeen years of field work and research. The editors, André Hajdu, composer and professor at the University of Bar-Ilan, and Yaakov Mazor, lecturer at Bar-Ilan and research fellow of the Jewish Music Research Centre at the Hebrew University of Jerusalem, made these recordings among the Hassidim on various occasions or in the studio from expert informants.

In making the selection the editors attempted to represent the most important Hassidic courts in Israel: Bobov, Boyan, Gur, Vizhnitz, Lubavitch, Modzhitz, Slonim, Karlin, and the new communities founded by R. Aharon (Arele) Roth — "Shomre Emunim" and "Toldot Aharon".

Each section is preceded by a useful introduction, and most of the tunes are annotated. Singers and instrumentalists will find suggestions for performing this music in a way suitable to the special Hassidic style and manners.

This revised and expanded collection was edited by Yaakov Mazor. The text is in Hebrew and English, and the new material and additional up-to-date information are the fruit of the editor's recent and continuing research in the field of Hassidic music.

Cover Design: Asaf Berg

HASSIDIC TREASURY

101 HASSIDIC DANCE TUNES

ANDRÉ HAIDU · YAAKOV MAZOR

